

 mulier instituut

 HAN UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

 Fontys
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

Contributiemonitor 2022/2023

Contributies Nederlandse sportverenigingen

Huib van Vugt

Paul Hover

Met medewerking van:

Jelle Schoemaker

Bertrik Berfelo

Bart van Bezooijen

Monique van Rooijen

Contributiemonitor 2022/2023

Contributies Nederlandse sportverenigingen

Mogelijk gemaakt met financiële steun van het ministerie van VWS

Huib van Vugt
Paul Hover

(Mulier Instituut)
(Mulier Instituut)

M.m.v.

Jelle Schoemaker

(Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)

Bertrik Berfelo

(Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)

Bart van Bezooijen

(Fontys Marketing en Communicatie)

Monique van Rooijen

(Fontys Marketing en Communicatie)

© Mulier Instituut
Utrecht, juli 2023

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Betaalbaarheid van sport	4
1.2	Doel	4
1.3	Aanpak	4
1.4	Leeswijzer	7
2.	Contributies van sportverenigingen	8
2.1	Kernresultaten	8
2.2	Atletiek	16
2.3	Golf	22
2.4	Handbal	30
2.5	Handboogschieten	36
2.6	Hockey	42
2.7	Schaatsen/skeeleren	48
2.8	Tafeltennis	56
2.9	Toerfietsen	63
2.10	Voetbal	68
2.11	Wandelen	74
3.	Bondsafdrachten	78
4.	Conclusie	80
	Referenties	82
	Bijlage 1 Steekproefomvang sportverenigingen	83
	Bijlage 2 Contributies per sporttak naar NUTS-1-regio	85
	Bijlage 3 Steekproefomvang sportverenigingen naar gemeentekennmerken	87
	Bijlage 4 Krimp- en anticipeergebieden	92
	Bijlage 5 NUTS-1-regio's	93
	Bijlage 6 Bondsafdrachten	94

1. Inleiding

1.1 Betaalbaarheid van sport

De betaalbaarheid van het sportaanbod en het faciliteren en stimuleren van sportdeelname zijn belangrijke aandachtspunten in beleidsagenda's, onder andere van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en gemeenten. De betaalbaarheid van het sportaanbod voor de sportconsument wordt bepaald door het kostenplaatje (o.a. toegangsprijzen en contributies) en het vrij besteedbaar inkomen van de consument. Deze studie over contributies van sportverenigingen en bondsafdrachten richt zich op de aanbodkant.

Het Mulier Instituut en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) zijn in 2016 gestart met een onderzoek waarin ze dit jaarlijks monitoren. In 2019 is Fontys Marketing & Communicatie (Fontys) met de opleiding SPECO Sportmarketing bij het onderzoeksteam aangesloten.

Dit rapport is het verslag van de zevende meting en gaat over het seizoen 2022/2023. De dataverzameling heeft eind 2022 plaatsgevonden. Eerder rapporteerden we over de seizoenen 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 en 2021/2022. Sinds drie jaar rapporteren we apart over de toegangsprijzen van ijsbanen, klim- en boulderhallen en zwembaden.

1.2 Doel

Doel van de contributiemonitor is om op een eenduidige en overzichtelijke manier jaarlijks de contributies in de Nederlandse sport te volgen. De informatie die dit oplevert kan gebruikt worden als input voor beleidsvorming om de inclusiviteit van sportdeelname te bevorderen.

1.3 Aanpak

Voor deze meting hebben we de contributies van sportverenigingen over het seizoen 2022/2023 in tien takken van sport geregistreerd: atletiek, golf, handbal, handboogschieten, hockey, skeeleren/schaatsen, tafeltennis, toerfietsen, voetbal en wandelen (tabel 1.1). De bondsafdrachten monitoren we sinds 2017/2018.

Tabel 1.1 In kaart gebrachte contributies van sportverenigingen en bondsinkomsten/-afdrachten naar seizoen

Sport	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Atletiek	x		x		x		x
Handbal	x		x		x		x
Hockey	x		x		x		x
Volleybal	x		x				
Voetbal	x	x	x	x	x	x	x
Golf			x		x		x
Tafeltennis			x		x		x
Handboogschieten			x		x		x
Schaatsen/skeelers					x		x
Toerfietsen					x		x
Wandelen					x		x
Tennis	x	x		x		x	
Basketbal		x		x		x	
Korfbal		x		x		x	
Rugby		x		x		x	
Paardensport						x	
Bondsinkomsten			x	x			
Bondsafdrachten		x	x	x	x	x	x

Voor dit onderzoek is per sporttak een aselechte gestratificeerde steekproef van verenigingen getrokken. De strata zijn gebaseerd op vier groepen gemeenten: gemeenten tot 25.000 inwoners, gemeenten met 25.000-85.000 inwoners, gemeenten met 85.000-200.000 inwoners en gemeenten met meer dan 200.000 inwoners.

We hebben de contributies van bijna twee op de vijf sportverenigingen (38%) in de genoemde takken van sport in kaart gebracht (tabel 1.2). Dit is 12 procent van alle sportverenigingen die bij NOC*NSF zijn aangesloten. Van hockeyverenigingen hebben we het hoogste aandeel contributies verkregen (78%), bij wandelen het laagste (13%).¹ In bijlage 1 geven we de steekproef van de sportverenigingen per NUTS-1-regio weer.

¹ Het lage aandeel bij wandelen is te verklaren doordat we een selectie op wandelverenigingen gemaakt hebben: bij de bond aangesloten stichtingen/bedrijven en avondvierdaagsen hebben we niet meegenomen, terwijl NOC*NSF deze wel in zijn cijfers meeneemt.

Tabel 1.2 Geanalyseerde sportverenigingen voor contributies naar sporttak in 2022/2023 (in absolute aantallen en procenten)

	Aantal verenigingen (contributies voor senioren)	Aantal verenigingen NOC*NSF in 2021 *	Dekking
Atletiek	273	422	65%
Golf	165	268	62%
Handbal	264	366	72%
Handboogschieten	94	220	43%
Hockey	251	323	78%
Schaatsen/skeelers***	102	636	16%
Tafeltennis	289	504	57%
Toerfietsen	330	529	62%
Voetbal	813	2.880	28%
Wandelen**	130	980	13%
Totaal sportverenigingen contributiemonitor 2022/2023	2.711	7.128	38%
Totaal NOC*NSF in 2021 *		22.500	12%

* Bron: NOC*NSF, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

** Alleen verenigingen hebben we in dit onderzoek meegenomen.

*** Niet alle schaatsverenigingen zijn ook skeelerverenigingen. Hierdoor hebben we minder skeelerverenigingen in kaart gebracht.

De contributie hebben we voor drie leeftijdsgroepen in kaart gebracht: pupillen (richtleeftijd 8 jaar), junioren (richtleeftijd 16 jaar) en senioren (richtleeftijd 35 jaar). Bij enkele sporten wijken de leeftijdsgroepen af omdat ze andere indelingen hanteren. De bondsafdrachten hebben we opgezocht op de websites van sportbonden.

Bij de contributie proberen we zoveel mogelijk de ‘kale’ contributie aan te houden: extra trainingen, afkoop van vrijwilligerswerk en eventuele andere additionele kosten nemen we niet mee. Als er geen ‘kale’ contributie is, nemen we de contributie zoals op de website vermeld over (inclusief mogelijke extra's). Met name bij de vergelijking van contributies tussen sporttakken is het zaak hier bij de interpretatie rekening mee te houden.

In dit rapport presenteren we gemiddelde contributies. Bij de gemiddelde contributie van verenigingen in één tak van sport houden we geen rekening met de grootte van de sportvereniging in termen van aantal leden. De gemiddelde contributie van een vereniging met een relatief klein ledental weegt in het gemiddelde even zwaar mee als de contributie van een vereniging met relatief veel leden.

Studenten van de HAN (Sport en Bewegen) en Fontys en stagiaires van het Mulier Instituut hebben de contributies achterhaald en geregistreerd, grotendeels via internetonderzoek (websites van sportverenigingen). Professionals van het Mulier Instituut, de HAN en Fontys hebben de verkregen data op kwaliteit gecontroleerd en waar nodig gecorrigeerd.

Kanttekeningen

Omdat de resultaten over contributies van sportverenigingen deels gebaseerd zijn op steekproeven, moet er rekening gehouden worden met marges rond de uitkomsten. Daarnaast is het mogelijk dat de op de websites gepresenteerde contributies niet de meest actuele zijn, waardoor er dus wat ‘vertraging’ zit in stijging van de geregistreerde contributies. Een derde kanttekening is dat het voorstelbaar is dat vooral de contributies van kleine verenigingen ontbreken, omdat zij waarschijnlijk minder vaak over een website beschikken.

In deze rapportage tonen we op de kaarten en in de tabellen de contributies van variabelen met minder dan vier waarnemingen niet (zie bijlage 2 voor een overzicht van alle gemiddelde contributies). Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de steekproeven.

Toelichting uitsplitsingen

De gemiddelde contributies per sport splitsen we uit naar gemeentekennmerken, zoals de mate van stedelijkheid van de gemeente waar de vereniging is gevestigd. Andere relevante informatie over de kenmerken is:

- Nederland kent twintig krimp- en anticipeergebieden. De krimpgebieden zijn de gebieden waar de bevolkingskrimp het sterkst is. In de anticipeergebieden is de verwachting dat de bevolkingsomvang in de toekomst krimpt. De krimp- en anticipeergebieden zijn voornamelijk te vinden in de noordelijke provincies en in Limburg (bijlage 4).
- De consumentenprijsindex (CPI) geeft de inflatie weer als procentuele verandering ten opzichte van dezelfde periode in het jaar daarvoor. In deze rapportage maken we gebruik van een CPI van 6,4 procent in 2022 (januari 2022 t.o.v. januari 2021) en 7,6 procent in 2023 (januari 2023 t.o.v. januari 2022). Deze informatie hebben we verkregen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Door de procentuele verandering van de contributies in de vorige meting ten opzichte van de huidige meting te corrigeren voor de CPI brengen we de reële ontwikkeling van de contributie in kaart.
- Onder een persoon met een Nederlandse achtergrond verstaan we een persoon van wie beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar die persoon zelf is geboren.
- Data over het opleidingsniveau zijn afkomstig van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het CBS.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat over de contributies van sportverenigingen in tien takken van sport (atletiek, golf, handbal, handboogschieten, hockey, schaatsen/skeeleren, tafeltennis, toerfietsen, voetbal en wandelen). In hoofdstuk 3 geven we de bondsafdrachten weer. Tot besluit verwoorden we in hoofdstuk 4 de conclusie.

2. Contributies van sportverenigingen

In dit hoofdstuk staan de contributies van sportverenigingen in tien takken van sport centraal. De kernresultaten komen eerst aan bod. Vervolgens zoomen we per tak van sport nader op de contributies in en kijken we onder andere naar verenigingen in verschillende regio's.

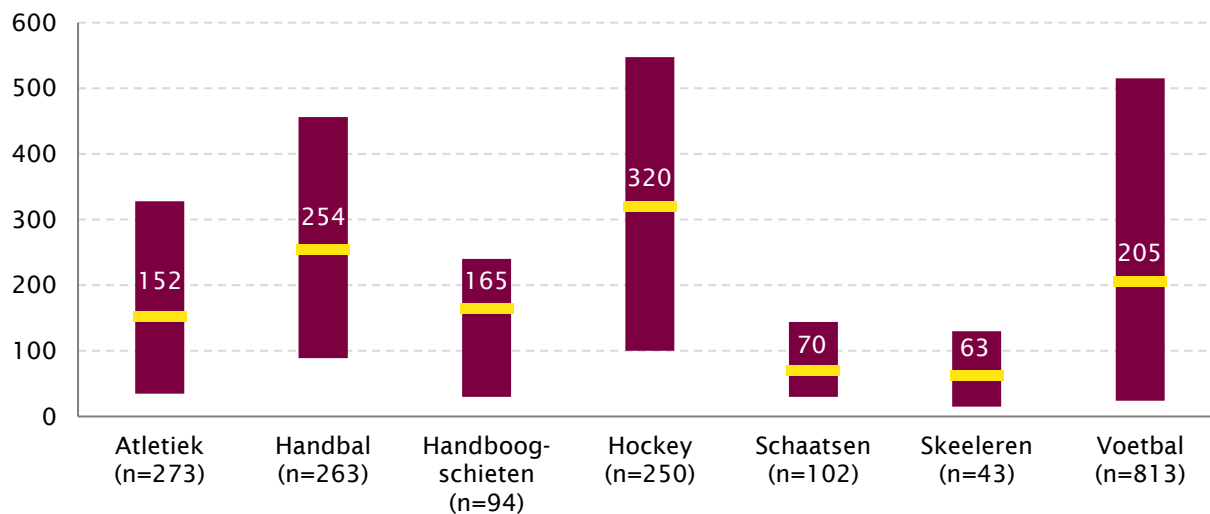
2.1 Kernresultaten

In deze paragraaf behandelen we de kernresultaten. Van de tien sporttakken blijkt de gemiddelde contributie voor senioren het hoogst te zijn voor golf (964 euro) en het laagst voor skeeleren (63 euro), toerfietsen (hoofdleiden 64 euro) en wandelen (53 euro). Als we golf buiten beschouwing laten, betalen hockeyleden gemiddeld de hoogste contributie (320 euro voor senioren). Als eerste geven we de gemiddelde contributie voor sporttakken met een 'standaard' leeftijdsindeling (senioren, junioren, pupillen) weer: atletiek, handbal, handboogschieten, hockey, schaatsen/skeeleren en voetbal. Daarna volgen de sporten met een andere leeftijdsindeling (golf, tafeltennis, toerfietsen en wandelen).

Contributies leeftijdsgroepen vergeleken

Voor de sporten met de leeftijdsindeling senioren-junioren-pupillen is de gemiddelde contributie in het seizoen 2022/2023 voor senioren het hoogst voor hockey (320 euro) en het laagst voor skeeleren (63 euro). Bij voetbalverenigingen is de grootste spreiding in de hoogte van de contributie (verschil hoogste en laagste) te zien. Bij schaatsverenigingen is die het kleinst (figuur 2.1).

Figuur 2.1 Gemiddelde (streep), laagste en hoogste jaarlijkse contributie naar sporttak voor senioren in 2022/2023 (in euro's)

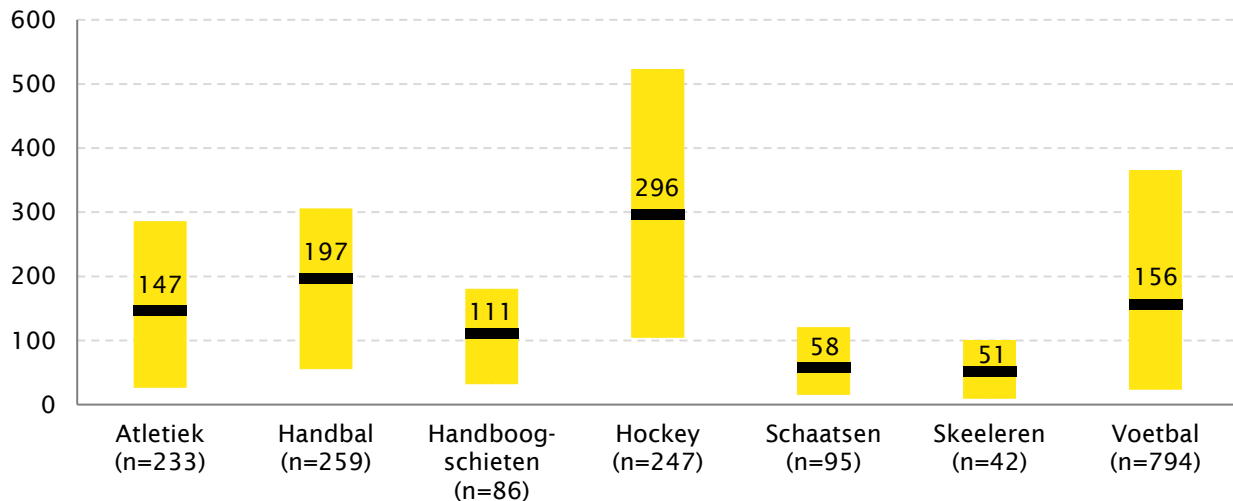
Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

Toelichting: de standaarddeviatie² bij atletiek is 61, bij handbal 65, bij handboogschieten 48, bij hockey 70, bij schaatsen 27, bij skeeleren 32 en bij voetbal 52.

² De standaarddeviatie is de maat voor de spreiding en geeft aan in hoeverre de in kaart gebrachte contributies (waarden) afwijken van het gemiddelde. Ervan uitgaande dat de data normaal verdeeld zijn, betekent dit dat 68 procent van de contributies tussen het gemiddelde en één standaarddeviatie liggen.

Voor junioren noteren we de hoogste gemiddelde contributie bij hockey (296 euro) en de laagste bij skeeleren (51 euro). Bij hockey, gevolgd door voetbal, is de grootste spreiding in de hoogte van de contributie (verschil hoogste en laagste) te zien. Bij skeelerverenigingen is die het kleinst.

Figuur 2.2 Gemiddelde (streep), laagste en hoogste jaarlijkse contributie naar sporttak voor junioren in 2022/2023 (in euro's)

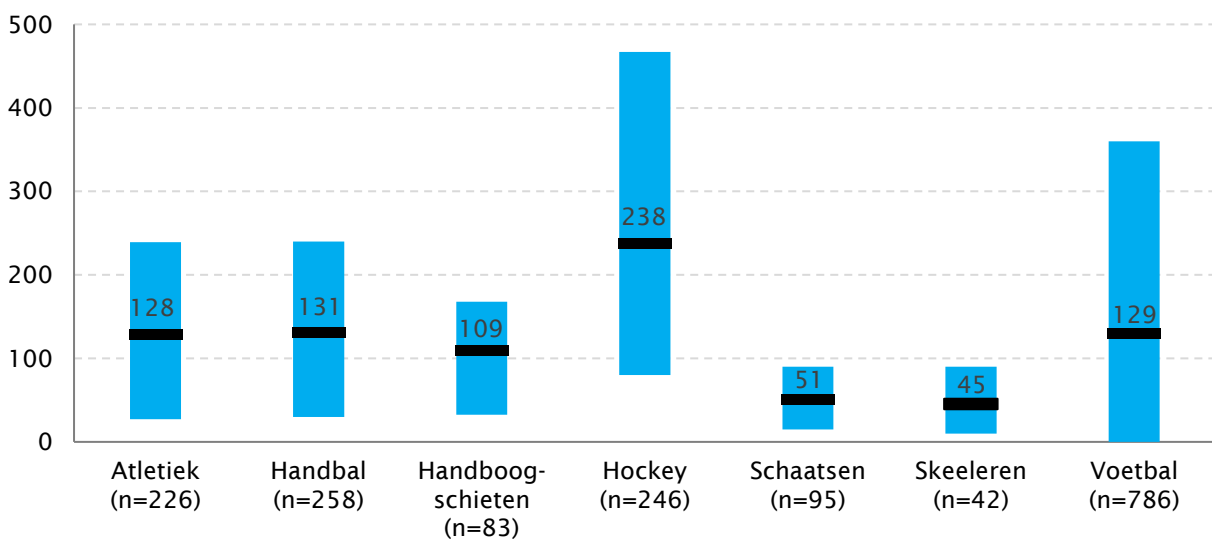

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

Toelichting: de standaarddeviatie bij atletiek is 53, bij handbal 50, bij handboogschieten 36, bij hockey 77, bij schaatsen 23, bij skeeleren 25 en bij voetbal 52.

Voor pupillen vragen hockeyverenigingen de hoogste gemiddelde contributie (238 euro) en skeelerverenigingen de laagste (45 euro). De grootste spreiding in de hoogte van de contributie is bij de pupillen bij hockeyverenigingen te zien. Bij skeelerverenigingen is die het kleinst (figuur 2.3).

Figuur 2.3 Gemiddelde (streep), laagste en hoogste jaarlijkse contributie naar sporttak voor pupillen in 2022/2023 (in euro's)

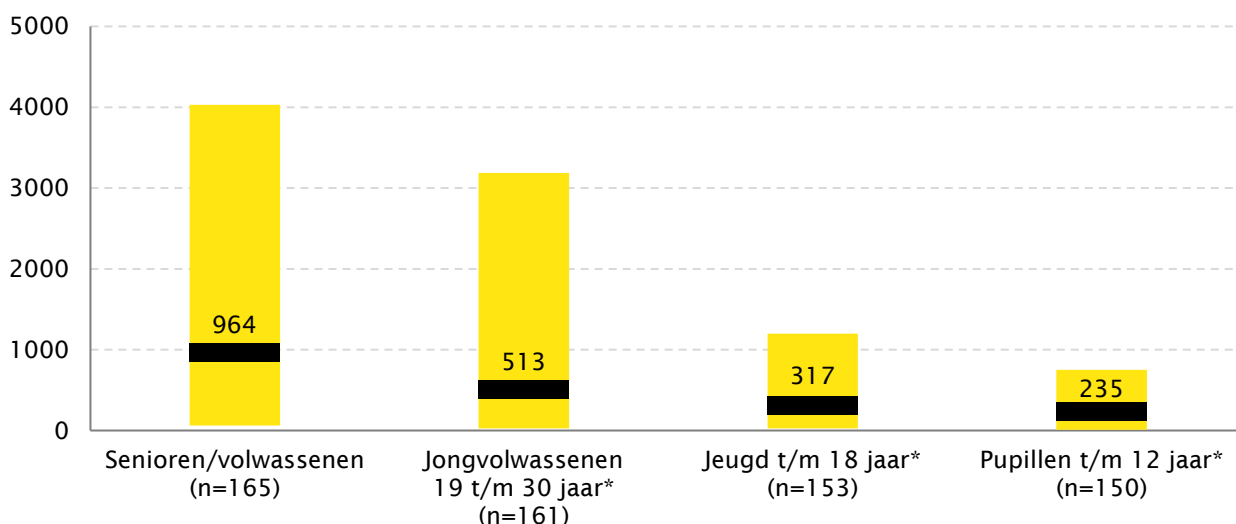
Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

Toelichting: de standaarddeviatie bij atletiek is 43, bij handbal 39, bij handboogschieten 35, bij hockey 75, bij schaatsen 19, bij skeeleren 20 en bij voetbal 49.

Golf

De gemiddelde contributie voor senioren/volwassenen is in vergelijking met die voor andere leeftijdscategorieën bij golfclubs veruit het hoogst, namelijk 964 euro (figuur 2.4). Jongvolwassenen tussen de 19 en 30 jaar betalen met gemiddeld 513 euro in vergelijking met de andere sporten een hoge contributie. De jongste leeftijdsgroep duiden we, in lijn met de andere sporttakken in deze rapportage, aan met ‘pupillen’, al is dat bij golfclubs geen gangbare term.

Figuur 2.4 Gemiddelde, minimale en maximale jaarlijkse contributie voor golfclubs naar soort lid in 2022/2023 (in euro's)

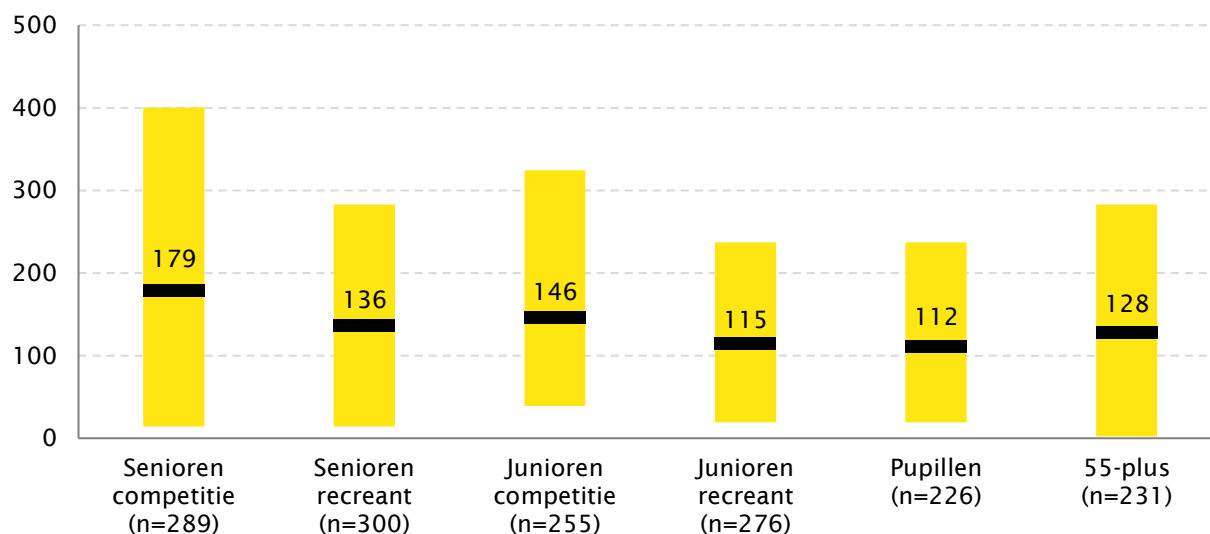
Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

Toelichting: de standaarddeviatie bij golf is 500 voor senioren, 373 voor jongvolwassenen, 205 voor jeugd en 134 voor pupillen.

Tafeltennis

Tafeltennisverenigingen hanteren verschillende contributies voor competitie- en recreatieve spelers. Spelers die deelnemen aan competitie(s) betalen een hogere contributie. Senioren die competitie spelen betalen gemiddeld 179 euro aan contributie, recreanten gemiddeld 136 euro (figuur 2.5). Bij de junioren is dit verschil ook te zien (respectievelijk 146 en 115 euro). Dit onderscheid is bij pupillen en 55-plus niet vaak terug te zien, dus daarvoor hanteren we één categorie.

Figuur 2.5 Gemiddelde, minimale en maximale jaarlijkse contributie voor tafeltennisverenigingen naar soort lid in 2022/2023 (in euro's)

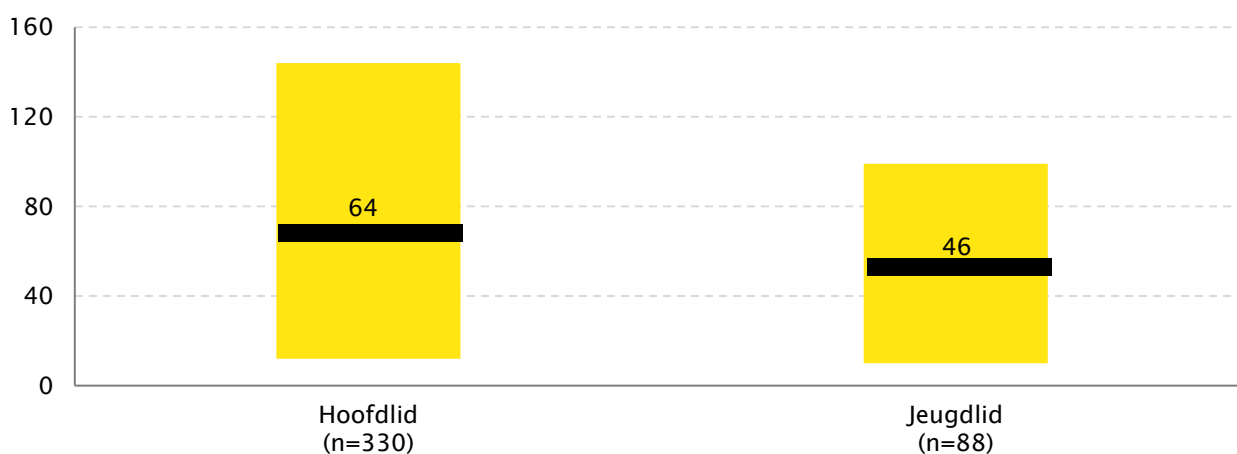
Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

Toelichting: de standaarddeviatie bij tafeltennis is 46 voor senioren competitie, 39 voor senioren recreatief, 43 voor junioren competitie, 37 voor junioren recreatief, 37 voor pupillen en 39 voor 55-plus.

Toerfietsen

Toerfietsverenigingen hanteren een andere leeftijdsindeling dan de meeste andere sportverenigingen. Zij onderscheiden voornamelijk hoofdleden en jeugdleden en dubbelleden. Voor de meting van het seizoen 2022- 2023 is gekeken naar hoofdleden en jeugdleden. Hoofdleden betalen gemiddeld 64 euro contributie en jeugdleden 46 euro (figuur 2.6).

Figuur 2.6 Gemiddelde, minimale en maximale jaarlijkse contributie voor toerfietsverenigingen naar soort lid³ in 2022/2023 (in euro's)

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

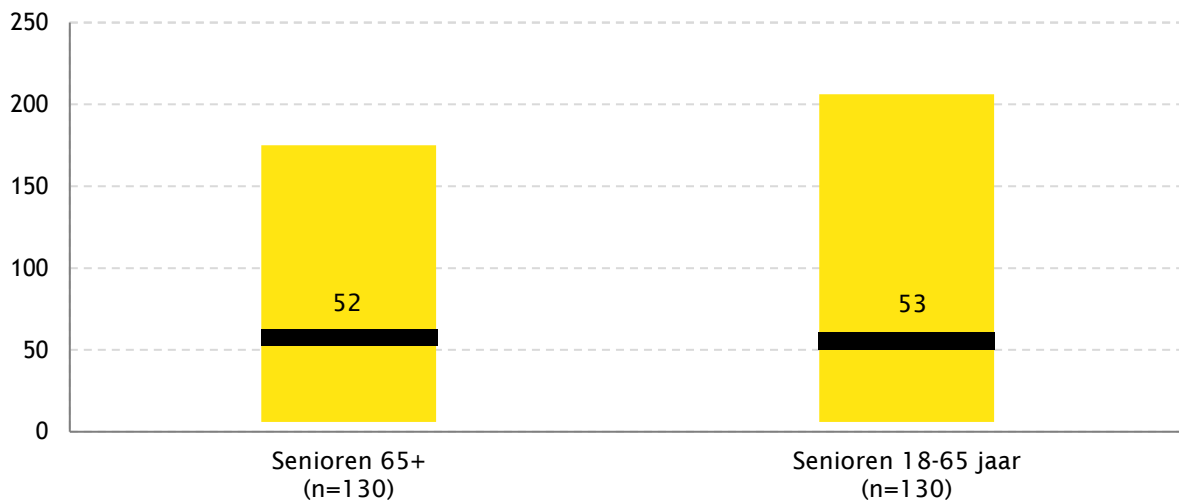
Toelichting: de standaarddeviatie bij toerfietsen is 23 voor hoofdleden en 18 voor jeugdleden.

³ Zie paragraaf 2.9 voor de definities van de verschillende lidsoorten. Hoofd lid komt overeen met een regulier lid bij de andere sporten (zonder leeftijdsindicatie).

Wandelen

Wandelverenigingen hanteren meestal verschillende contributies voor twee categorieën senioren: 65-plussers en 18-65-jarigen. De gemiddelde contributie voor 65-plussers is 52 euro en die voor 18-65-jarigen 53 euro (figuur 2.7).

Figuur 2.7 Gemiddelde, minimale en maximale jaarlijkse contributie voor wandelverenigingen naar soort lid in 2022/2023 (in euro's)

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

Toelichting: de standaarddeviatie bij wandelen is 42 voor senioren 65+ en 44 voor senioren 18-65 jaar.

Contributies leeftijdsgroepen door tijd

Wat is het beeld wanneer we de gemiddelde contributies van sportverenigingen in 2022/2023 vergelijken met die van eerdere seizoenen en rekening houden met een inflatiecorrectie? Bij atletiek, handboogschieten, hockey, schaatsen en skeeleren is de gemiddelde contributie toegenomen (tabel 2.1). Bij handbal is de gemiddelde contributie afgenomen. De reële ontwikkeling van de contributie is bij handbal het sterkst gedaald, met 14 procent voor senioren, 14 procent voor junioren.

Tabel 2.1 Gemiddelde jaarlijkse contributies sportverenigingen* in zeven takken van sport voor senioren, junioren en pupillen, vergelijking tussen 2016/2017, 2018/2019, 2020/2021 en 2022/2023 (in euro's en procenten)

		Atletiek	Handbal	Handboog-schieten	Hockey	Schaatsen	Skeeleren	Voetbal
Senioren	2022/2023	152	254	165	320	70	63	205
	2020/2021	147	259	145	306	68	58	200
	2018/2019	175	249	151	299	-	-	207
	2016/2017	172	243	-	281	-	-	197
Junioren	2022/2023	147	197	111	296	58	51	156
	2020/2021	135	201	99	283	56	49	149
	2018/2019	155	194	102	273	-	-	158
	2016/2017	144	185	-	255	-	-	150
Pupillen	2022/2023	128	131	109	238	51	45	129
	2020/2021	119	131	97	230	50	45	121
	2018/2019	131	127	98	211	-	-	129
	2016/2017	-	-	-	-	-	-	-
Verschil 2022/2023	Senioren	-10%	-14%	-1%	-9%	-5%	-1%	-5%
t.o.v. 2020/2021** met verrekening CPI	Junioren	-5%	-14%	-2%	-9%	-9%	-6%	-4%
	Pupillen	-6%	-13%	-2%	-10%	-13%	4%	-3%

Bron: Contributiemonitor 2016/2017, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

* De steekproefomvang voor het seizoen 2022/2023 is terug te vinden in bijlage 1.

** m.u.v. voetbal, hier is de meting uit 2021/2022 gebruikt (tabel 2.31).

Ontwikkeling contributies golfclubs

Bij golf is de reële ontwikkeling van de contributies een daling van 11 procent bij senioren/volwassenen (tabel 2.2). Bij jongvolwassenen, jeugd en pupillen nam deze toe. Deze zijn met respectievelijk 7, 15 en 26 procent gestegen.

Tabel 2.2 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren/volwassenen, jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar), jeugd (13 t/m 18 jaar) en pupillen (t/m 12 jaar) van golfclubs in 2018/2019, 2020/2021 en 2022/2023 (in euro's en procenten)

	Senioren/ volwassenen	Jongvolwassenen 19 t/m 30 jaar*	Jeugd 13 t/m 18 jaar*	Pupillen** t/m 12 jaar*
Gemiddelde contributie 2022/2023	964	513	317	235
Gemiddelde contributie 2020/2021	908	450	292	221
Gemiddelde contributie 2018/2019	914	404	233	157
Verschil 2022/2023 t.o.v. 2020/2021 met verrekening CPI	-11%	7%	15%	26%

Bron: Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

** Pupillen is geen golfterm. Voor de vergelijkbaarheid met andere sporten hanteren we deze toch.

Ontwikkeling contributies tafeltennisverenigingen

Bij tafeltennisverenigingen zijn de contributies, gecorrigeerd voor de CPI, voor senioren en junioren, zowel competitie als recreatief, met 10 à 15 procent gedaald (tabel 2.3). Pupillen zijn gemiddeld 1 procent minder gaan betalen. De gemiddelde contributie voor 55-plussers is - verrekend met het CPI - toegenomen met 11 procent.

Tabel 2.3 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van tafeltennisverenigingen in 2018/2019, 2020/2021 en 2022/2023 (in euro's en procenten)

	Senioren competitie (n=289)	Senioren recreant (n=300)	Junioren competitie (n=255)	Junioren recreant (n=276)	Pupillen (n=226)	55- plus* (n=231)
Gemiddelde contributie 2022/2023	179	136	146	115	112	128
Gemiddelde contributie 2020/2021	177	131	147	110	102	119
Gemiddelde contributie 2018/2019	177	131	144	108	96	97
Vershil 2022/2023 t.o.v. 2020/2021 met verrekening CPI	-15%	-12%	-14%	-10%	-1%	11%

Bron: Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

* De leeftijden binnen deze categorie verschillen, maar het betreft het vaakst 55-plus.

Ontwikkeling contributies toerfietsverenigingen

Bij toerfietsverenigingen is de reële ontwikkeling van de contributies voor hoofdleden en jeugdleden een daling (tabel 2.4). Hoofdleden zijn gemiddeld 8 procent minder gaan betalen. De gemiddelde contributie voor jeugdleden is - verrekend met het CPI - afgenomen met 2 procent.

Tabel 2.4 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor hoofdleden en jeugdleden van toerfietsverenigingen in 2020/2021 en 2022/2023 (in euro's en procenten)

	Hoofdleden (n=330)	Jeugdleden (n=88)
Gemiddelde contributie 2022/2023	64	46
Gemiddelde contributie 2020/2021	61	41
Vershil 2022/2023 t.o.v. 2020/2021 met verrekening CPI	-8%	-2%

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

Ontwikkeling contributies wandelverenigingen

Bij wandelverenigingen is de reële ontwikkeling van de contributies voor senioren 65+ en senioren 18-65 jaar een daling (tabel 2.5). Senioren 65+ zijn gemiddeld 1 procent minder gaan betalen. De gemiddelde contributie voor senioren 18-65 jaar is - verrekend met het CPI - afgenomen met 3 procent.

Tabel 2.5 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren 65+ en senioren 18-65 jaar van wandelverenigingen in 2020/2021 en 2022/2023 (in euro's en procenten)

	Senioren 65+ (n=130)	Senioren 18-65 jaar (n=130)
Gemiddelde contributie 2022/2023	52	53
Gemiddelde contributie 2020/2021	46	47
Verschil 2022/2023 t.o.v. 2020/2021 met verrekening CPI	-1%	-3%

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

2.2 Atletiek

De Atletiekunie was met 121.000 leden in 2021 de op acht na grootste sportbond (NOC*NSF, 2021). De gemiddelde contributie voor senioren, junioren en pupillen bedraagt respectievelijk 152 euro, 147 euro en 128 euro (tabel 2.6).

In de reële ontwikkeling ten opzichte van 2020/2021 in contributie bij senioren is er sprake van een daling van de contributie met 10 procent, bij junioren met 5 procent en bij pupillen met 6 procent (tabel 2.6).

Tabel 2.6 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van atletiekverenigingen in 2016/2017, 2018/2019, 2020/2021 en 2022/2023 (in euro's en procenten)

	Senioren	Junioren	Pupillen
Gemiddelde contributie 2022/2023	152	147	128
Gemiddelde contributie 2020/2021	147	135	119
Gemiddelde contributie 2018/2019	175	155	131
Gemiddelde contributie 2016/2017	172	155	Niet gemeten
Vershil 2022/2023 t.o.v. 2020/2021 met verrekening CPI	-10%	-5%	-6%

Bron: Contributiemonitor 2016/2017, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

De gemiddelde contributie van atletiekverenigingen in krimp- of anticipeerregio's (respectievelijk 138 en 133 euro voor senioren) is lager dan die in regio's met een normale (verwachte) bevolkingsontwikkeling (156 euro voor senioren). Dit beeld is er ook voor junioren en pupillen. Naarmate de stedelijkheid van de gemeente toeneemt, stijgt ook de gemiddelde contributie. Senioren betalen in zeer sterk stedelijke gemeenten gemiddeld 172 euro en in niet-stedelijke gemeenten gemiddeld 104 euro. De gemiddelde contributie is relatief hoog in gemeenten met meer dan 85.000 inwoners.

Tabel 2.7 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van atletiekverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Senioren (n=273)	Junioren (n=233)	Pupillen (n=226)
<i>Krimp- en anticipatie regio</i>			
Krimpregio	138	126	109
Anticipatie regio	133	117	107
Normaal	156	154	134
<i>Stedelijkheid</i>			
Zeer sterk stedelijk	172	173	149
Sterk stedelijk	160	157	140
Matig stedelijk	155	141	121
Weinig stedelijk	143	137	118
Niet-stedelijk	104	96	88
<i>Inwoneraantal</i>			
200.000 of meer	168	181	147
85.000-200.000	164	155	141
25.000-85.000	147	141	155
Minder dan 25.000	137	132	112
Gemiddelde contributie 2022/2023	152	147	128

Bron: CBS Statline, 2022; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

Nadere analyses laten onder meer zien dat de gemiddelde contributie positief samenhangt met het aandeel inwoners met een sportlidmaatschap en de migratieachtergrond van de inwoners van de gemeente waar de atletiekvereniging is gevestigd. Wanneer het aandeel inwoners met een sportlidmaatschap stijgt, daalt de gemiddelde contributie. In gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde, is ook de contributie hoger. Deze relaties betekenen niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband (tabel 2.7).

Tabel 2.8 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van atletiekverenigingen naar gemeentekenmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Senioren (n=273)	Junioren (n=233)	Pupillen (n=226)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner (netto)</i>			
Tot 50 euro	145	140	124
50 tot 65 euro	153	142	127
65 tot 80 euro	152	151	128
80 euro of meer	158	154	131
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>			
Laag (< 23.000)			
Middel (23.000-25.000)	147	156	131
Hoog (> 25.000)	152	147	128
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>			
0 tot 25 procent	151	148	129
25 tot 30 procent	165	152	131
30 procent of meer	130	134	121
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>			
Tot 60 procent NL achtergrond	204	215	167
60 tot 80 procent NL achtergrond	151	147	130
80 tot 100 procent NL achtergrond	146	139	122
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>			
0 tot 60 procent	152	145	126
60 tot 70 procent	154	172	157
70 procent of meer			
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>			
Lager dan Nederlands gemiddelde	149	138	119
Hoger dan Nederlands gemiddelde	161	164	146
Gemiddelde contributie 2022/2023	152	147	128

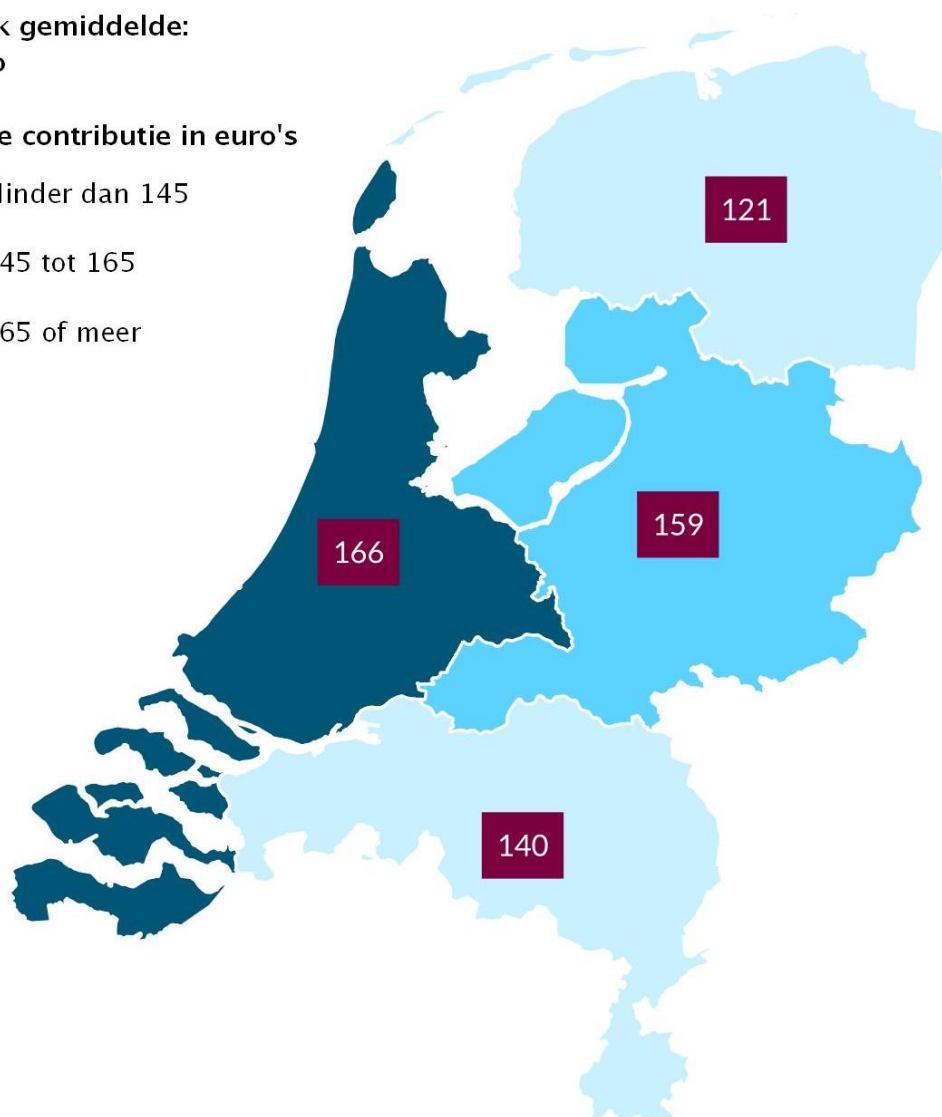
Bron: Door CBS verzamelde gemeentelijke data (lv3), 2022, CBS Statline, 2021; CBS Statline 2022; NOC*NSF, 2021; GGD'en, CBS en RIVM, 2020; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.1 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren van atletiekverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=273)

Landelijk gemiddelde:
152 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

- Minder dan 145
- 145 tot 165
- 165 of meer

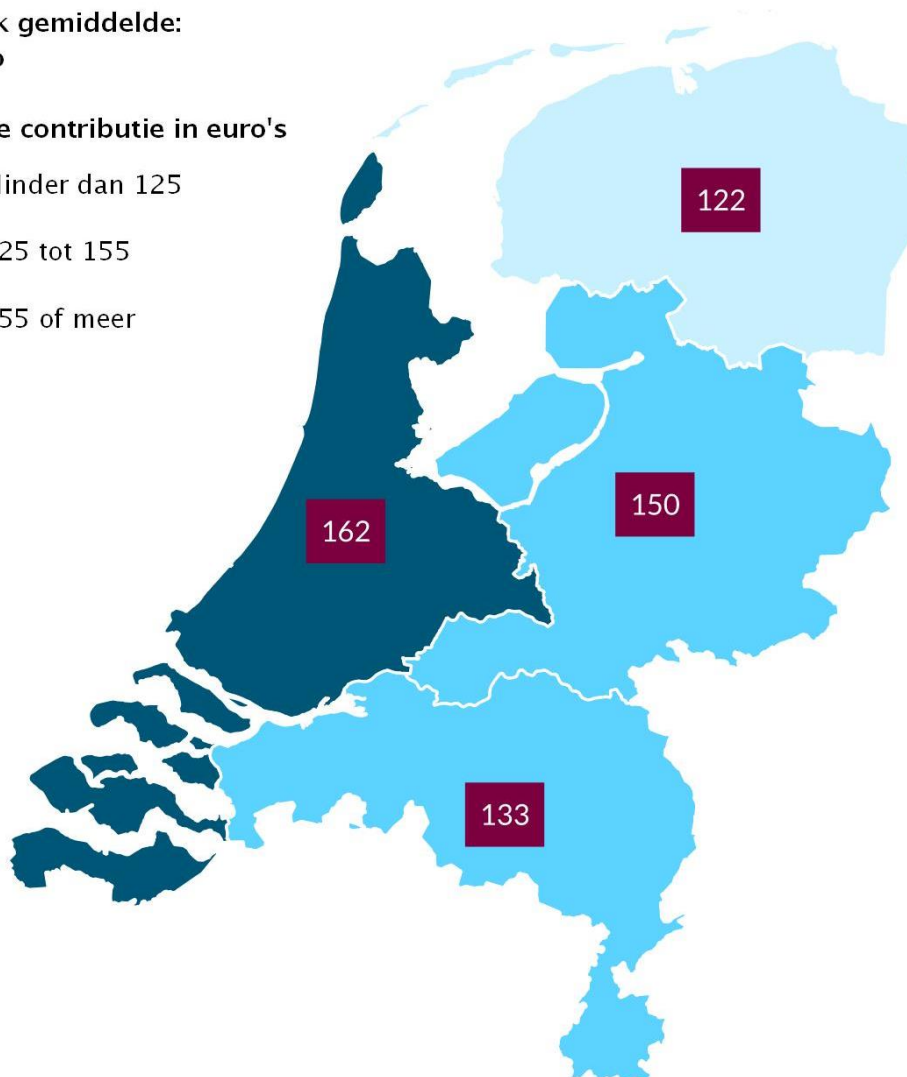

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.2 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor juniores van atletiekverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=233)

Landelijk gemiddelde:
147 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

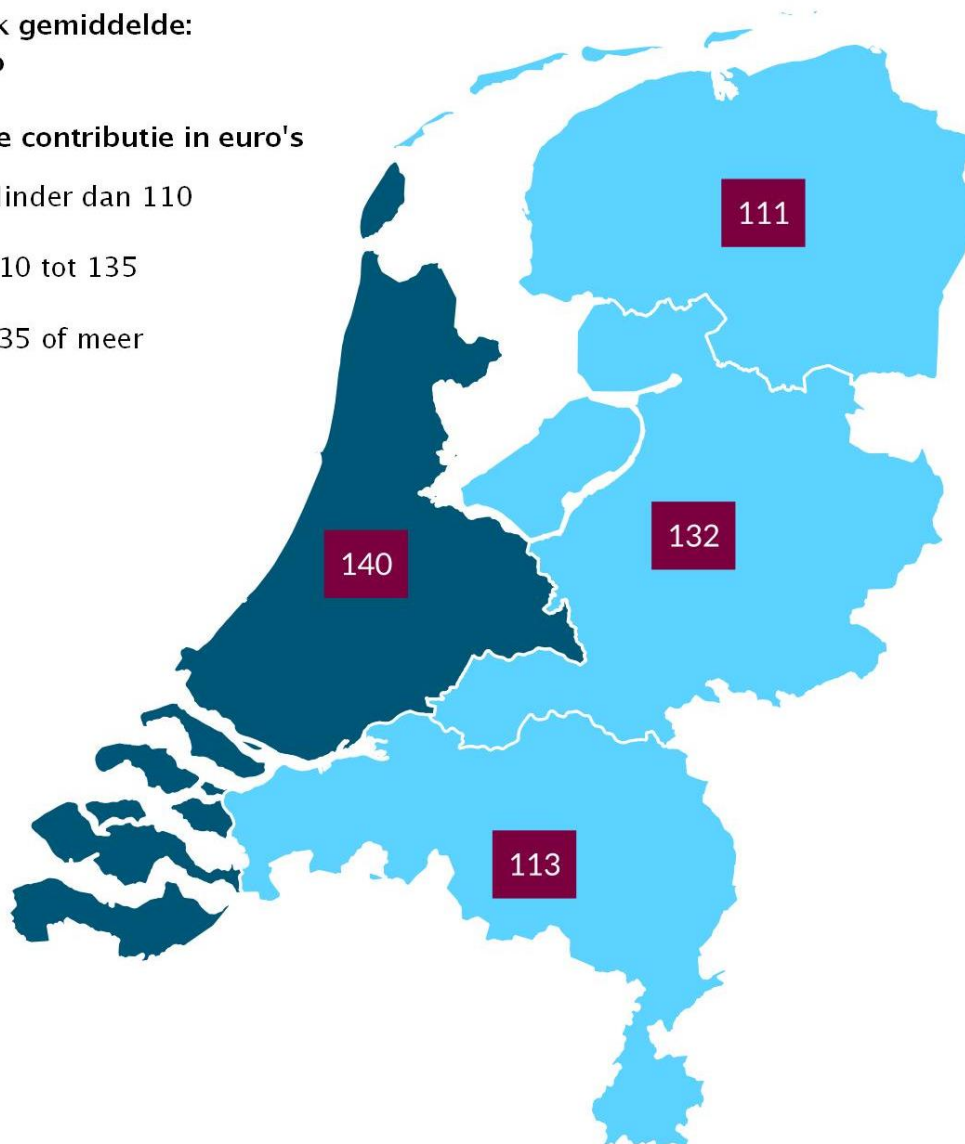

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.3 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor pupillen van atletiekverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=226)

Landelijk gemiddelde:
128 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.3 Golf

De Nederlandse Golf Federatie (NGF) is met 411.000 leden in 2021 de op drie na grootste sportbond (NOC*NSF, 2021). Golfclubs maken onderscheid tussen toegangsprijzen voor losse bezoeken en contributies. De losse toegangsprijs wordt ook wel *greenfee* genoemd. Daarbij betaal je om een aantal holes te spelen (meestal negen of achttien). Via contributies kunnen leden vaak onbeperkt of een specifiek aantal bezoeken golfen. Bovendien moeten mensen soms inschrijfgeld betalen voordat ze lid kunnen worden van een golfclub.

De leeftijdsklassen bij de golfsport wijken af van andere sporten. Hierdoor is het niet mogelijk om bij golf de uitsplitsing naar senioren, junioren en pupillen te maken. Ook hanteren golfclubs en -banen niet allemaal dezelfde leeftijdsklassen. De NGF gaat uit van vier leeftijdsklassen. Voor deze meting hebben we de derde en vierde leeftijdsklasse (volwassenen en senioren) samengenomen onder de noemer 'senioren/volwassenen'. Daarnaast hebben we - waar mogelijk - de contributie voor pupillen opgezocht om deze te kunnen vergelijken met andere sporten.

Leeftijdsklassen NGF

1. Jeugd: t/m 18 jaar
2. Studenten/jongvolwassenen: 19 t/m 30 jaar
3. Volwassenen: 30 t/m 50 jaar
4. Senioren: 50+

Leeftijdsklassen contributiemonitor

1. Pupillen: t/m 12 jaar
2. Jeugd: 13 t/m 18 jaar
3. Jongvolwassenen: 19 t/m 30 jaar
4. Senioren/volwassen: 30+

De greenfees voor senioren/volwassenen liggen tussen de 34 en 57 euro, afhankelijk van het aantal holes en de dag. Voor jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar) ligt deze tussen de 22 en 33 euro (tabel 2.9). Vaak geven clubs/banen kortingen op de greenfees als leden introducees meenemen.⁴

Sommige golfclubs hanteren speciale tarieven voor de ochtend of avond door een paar euro korting te geven. Dit heet ook wel het *twilight-tarief*. Ook hanteren golfclubs soms een gereduceerd tarief voor de winterperiode - het laagseizoen (november t/m februari/maart).

⁴ De NGF ziet steeds meer banen die de aandelen en/of entreegelden afschaffen (of deze in een aantal jaren naar nul afbouwen).

Tabel 2.9 Gemiddelde *greenfee* (eenmalige toegangsprijs golfbaan) voor senioren/volwassenen en jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar*) naar weekdeel en aantal holes in 2022/2023 (in euro's)**

9 holes week senioren/volwassenen (n=172)	34
9 holes weekend senioren/volwassenen (n=172)	35
18 holes week senioren/volwassenen (n=174)	51
18 holes weekend senioren/volwassenen (n=174)	57
9 holes week jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar*; n=171)	22
9 holes weekend jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar*; n=171)	23
18 holes week jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar*; n=172)	32
18 holes weekend jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar*; n=171)	33

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

** Par-3-banen hebben we niet meegenomen.

Bij golf is het lastiger om de 'kale' contributie in kaart te brengen. De contributie is bij veel clubs inclusief NGF-bijdrage (bondsafdracht), clublidmaatschap en soms ook een horecavoorschot.

De contributie voor senioren/volwassenen bedraagt gemiddeld 964 euro, voor jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar) 513 euro, voor jeugd van 13 t/m 18 jaar 317 euro en voor pupillen t/m 12 jaar 235 euro (tabel 2.10). Vergeleken met het seizoen 2018/2019 is de contributie voor senioren/volwassenen in 2022/2023 gemiddeld met 50 euro gestegen (tabel 2.10). Voor jongvolwassenen, jeugd en pupillen is er een grotere stijging zichtbaar: die contributies zijn respectievelijk met 109 euro, 84 euro en 78 euro gestegen. Verrekend met de inflatie zijn de contributies voor senioren/volwassenen verlaagd met 7 procent, voor jongvolwassenen gelijk gebleven (0%) en voor jeugd en pupillen verlaagd met respectievelijk 5 en 7 procent ten opzichte van 2022/2021.

Tabel 2.10 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren/volwassenen, jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar), jeugd (13 t/m 18 jaar) en pupillen (t/m 12 jaar) van golfclubs in 2018/2019, 2020/2021 en 2022/2023 (in euro's en procenten)

	Senioren/ volwassenen	Jongvolwassenen 19 t/m 30 jaar*	Jeugd 13 t/m 18 jaar*	Pupillen** t/m 12 jaar*
Gemiddelde contributie 2022/2023	964	513	317	235
Gemiddelde contributie 2020/2021	908	450	292	221
Gemiddelde contributie 2018/2019	914	404	233	157
Verschil 2022/2023 t.o.v. 2020/2021 met verrekening CPI	-7%	0%	-5%	-7%

Bron: Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

** Pupillen is geen golfterm. Voor de vergelijkbaarheid met andere sporten hanteren we deze toch.

Een verdere uitsplitsing van de contributies naar regio, stedelijkheid en inwoneraantal laat zien dat er geen trend zichtbaar is tussen verschillende gemeentekennmerken. Opvallend is dat een senior-/volwassen lid van een golfclub in een weinig stedelijke gemeente of met een inwoneraantal van 25.000-85.000 gemiddeld meer dan 1.000 euro contributie betaalt (tabel 2.11).

Tabel 2.11 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren/volwassenen, jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar), jeugd (13 t/m 18 jaar) en pupillen (t/m 12 jaar) van golfclubs naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Senioren/ volwassenen (n=165)	Jongvolwassenen 19 t/m 30 jaar* (n=161)	Jeugd 13 t/m 18 jaar* (n=153)	Pupillen** t/m 12 jaar* (n=150)
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>				
Krimpregio	959	505	307	231
Anticipeerregio	950	534	381	307
Normaal	996	594	322	136
<i>Stedelijkheid</i>				
Zeer sterk stedelijk	964	438	338	295
Sterk stedelijk	952	527	310	233
Matig stedelijk	844	431	306	216
Weinig stedelijk	1.038	575	317	231
Niet-stedelijk	971	551	339	222
<i>Inwoneraantal</i>				
200.000 of meer	963	414	309	269
85.000-200.000	895	477	333	253
25.000-85.000	1.003	555	325	236
Minder dan 25.000	895	466	290	210
Gemiddelde contributie 2022/2023	964	513	317	235

Bron: CBS Statline, 2022; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

** Pupillen is geen golfterm. Voor de vergelijkbaarheid met andere sporten hanteren we deze toch.

Nadere analyses laten zien dat de gemiddelde contributie hoger is in gemeenten waar het gemiddelde jaarinkomen per inwoner ook hoger is (tabel 2.12). In gemeenten waar het gemiddelde jaarinkomen hoger is (> 25.000 euro), is de contributie voor senioren 976 euro, tegenover een gemiddelde van 698 euro in gemeenten met een middeninkomen (23.000-25.000 euro).

Tabel 2.12 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren/volwassenen, jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar), jeugd (13 t/m 18 jaar) en pupillen (t/m 12 jaar) van golfclubs naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Senioren/ volwassenen (n=165)	Jongvolwassenen 19 t/m 30 jaar* (n=161)	Jeugd 13 t/m 18 jaar* (n=160)	Pupillen** t/m 12 jaar* (n=160)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner (netto)</i>				
Tot 50 euro	1.002	5.745	365	233
50 tot 65 euro	965	528	287	251
65 tot 80 euro	857	387	283	222
80 euro of meer	986	515	306	202
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>				
Laag (< 23.000)				
Middel (23.000-25.000)	698	333	260	203
Hoog (> 25.000)	970	521	320	237
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>				
0 tot 25 procent	1.007	544	320	247
25 tot 30 procent	999	529	324	237
30 procent of meer	822	448	302	221
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>				
Tot 60 procent NL achtergrond	838	372	294	250
60 tot 80 procent NL achtergrond	947	519	353	258
80 tot 100 procent NL achtergrond	982	526	298	221
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>				
0 tot 60 procent				
60 tot 70 procent	981	522	319	232
70 procent of meer	671	290	160	214
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>				
Lager dan Nederlands gemiddelde	994	563	344	240
Hoger dan Nederlands gemiddelde	894	431	271	228
Gemiddelde contributie 2022/2023	964	513	317	235

Bron: Door CBS verzamelde gemeentelijke data (lv3), 2022, CBS Statline, 2021; CBS Statline 2022; NOC*NSF, 2021; GGD'en, CBS en RIVM, 2020; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

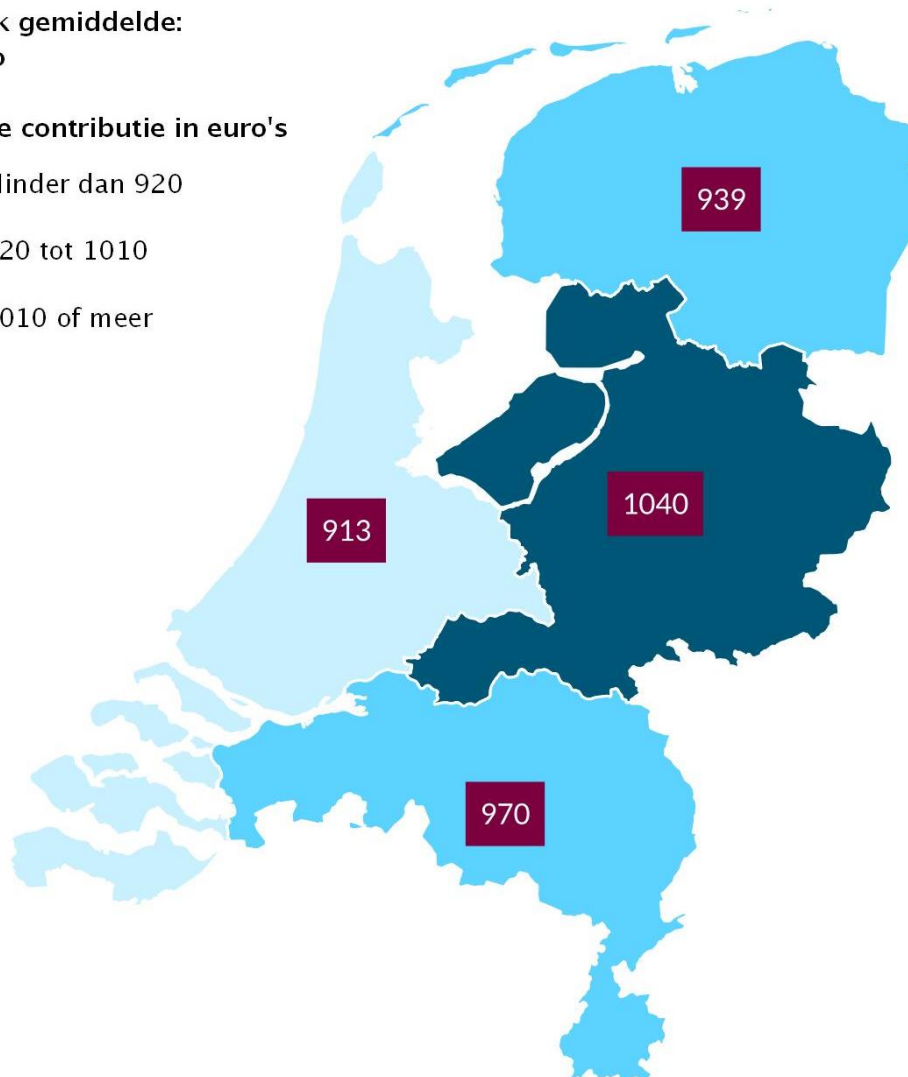
* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

** Pupillen is geen golfterm. Voor de vergelijkbaarheid met andere sporten hanteren we deze toch.

Kaart 2.4 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren/volwassenen van golfclubs naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=165)

Landelijk gemiddelde:
964 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

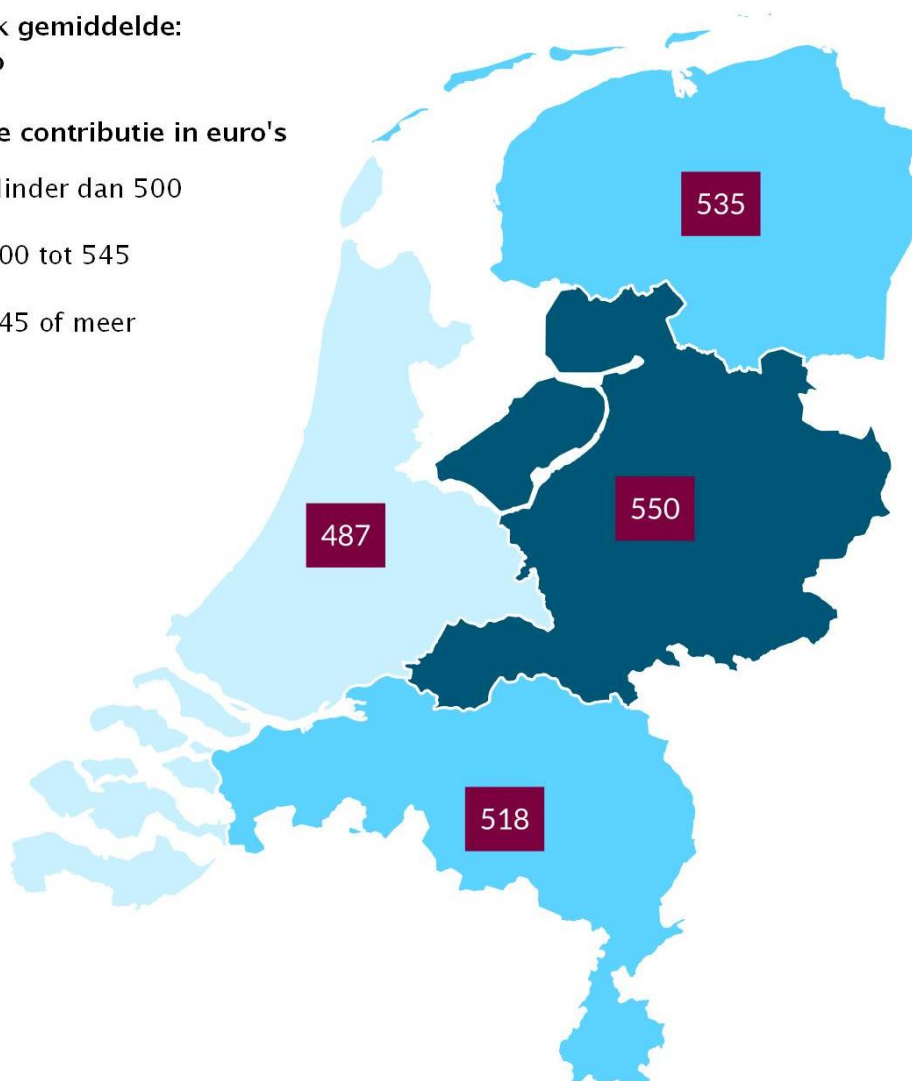

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.5 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor jongvolwassenen (19 t/m 30 jaar*) van golfclubs naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=161)

Landelijk gemiddelde:
513 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.

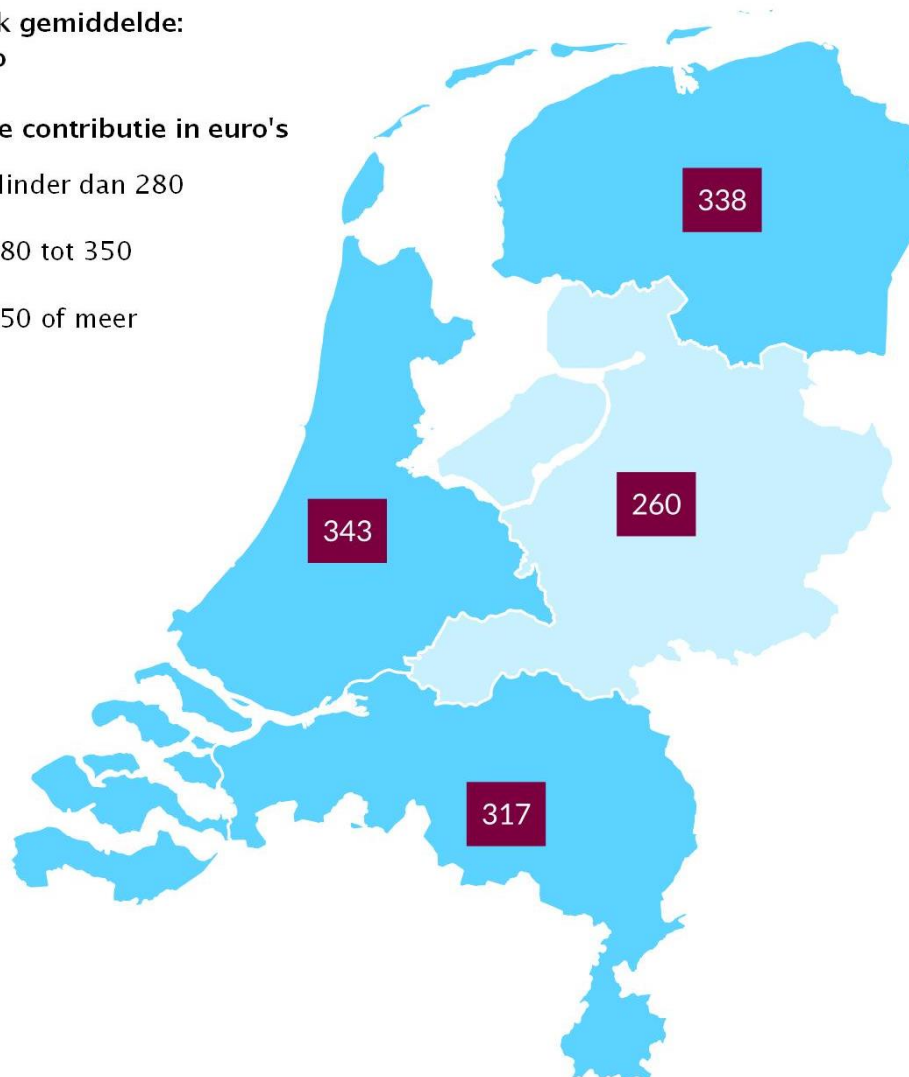
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

Kaart 2.6 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor jeugd (13 t/m 18 jaar*) van golfclubs naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=160)

Landelijk gemiddelde:
317 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.

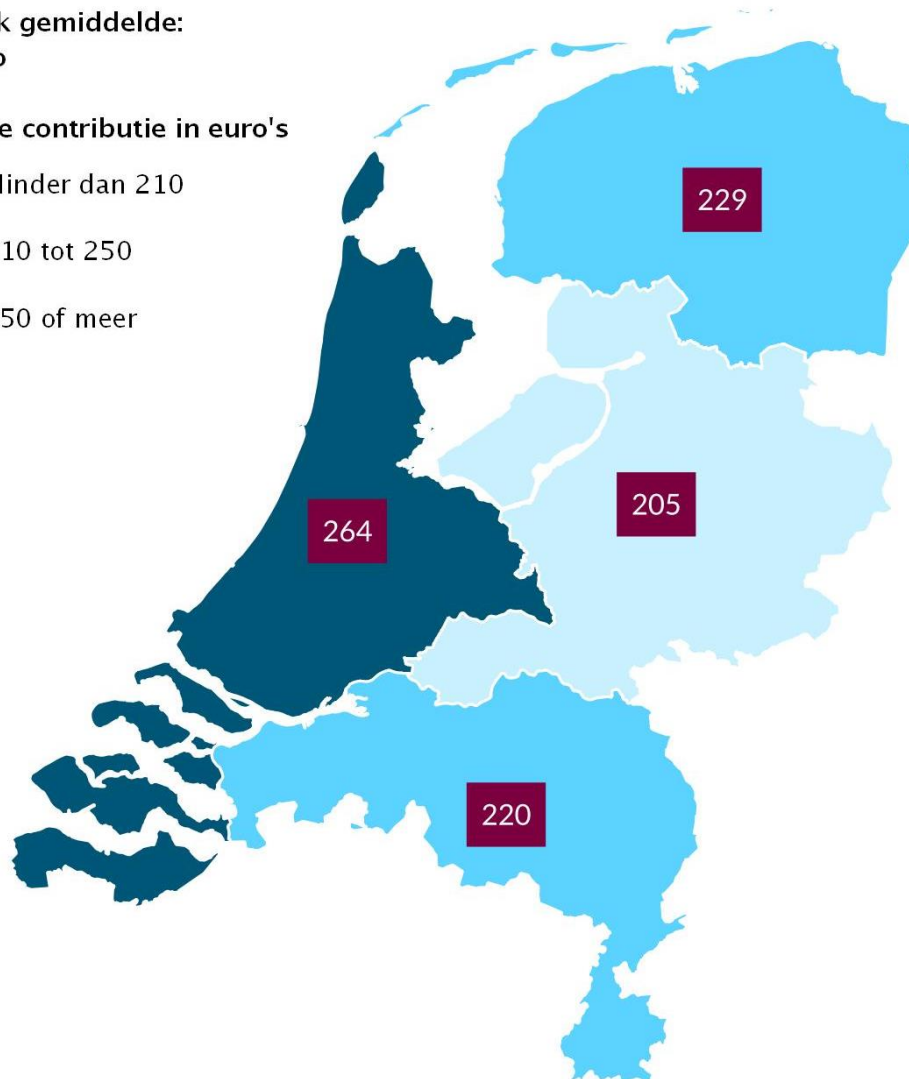
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

* De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

Kaart 2.7 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor pupillen* (t/m 12 jaar) van naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=160)**

Landelijk gemiddelde:
235 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

* Pupillen is geen golfterm. Voor de vergelijkbaarheid met andere sporten hanteren we deze toch.

** De leeftijden geven een richting aan. Golfclubs kunnen andere leeftijdscategorieën hanteren.

2.4 Handbal

Het Nederlands Handbal Verbond was met meer dan 51.000 leden in 2021 de op zeventien na grootste sportbond (NOC*NSF, 2021). De gemiddelde contributie voor senioren, junioren en pupillen bedraagt respectievelijk 254 euro, 197 euro en 131 euro (tabel 2.13).

De reële ontwikkeling in contributie ten opzichte van de vorige meting in 2020/2021 is bij senioren met 14 procent gedaald, bij junioren 14 procent en bij pupillen met 13 procent (tabel 2.13).

Tabel 2.13 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van handbalverenigingen in 2016/2017, 2018/2019, 2020/2021 en 2022/2023 (in euro's en procenten)

	Senioren	Junioren	Pupillen
Gemiddelde contributie 2022/2023	254	197	131
Gemiddelde contributie 2020/2021	259	201	131
Gemiddelde contributie 2018/2019	249	194	127
Gemiddelde contributie 2016/2017	243	185	Niet gemeten
Verschil 2022/2023 t.o.v. 2020/2021 met verrekening CPI	-14%	-14%	-13%

Bron: Contributiemonitor 2016/2017, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

Naarmate de stedelijkheid van de gemeente toeneemt, stijgt ook de gemiddelde contributie. Senioren betalen in zeer sterk stedelijke gemeenten gemiddeld 273 euro, tegenover 218 euro in niet-stedelijke gemeenten. Hetzelfde patroon is zichtbaar bij het inwoneraantal. Senioren betalen in gemeenten met meer dan 200.000 inwoners gemiddeld 268 euro, terwijl dit in gemeenten met minder dan 25.000 inwoners gemiddeld 247 euro is (tabel 2.14).

Tabel 2.14 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van handbalverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Senioren (n=263)	Junioren (n=259)	Pupillen (n=258)
<i>Krimp- en anticiperregio</i>			
Krimpregio	256	189	137
Anticiperregio	240	191	123
Normaal	257	199	132
<i>Stedelijkheid</i>			
Zeer sterk stedelijk	273	222	143
Sterk stedelijk	270	213	134
Matig stedelijk	261	198	135
Weinig stedelijk	246	186	129
Niet-stedelijk	218	172	114
<i>Inwoneraantal</i>			
200.000 of meer	268	215	143
85.000-200.000	263	217	135
25.000-85.000	253	193	131
Minder dan 25.000	247	185	125
Gemiddelde contributie 2022/2023	254	197	131

Bron: CBS Statline, 2022; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

Nadere analyses laten zien dat de gemiddelde contributie lager is in gemeenten waar een groter aandeel inwoners aan de beweegrichtlijn voldoet en met een groter aandeel inwoners met een sportverenigingslidmaatschap (tabel 2.15). Daarnaast is de gemiddelde contributie lager in gemeenten waar een groter aandeel van de inwoners een Nederlandse achtergrond heeft. In gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde, is ook de contributie hoger (265 euro in gemeenten met een hoger aandeel t.o.v. 251 euro in gemeenten met een lager aandeel). Deze relaties betekenen niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband.

Tabel 2.15 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van handbalverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

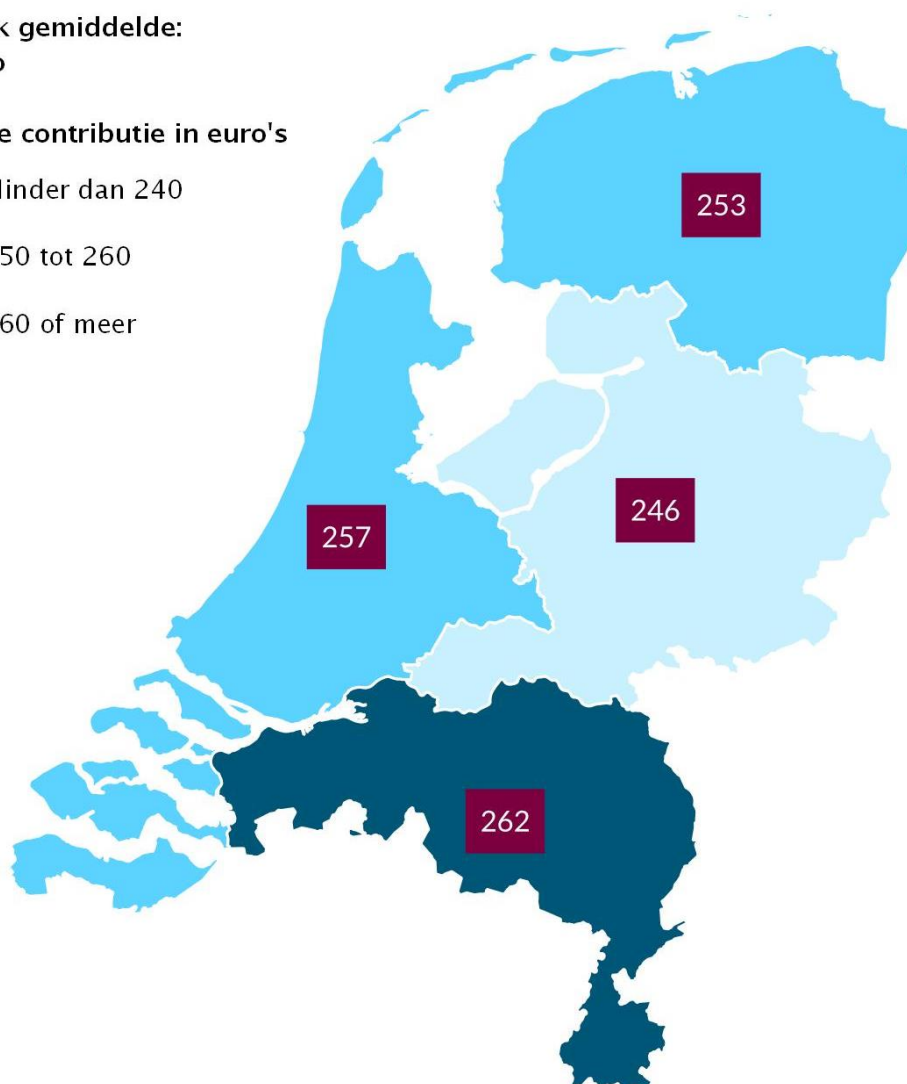
	Senioren (n=263)	Junioren (n=259)	Pupillen (n=258)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner (netto)</i>			
Tot 50 euro	261	200	133
50 tot 65 euro	249	191	128
65 tot 80 euro	248	197	130
80 euro of meer	265	206	133
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>			
Laag (< 23.000)			
Middel (23.000-25.000)	230	196	148
Hoog (> 25.000)	256	197	131
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>			
0 tot 25 procent	267	210	135
25 tot 30 procent	249	195	131
30 procent of meer	244	183	126
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>			
Tot 60 procent NL achtergrond	280	226	140
60 tot 80 procent NL achtergrond	267	213	137
80 tot 100 procent NL achtergrond	246	186	127
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>			
0 tot 60 procent	254	197	130
60 tot 70 procent	213	180	129
70 procent of meer			
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>			
Lager dan Nederlands gemiddelde	251	194	130
Hoger dan Nederlands gemiddelde	265	204	133
Gemiddelde contributie 2022/2023	254	197	131

Bron: Door CBS verzamelde gemeentelijke data (lv3), 2022, CBS Statline, 2021; CBS Statline 2022; NOC*NSF, 2021; GGD'en, CBS en RIVM, 2020; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.8 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren van handbalverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=263)

Landelijk gemiddelde:
254 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

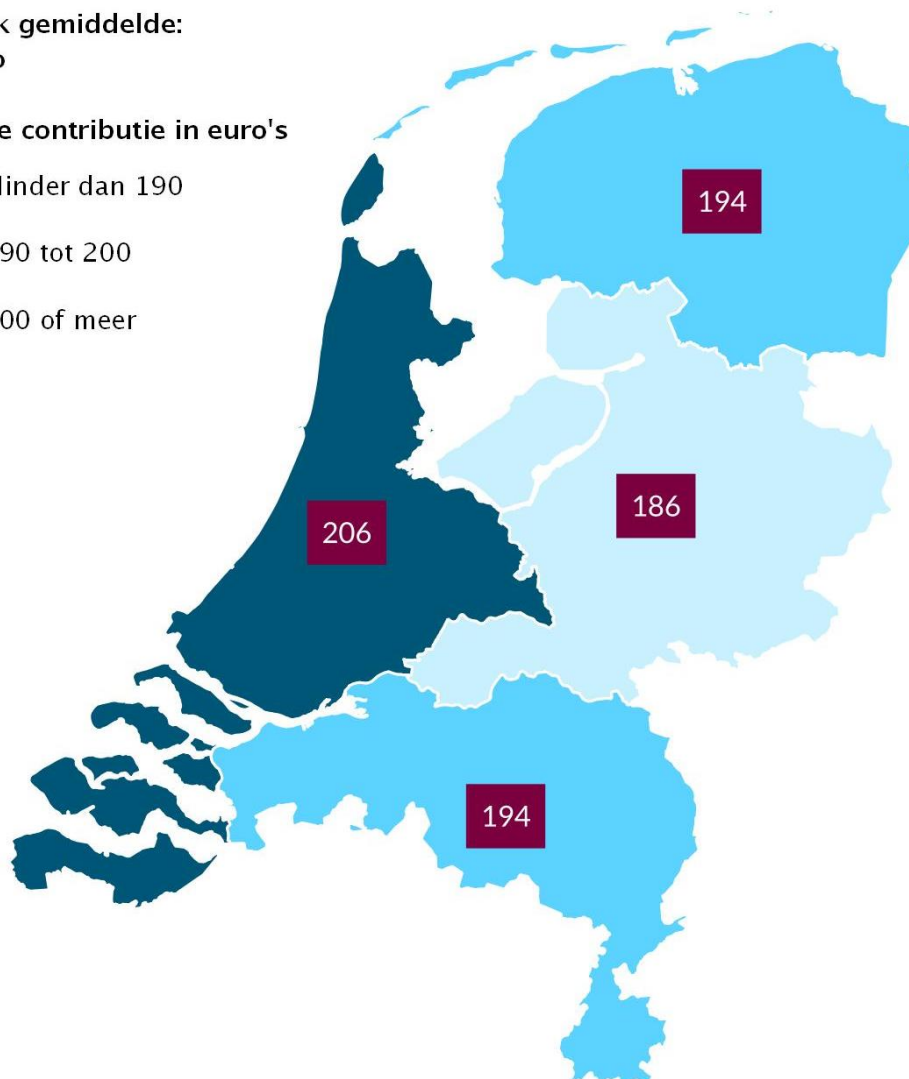

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.9 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor juniores van naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=259)

Landelijk gemiddelde:
197 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

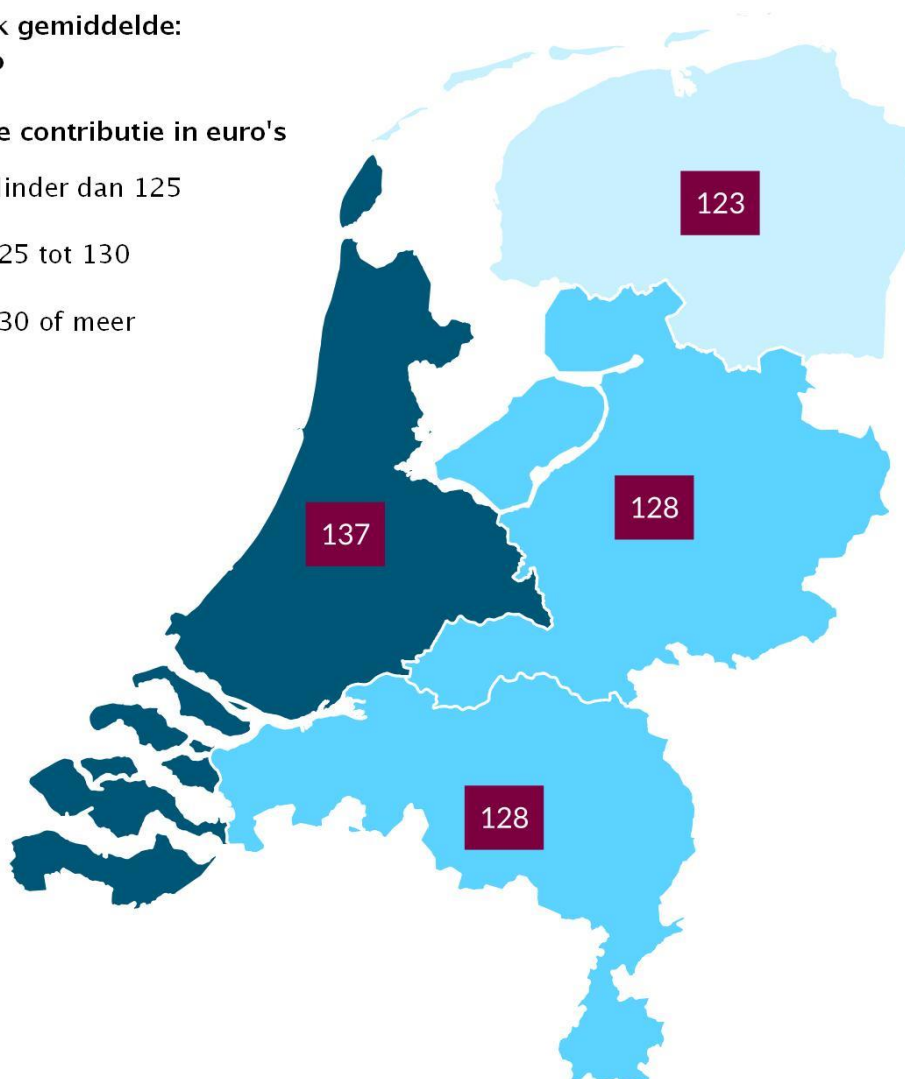

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.10 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor pupillen van handbalverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=258)

Landelijk gemiddelde:
131 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.5 Handboogschieten

De Nederlandse Handboog Bond was met 9.000 leden in 2021 de op 41 na grootste sportbond (NOC*NSF, 2021). De contributie voor senioren bedraagt gemiddeld 165 euro, voor junioren 111 euro en voor pupillen 109 euro (tabel 2.16).

De reële ontwikkeling in contributie ten opzichte van de vorige meting in 2020/2021 is bij senioren een daling van 1 procent, bij junioren en pupillen is dat een daling van 2 procent (tabel 2.16).

Tabel 2.16 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van handboogschietverenigingen in 2018/2019, 2020/2021 en 2022/2023 (in euro's en procenten)

	Senioren	Junioren	Pupillen
Gemiddelde contributie 2022/2023	165	111	109
Gemiddelde contributie 2020/2021	145	99	97
Gemiddelde contributie 2018/2019	151	102	98
Verschil 2022/2023 t.o.v. 2020/2021 met verrekening CPI	-1%	-2%	-2%

Bron: Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

De gemiddelde contributie van handboogschietverenigingen in krimp- of anticipeerregio's (respectievelijk 140 en 143 euro voor senioren) is lager dan die in regio's met een normale (verwachte) bevolkingsontwikkeling (158 euro voor senioren). Dit beeld is er ook voor junioren en pupillen.

Naarmate de stedelijkheid en het inwoneraantal van de gemeente toenemen, stijgt ook de gemiddelde contributie. Senioren betalen in zeer sterk stedelijke gemeenten gemiddeld 187 euro en in niet-stedelijke gemeenten gemiddeld 121 euro (tabel 2.17).

Tabel 2.17 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van handboogschietverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Senioren (n=94)	Junioren (n=86)	Pupillen (n=83)
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>			
Krimpregio	140	91	91
Anticipeerregio	143	88	86
Normaal	158	107	104
<i>Stedelijkheid</i>			
Zeer sterk stedelijk	187	126	125
Sterk stedelijk	174	118	112
Matig stedelijk	145	99	99
Weinig stedelijk	133	87	87
Niet-stedelijk	121	63	63
<i>Inwoneraantal</i>			
200.000 of meer	178	127	124
85.000-200.000	176	122	118
25.000-85.000	149	97	95
Minder dan 25.000	127	76	75
Gemiddelde contributie 2022/2023	165	111	109

Bron: CBS Statline, 2022; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

Nadere analyses laten onder meer zien dat de gemiddelde contributie hoger is in gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde (tabel 2.18). Senioren betalen in gemeenten met een hoger aandeel hoogopgeleiden 165 euro, tegenover 150 euro in gemeenten met een lager aandeel hoogopgeleiden. Deze relaties betekenen niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband.

Tabel 2.18 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van handboogschietverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

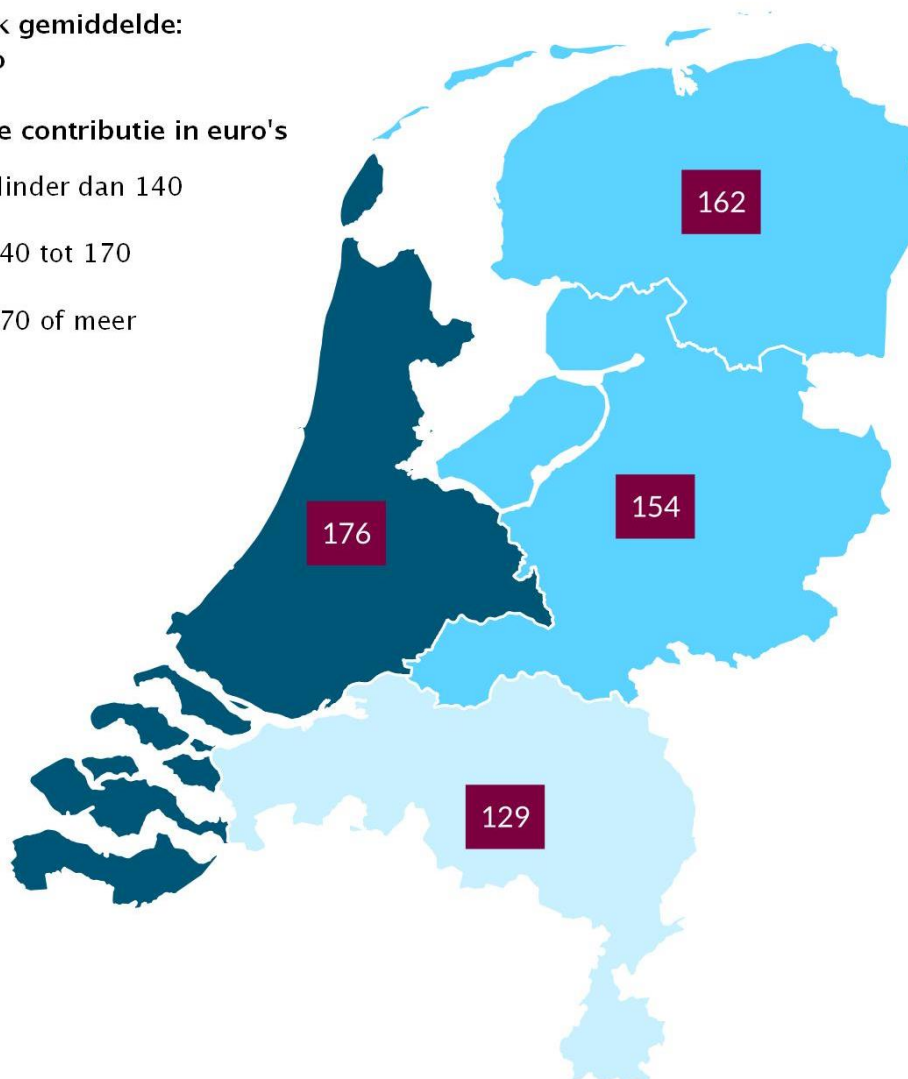
	Senioren (n=94)	Junioren (n=86)	Pupillen (n=83)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner (netto)</i>			
Tot 50 euro	151	100	98
50 tot 65 euro	156	109	106
65 tot 80 euro	157	109	106
80 euro of meer	159	95	95
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>			
Laag (< 23.000)			
Middel (23.000-25.000)	105	120	120
Hoog (> 25.000)	156	102	100
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>			
0 tot 25 procent	158	104	100
25 tot 30 procent	155	101	101
30 procent of meer	148	102	99
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>			
Tot 60 procent NL achtergrond	173	126	123
60 tot 80 procent NL achtergrond	174	117	113
80 tot 100 procent NL achtergrond	135	86	86
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>			
0 tot 60 procent	156	103	100
60 tot 70 procent	168	98	98
70 procent of meer			
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>			
Lager dan Nederlands gemiddelde	150	98	95
Hoger dan Nederlands gemiddelde	165	111	109
Gemiddelde contributie 2022/2023	165	111	109

Bron: Door CBS verzamelde gemeentelijke data (lv3), 2022, CBS Statline, 2021; CBS Statline 2022; NOC*NSF, 2021; GGD'en, CBS en RIVM, 2020; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.11 Gemiddelde contributie voor senioren van handboogschietverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=94)

Landelijk gemiddelde:
165 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

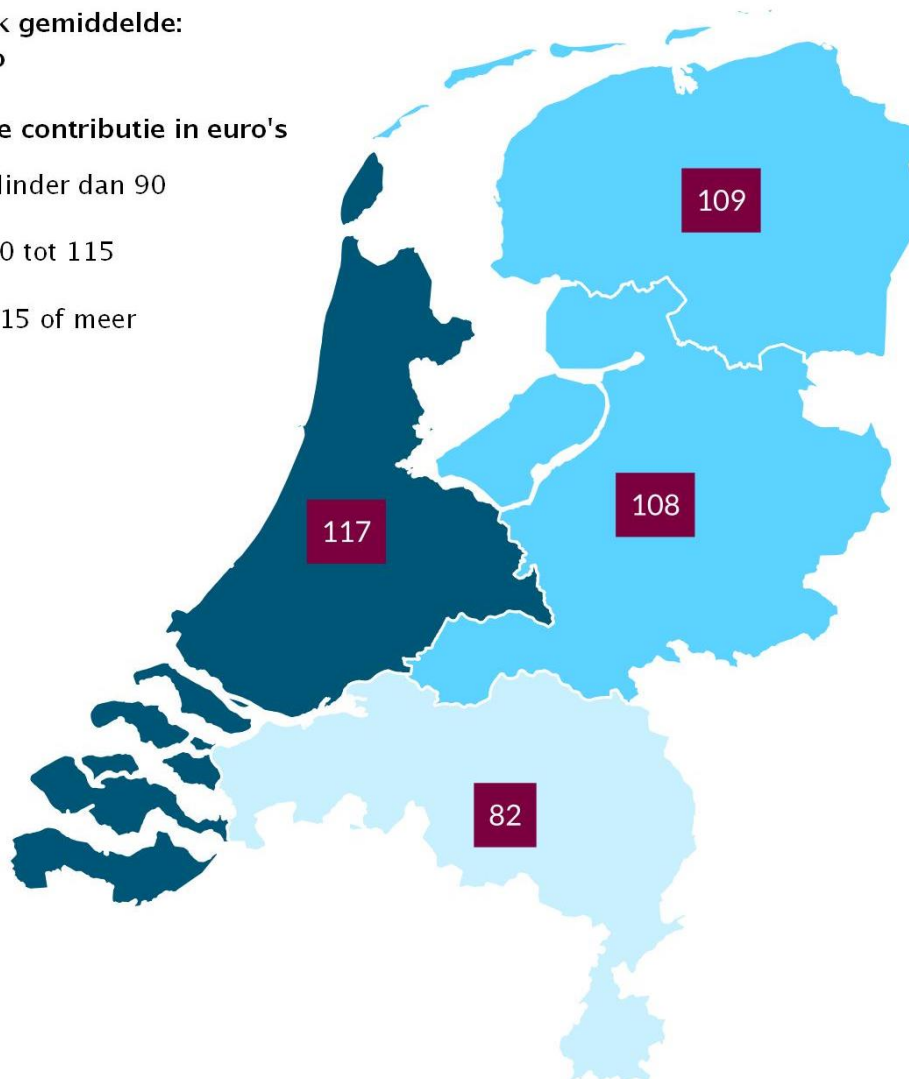
Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.12 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor junioren van handboogschietverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=86)

Landelijk gemiddelde:
111 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

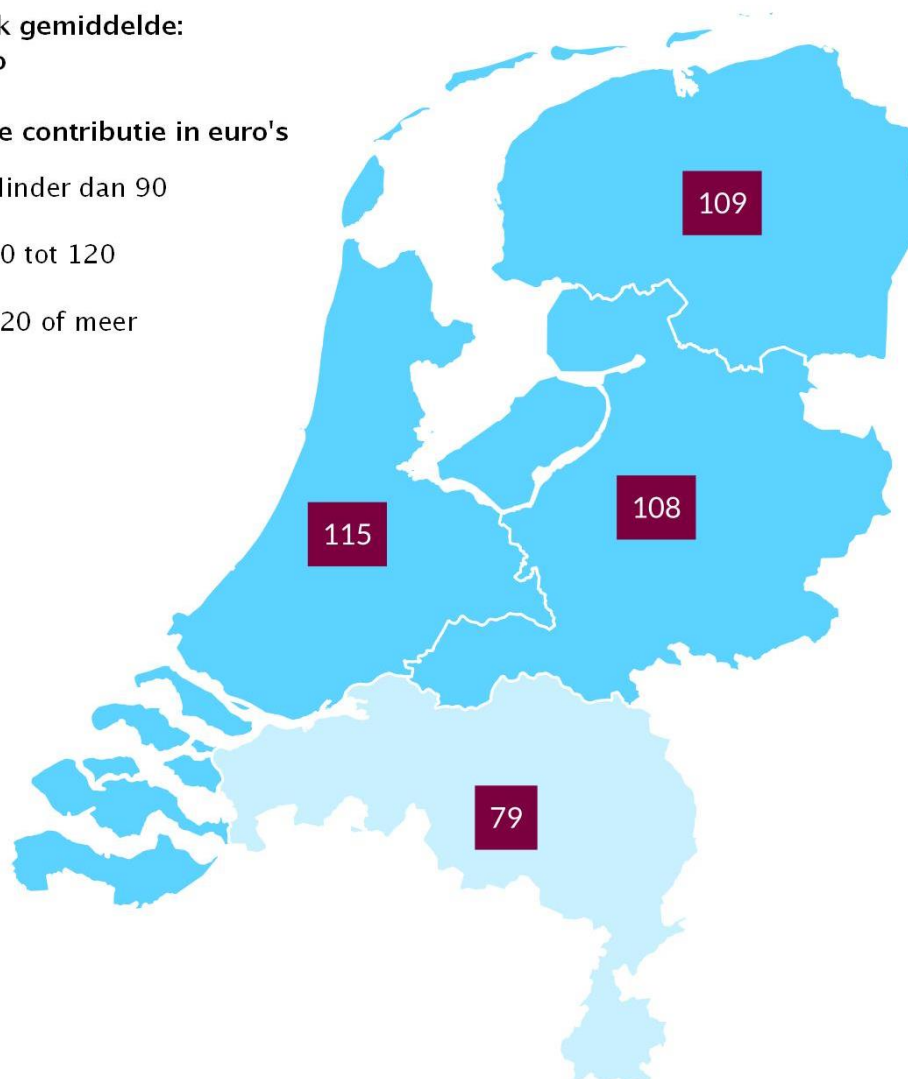

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.13 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor pupillen van handboogschietverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=83)

Landelijk gemiddelde:
109 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.6 Hockey

De Koninklijke Nederlandse Hockey Bond was met meer dan 253.000 leden in 2021 de op vijf na grootste sportbond (NOC*NSF, 2021). De contributiegelden voor senioren bedragen gemiddeld 320 euro, voor junioren 296 euro en voor pupillen 238 euro (tabel 2.19).

De reële ontwikkeling in contributie ten opzichte van de vorige meting in 2020/2021 bij senioren en junioren is een daling van 9 procent, bij junioren is dit een daling van 10 procent (tabel 2.19).

Tabel 2.19 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van hockeyverenigingen in 2016/2017, 2018/2019, 2020/2021 en 2022/2023 (in euro's en procenten)

	Senioren	Junioren	Pupillen
Gemiddelde contributie 2022/2023	320	296	238
Gemiddelde contributie 2020/2021	306	283	230
Gemiddelde contributie 2018/2019	299	273	211
Gemiddelde contributie 2016/2017	281	255	Niet gemeten
Verschil 2022/2023 t.o.v. 2020/2021 met verrekening CPI	-9%	-9%	-10%

Bron: Contributiemonitor 2016/2017, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

De gemiddelde contributie van hockeyverenigingen in krimp- of anticipeerregio's (respectievelijk 249 en 261 euro voor senioren) is lager dan die in regio's met een normale (verwachte) bevolkingsontwikkeling (330 euro voor senioren). Dit beeld is er ook voor junioren en pupillen.

Naarmate de stedelijkheid van de gemeente toeneemt, stijgt ook de gemiddelde contributie. Senioren betalen in zeer sterk stedelijke gemeenten gemiddeld 365 euro en in niet-stedelijke gemeenten gemiddeld 230 euro (tabel 2.20).

Tabel 2.20 Gemiddelde contributie voor senioren, junioren en pupillen van hockeyverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Senioren (n=250)	Junioren (n=247)	Pupillen (n=246)
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>			
Krimpregio	249	216	161
Anticipeerregio	261	241	192
Normaal	330	307	248
<i>Stedelijkheid</i>			
Zeer sterk stedelijk	365	360	299
Sterk stedelijk	339	324	266
Matig stedelijk	324	296	235
Weinig stedelijk	281	243	187
Niet-stedelijk	230	203	160
<i>Inwoneraantal</i>			
200.000 of meer	343	337	280
85.000-200.000	357	352	289
25.000-85.000	305	274	215
Minder dan 25.000	308	274	224
Gemiddelde contributie 2022/2023	320	296	238

Bron: CBS Statline, 2022; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

Nadere analyses laten onder meer zien dat de gemiddelde contributie positief samenhangt met het aandeel inwoners met een migratieachtergrond in de gemeente waar de atletiekvereniging is gevestigd (tabel 2.21). In gemeenten waar 80-100 procent van de inwoners een Nederlandse achtergrond heeft, is de seniorencontributie 299 euro. In gemeenten waar minder dan 60 procent van de inwoners een Nederlandse achtergrond heeft, is dit 364 euro.

Daarnaast is de contributie lager in gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde (253 euro t.o.v. 294 euro voor gemeenten met een lager aandeel hoogopgeleiden dan het Nederlandse gemiddelde). Deze relaties betekenen niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband.

Tabel 2.21 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van hockeyverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

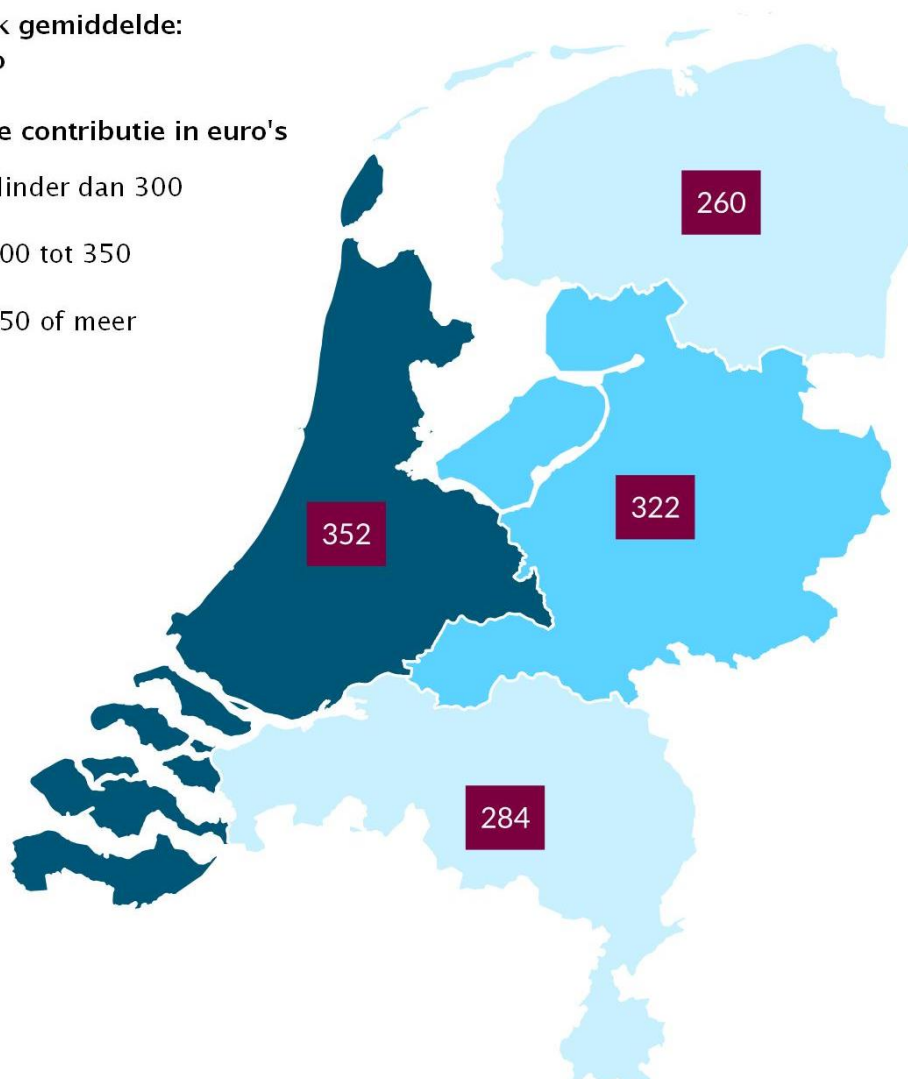
	Senioren (n=250)	Junioren (n=247)	Pupillen (n=246)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner (netto)</i>			
Tot 50 euro	324	301	239
50 tot 65 euro	307	278	221
65 tot 80 euro	330	307	255
80 euro of meer	326	303	242
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>			
Laag (< 23.000)			
Middel (23.000-25.000)	264	262	208
Hoog (> 25.000)	323	298	240
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>			
0 tot 25 procent	312	299	240
25 tot 30 procent	327	298	235
30 procent of meer	324	292	242
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>			
Tot 60 procent NL achtergrond	364	363	298
60 tot 80 procent NL achtergrond	341	326	266
80 tot 100 procent NL achtergrond	299	266	211
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>			
0 tot 60 procent	314	289	232
60 tot 70 procent	384	374	318
70 procent of meer			
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>			
Lager dan Nederlands gemiddelde	294	265	208
Hoger dan Nederlands gemiddelde	253	337	278
Gemiddelde contributie 2022/2023	320	296	238

Bron: Door CBS verzamelde gemeentelijke data (lv3), 2022, CBS Statline, 2021; CBS Statline 2022; NOC*NSF, 2021; GGD'en, CBS en RIVM, 2020; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.14 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren van hockeyverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=250)

Landelijk gemiddelde:
320 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

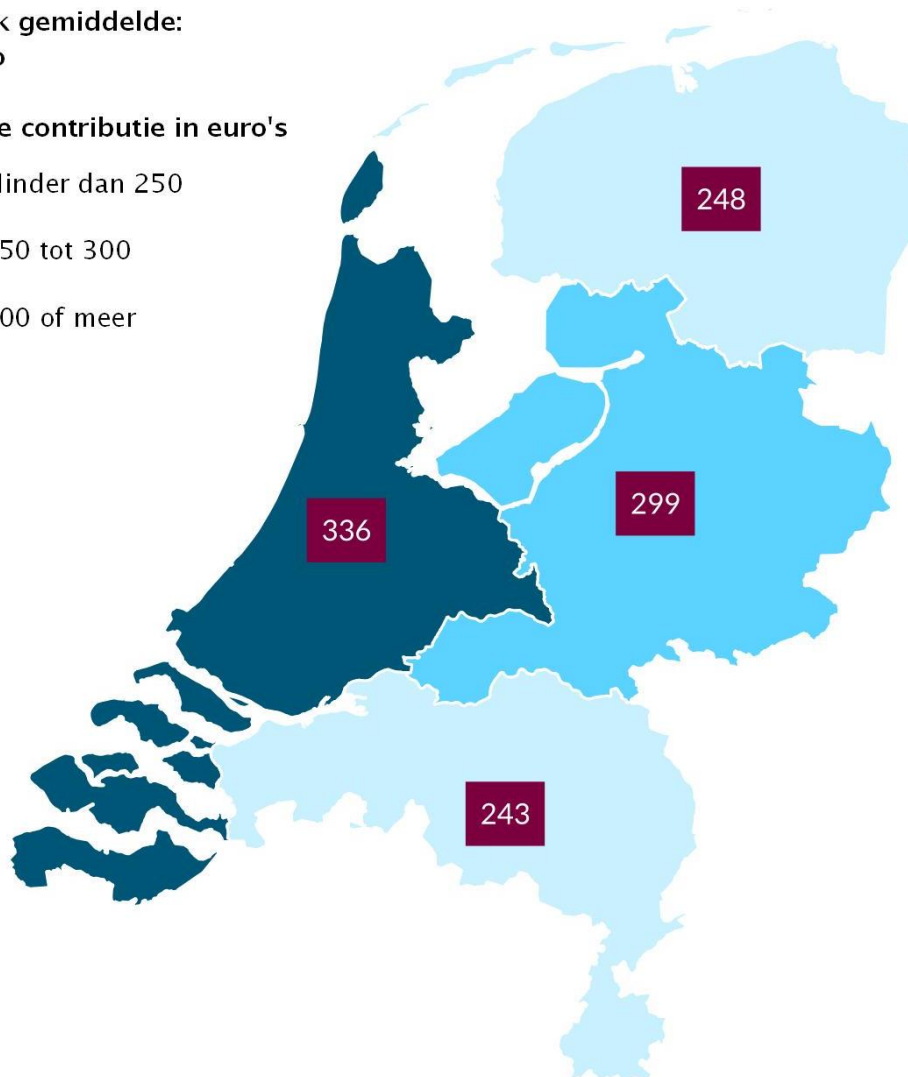

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.15 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor junioren van hockeyverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=247)

Landelijk gemiddelde:
296 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

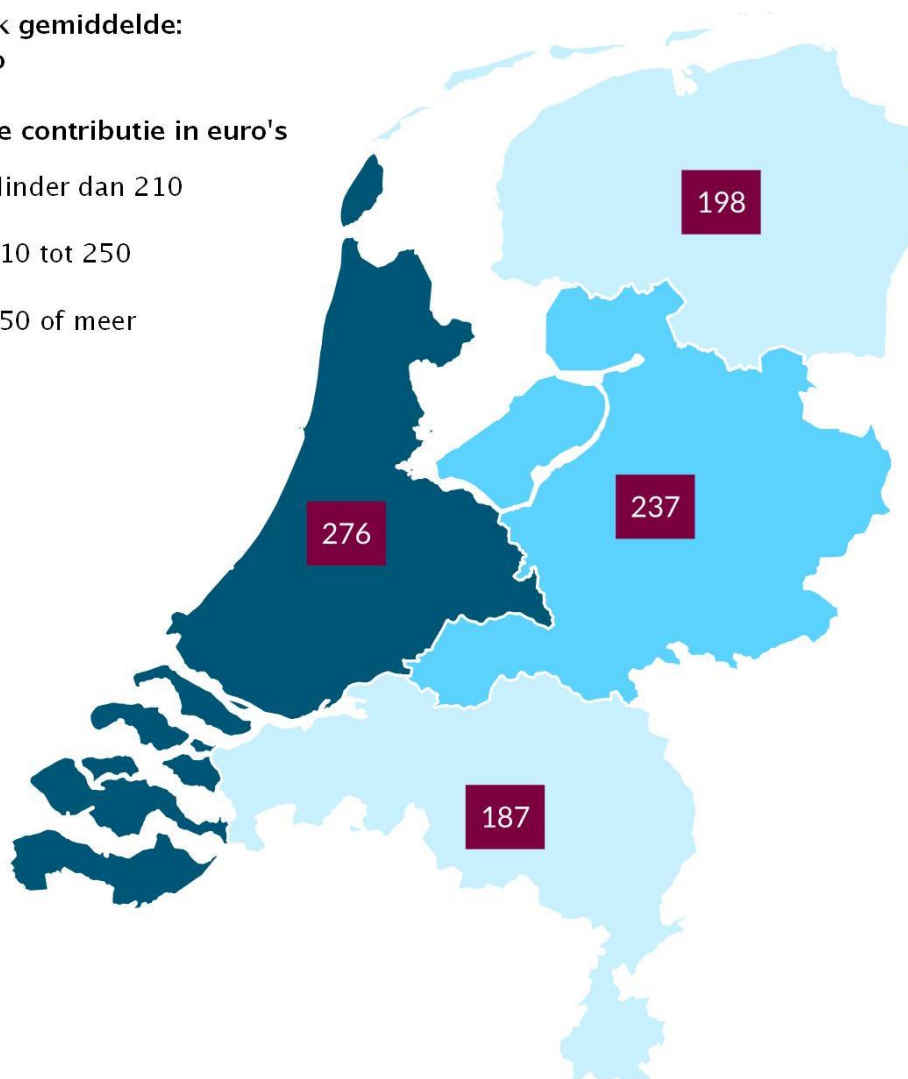

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.16 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor pupillen van hockeyverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=246)

Landelijk gemiddelde:
238 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.7 Schaatsen/skeelers

De Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond was met meer dan 40.000 leden in 2021 de op 22 na grootste sportbond (NOC*NSF, 2021). Sinds 2010 valt ook skeelers (skaten) onder de schaatsbond. De contributiegelden van schaatsen bedragen voor senioren gemiddeld 70 euro, voor junioren 58 euro en voor pupillen 51 euro (tabel 2.22). Voor skeelers is de gemiddelde contributie voor senioren 63 euro, voor junioren 51 euro en voor pupillen 45 euro. De reële ontwikkeling in de contributies ten opzichte van de vorige meting in 2020/2021 is bij zowel schaatsen als skeelers voor alle leeftijdscategorieën een daling tussen de 5 procent (senioren skeelers) en 11 procent (schaatsen pupillen).

De contributies zijn afkomstig van schaatsverenigingen, skeelerverenigingen of combiverenigingen (verenigingen die zowel schaatsen als skeelers hebben). Natuurij- en kunstrijverenigingen hebben we hierbij buiten beschouwing gelaten.

Tabel 2.22 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van schaats- en skeelerverenigingen in 2020/2021 en 2022/2023 (in euro's en procenten)

	Schaatsen			Skeelers		
	Senioren	Junioren	Pupillen	Senioren	Junioren	Pupillen
Gemiddelde contributie 2022/2023	70	58	51	63	51	45
Gemiddelde contributie 2020/2021	68	56	50	58	49	45
Verschil 2022/2023 t.o.v. 2020/2021 met verrekening CPI	-10%	-10%	-11%	-5%	-9%	-13%

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

De gemiddelde contributie van schaatsverenigingen stijgt naarmate het inwoneraantal van de gemeente afneemt. In gemeenten met meer dan 200.000 inwoners betalen senioren gemiddeld 61 euro en in gemeenten met minder dan 25.000 inwoners 82 euro (tabel 2.23).

Tabel 2.23 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van schaats- en skeelerverenigingen (inclusief combiverenigingen) naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Schaatsen			Skeelers		
	Senioren (n=102)	Junioren (n=95)	Pupillen (n=95)	Senioren (n=43)	Junioren (n=42)	Pupillen ⁵ (n=42)
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>						
Krimpregio	31	16	16	88	67	53
Anticipeerregio	82	67	58	53	38	38
Normaal	70	57	50	61	51	45
<i>Stedelijkheid</i>						
Zeer sterk stedelijk	63	54	49	57	53	53
Sterk stedelijk	67	55	50	60	52	44
Matig stedelijk	76	60	51	53	50	42
Weinig stedelijk	81	65	55	71	52	46
Niet-stedelijk	80	63	50	67	47	45
<i>Inwoneraantal</i>						
200.000 of meer	61	53	49	61	59	43
85.000-200.000	71	56	50	68	55	50
25.000-85.000	75	59	52	64	51	45
Minder dan 25.000	82	70	51	55	40	36
Gemiddelde contributie 2022/2023	70	58	51	63	51	45

Bron: CBS Statline, 2022; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

Nadere analyses laten zien dat de contributie in gemeenten met een hoger aandeel hoogopgeleiden dan het Nederlandse gemiddelde lager is dan in gemeenten met een lager aandeel (tabel 2.24).

Schaatssenioren betalen 67 euro in gemeenten met een hoger aandeel en 72 euro in gemeenten met een lager aandeel hoogopgeleiden dan het Nederlandse gemiddelde.

⁵ Het verschil tussen skeelercontributies van pupillen vergeleken met NUTS-1 regio's is dusdanig klein dat deze niet in een aparte kaart wordt weergegeven.

Tabel 2.24 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren, junioren en pupillen van schaats- en skeelerverenigingen (inclusief combiverenigingen) naar gemeentekenmerken in 2022/2023 (in euro's)

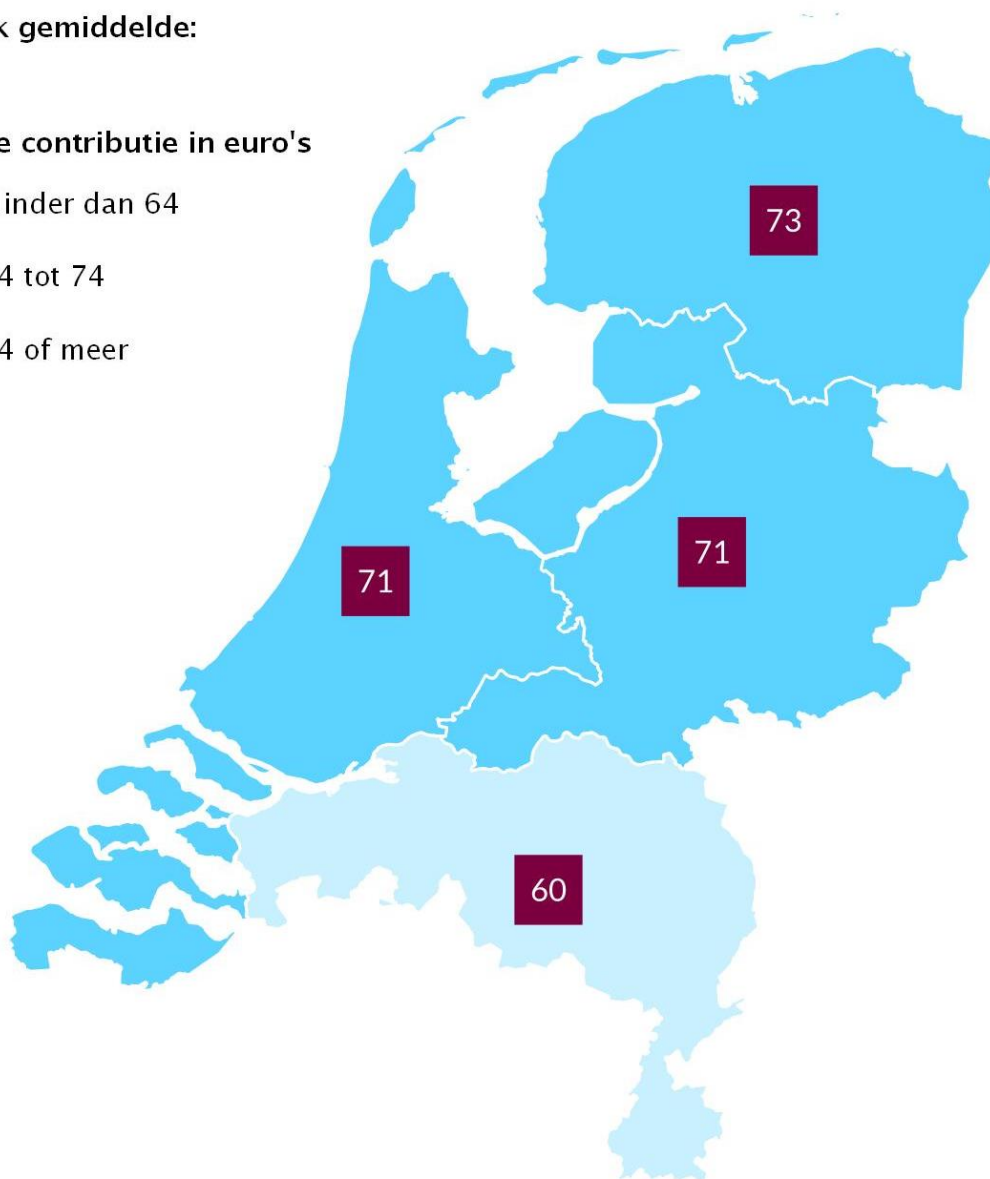
	Schaatsen			Skeelers		
	Senioren (n=102)	Junioren (n=95)	Pupillen (n=95)	Senioren (n=43)	Junioren (n=42)	Pupillen (n=42)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner (netto)</i>						
Tot 50 euro	84	68	57	76	57	47
50 tot 65 euro	65	54	47	55	47	43
65 tot 80 euro	74	62	56	72	55	50
80 euro of meer	60	47	43	43	43	43
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>						
Laag (< 23.000)						
Middel (23.000-25.000)	59	49	49	59	40	39
Hoog (> 25.000)	71	58	51	64	53	46
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>						
0 tot 25 procent	63	52	48	62	55	47
25 tot 30 procent	82	66	57	72	55	50
30 procent of meer	75	60	50	46	37	32
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>						
Tot 60 procent NL achtergrond	64	53	48	61	59	43
60 tot 80 procent NL achtergrond	60	51	47	56	49	44
80 tot 100 procent NL achtergrond	81	64	55	66	51	45
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>						
0 tot 60 procent	71	58	51	65	52	46
60 tot 70 procent	68	54	46			
70 procent of meer						
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>						
Lager dan Nederlands gemiddelde	72	59	50	62	50	43
Hoger dan Nederlands gemiddelde	67	56	51	59	53	49
Gemiddelde contributie 2022/2023	70	58	51	63	51	45

Bron: Door CBS verzamelde gemeentelijke data (lv3), 2022, CBS Statline, 2021; CBS Statline 2022; NOC*NSF, 2021; GGD'en, CBS en RIVM, 2020; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.17 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren (n=102) van schaatsverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's)

Landelijk gemiddelde:
70 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

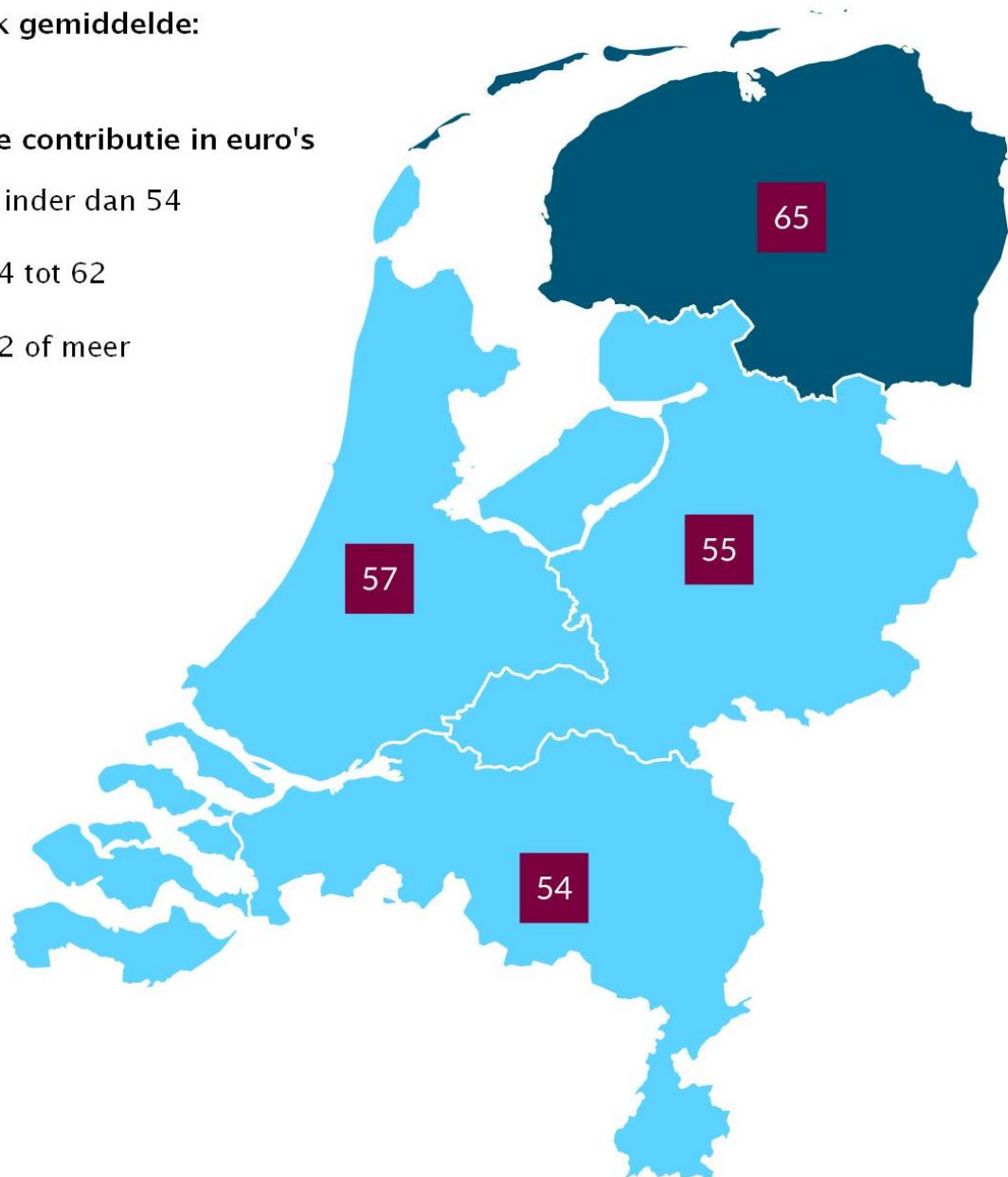

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.18 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor junioren (n=95) van schaatsverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's)

Landelijk gemiddelde:
58 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

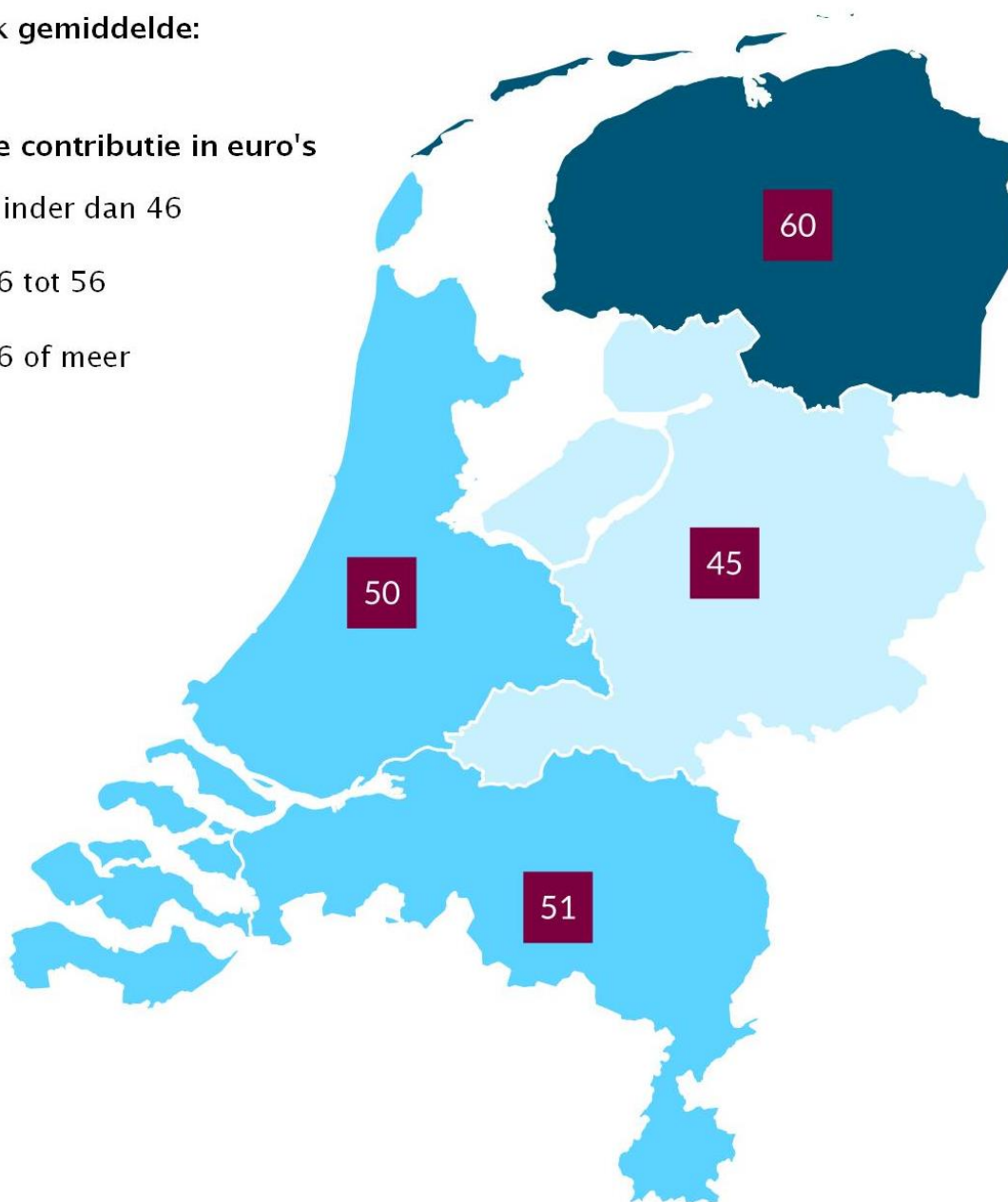

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.19 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor pupillen (n=85) van schaatsverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's)

Landelijk gemiddelde:
51 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

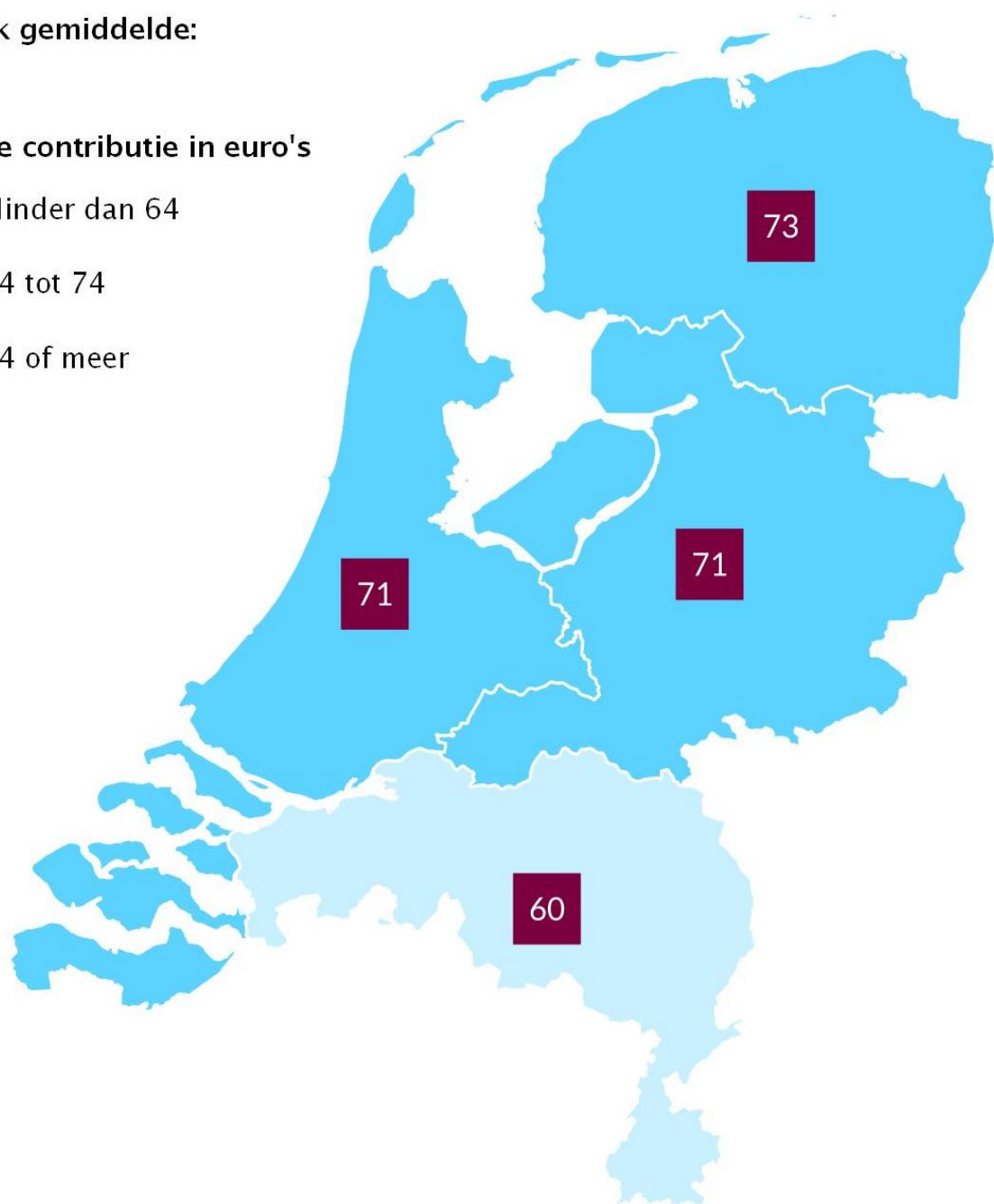

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.20 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren (n=43) van skeelerverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's)

Landelijk gemiddelde:
70 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

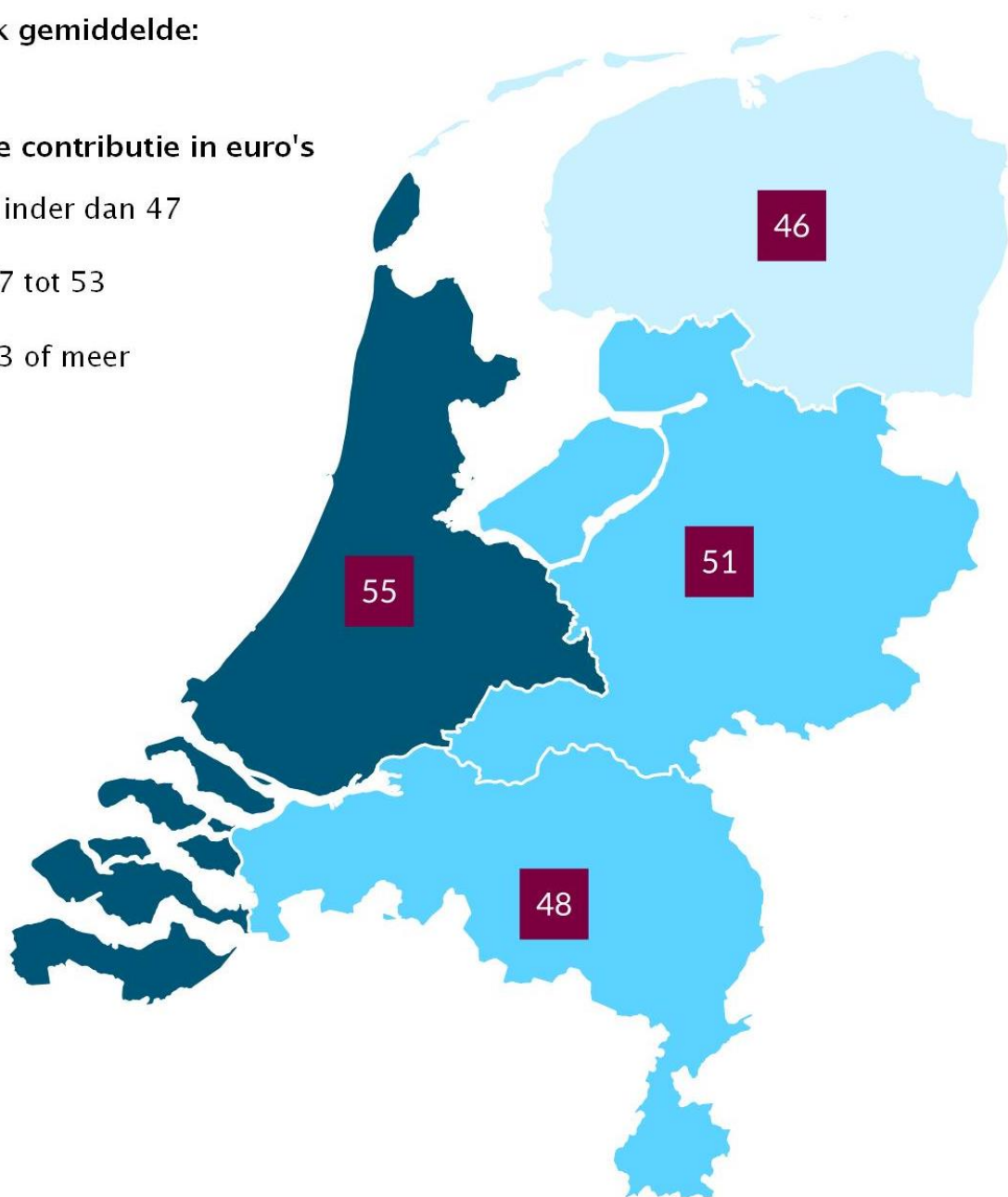

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.21 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor junioren (n=42) van skeelerverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's)

Landelijk gemiddelde:
51 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut

2.8 Tafeltennis

De Nederlandse tafeltennisbond was met 26.000 leden in 2021 de op 26 na grootste sportbond (NOC*NSF, 2021). De contributie voor tafeltennis zijn voor senioren en junioren gesplitst naar competitieleden en recreanten. De contributie voor senioren die competitie spelen bedraagt gemiddeld 179 euro en die voor recreanten 136 euro (tabel 2.25). Voor junioren die competitie spelen is dit gemiddeld 146 euro en voor recreanten 115 euro.

De reële ontwikkeling in contributie ten opzichte van vorige meting in 2020/2021 is voor alle lidmaatschappen een daling. De grootste daling vond plaats bij contributies van junioren competitie, een daling van 13 procent. (tabel 2.25).

Tabel 2.25 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor de verschillende lidmaatschappen van tafeltennisverenigingen in 2018/2019, 2020/2021 en 2022/2023 (in euro's en procenten)

	Senioren competitie (n=289)	Senioren recreant (n=300)	Junioren competitie (n=255)	Junioren recreant (n=276)	Pupillen (n=226)	55-plus* (n=231)
Gemiddelde contributie 2022/2023	179	136	146	115	112	128
Gemiddelde contributie 2020/2021	177	131	147	110	102	119
Gemiddelde contributie 2018/2019	177	131	144	108	96	97
Verschil 2022/2023 t.o.v. 2020/2021 met verrekening CPI	-12%	-9%	-13%	-9%	-4%	-6%

Bron: Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys.

* De leeftijden binnen deze categorie verschillen, maar het betreft het vaakst 55-plus.

De contributies nemen toe naarmate de stedelijkheid en het inwoneraantal (m.u.v. minder dan 25.000 inwoners) van de gemeente waarin de vereniging ligt toenemen. Senioren die competitie spelen betalen in zeer sterk stedelijke gemeenten gemiddeld 198 euro en in niet-stedelijke gemeenten gemiddeld 161 euro (tabel 2.26).

Tabel 2.26 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor de verschillende soorten lidmaatschappen van tafeltennisverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Senioren competitie (n=289)	Senioren recreant (n=300)	Junioren competitie (n=255)	Junioren recreant (n=276)	Pupillen (n=226)	55-plus* (n=231)
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>						
Krimpregio	161	123	126	99	108	123
Anticipeerregio	167	126	133	103	100	120
Normaal	182	138	149	119	114	130
<i>Stedelijkheid</i>						
Zeer sterk stedelijk	198	149	173	140	135	136
Sterk stedelijk	183	142	151	121	119	133
Matig stedelijk	177	137	143	115	114	132
Weinig stedelijk	169	126	126	102	100	118
Niet-stedelijk	161	116	120	90	89	116
<i>Inwoneraantal</i>						
200.000 of meer	195	149	173	140	132	112
85.000-200.000	182	142	150	122	122	136
25.000-85.000	175	131	142	110	109	126
Minder dan 25.000	181	133	136	108	100	120
Gemiddelde contributie 2022/2023	179	136	146	115	112	128

Bron: CBS Statline, 2022; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

* De leeftijden binnen deze categorie verschillen, maar het betreft het vaakst 55-plus.

Nadere analyses laten onder meer zien dat de gemiddelde contributie positief samenhangt met het aandeel inwoners met een sportlidmaatschap. Hoe hoger dit aandeel, hoe lager de gemiddelde contributie. Daarnaast is de contributie hoger in gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde (tabel 2.27). Deze relaties betekenen niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband.

Tabel 2.27 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor de verschillende soorten lidmaatschappen van tafeltennisverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Senioren competitie (n=289)	Senioren recreant (n=300)	Junioren competitie (n=255)	Junioren recreant (n=276)	Pupillen (n=226)	55- plus* (n=231)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner (netto)</i>						
Tot 50 euro	188	142	150	115	115	135
50 tot 65 euro	178	138	148	116	114	132
65 tot 80 euro	179	139	149	124	116	128
80 euro of meer	162	115	128	102	99	106
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>						
Laag (< 23.000)						
Middel (23.000-25.000)	174	143	152	114	112	147
Hoog (> 25.000)	179	136	146	115	112	127
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>						
0 tot 25 procent	187	141	153	119	116	132
25 tot 30 procent	173	134	143	116	113	124
30 procent of meer	174	128	136	105	102	127
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>						
Tot 60 procent NL achtergrond	193	141	163	129	98	102
60 tot 80 procent NL achtergrond	185	144	157	127	123	137
80 tot 100 procent NL achtergrond	173	129	136	106	104	122
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>						
0 tot 60 procent	179	135	144	113	110	127
60 tot 70 procent	183	146	179	147	144	148
70 procent of meer						
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>						
Lager dan Nederlands gemiddelde	176	131	138	107	106	125
Hoger dan Nederlands gemiddelde	185	143	159	130	125	135
Gemiddelde contributie 2022/2023	179	136	146	115	112	128

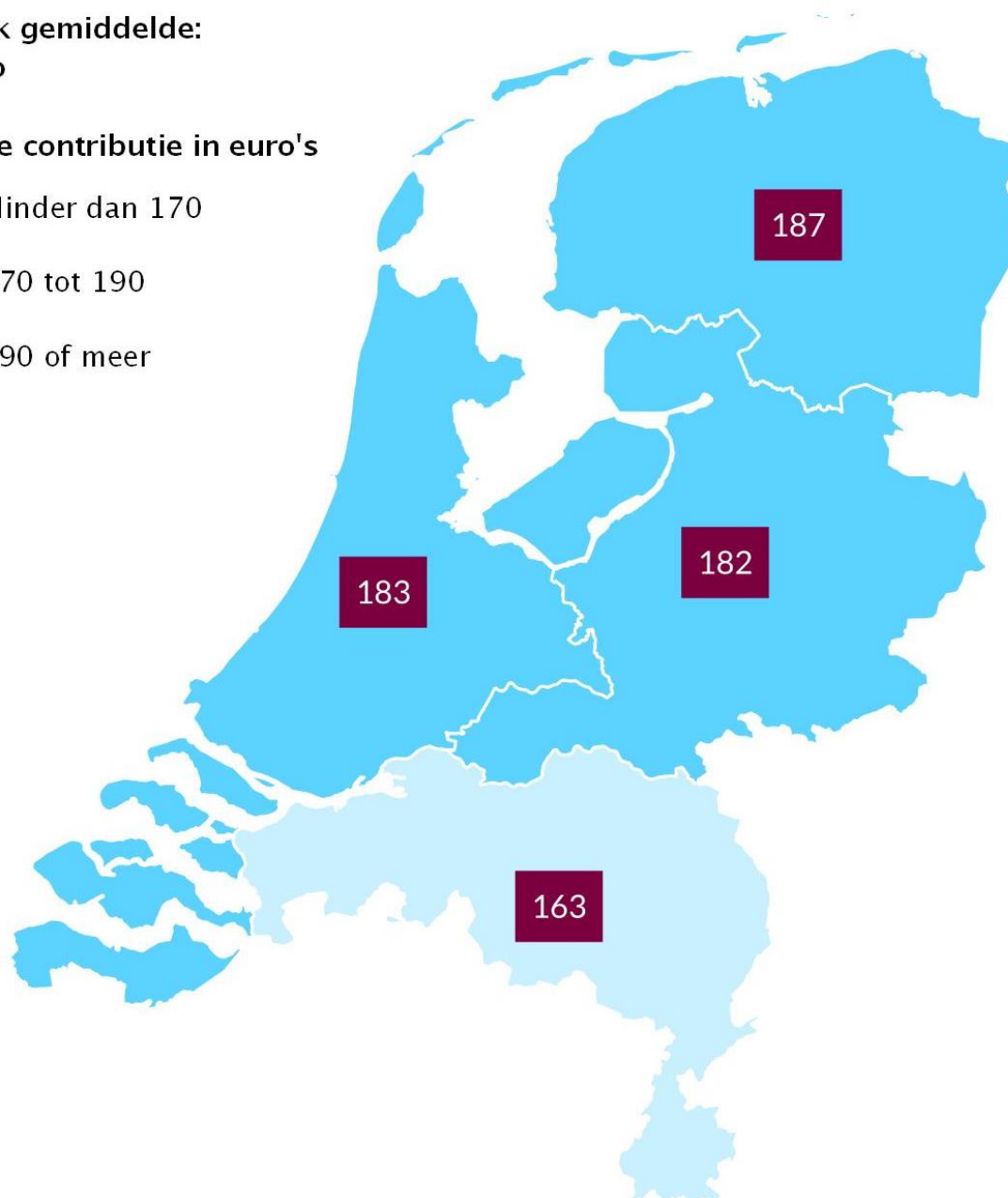
Bron: Door CBS verzamelde gemeentelijke data (lv3), 2022, CBS Statline, 2021; CBS Statline 2022; NOC*NSF, 2021; GGD'en, CBS en RIVM, 2020; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

* De leeftijden binnen deze categorie verschillen, maar het betreft het vaakst 55-plus.

Kaart 2.22 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren competitie van tafeltennisverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=289)

Landelijk gemiddelde:
179 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

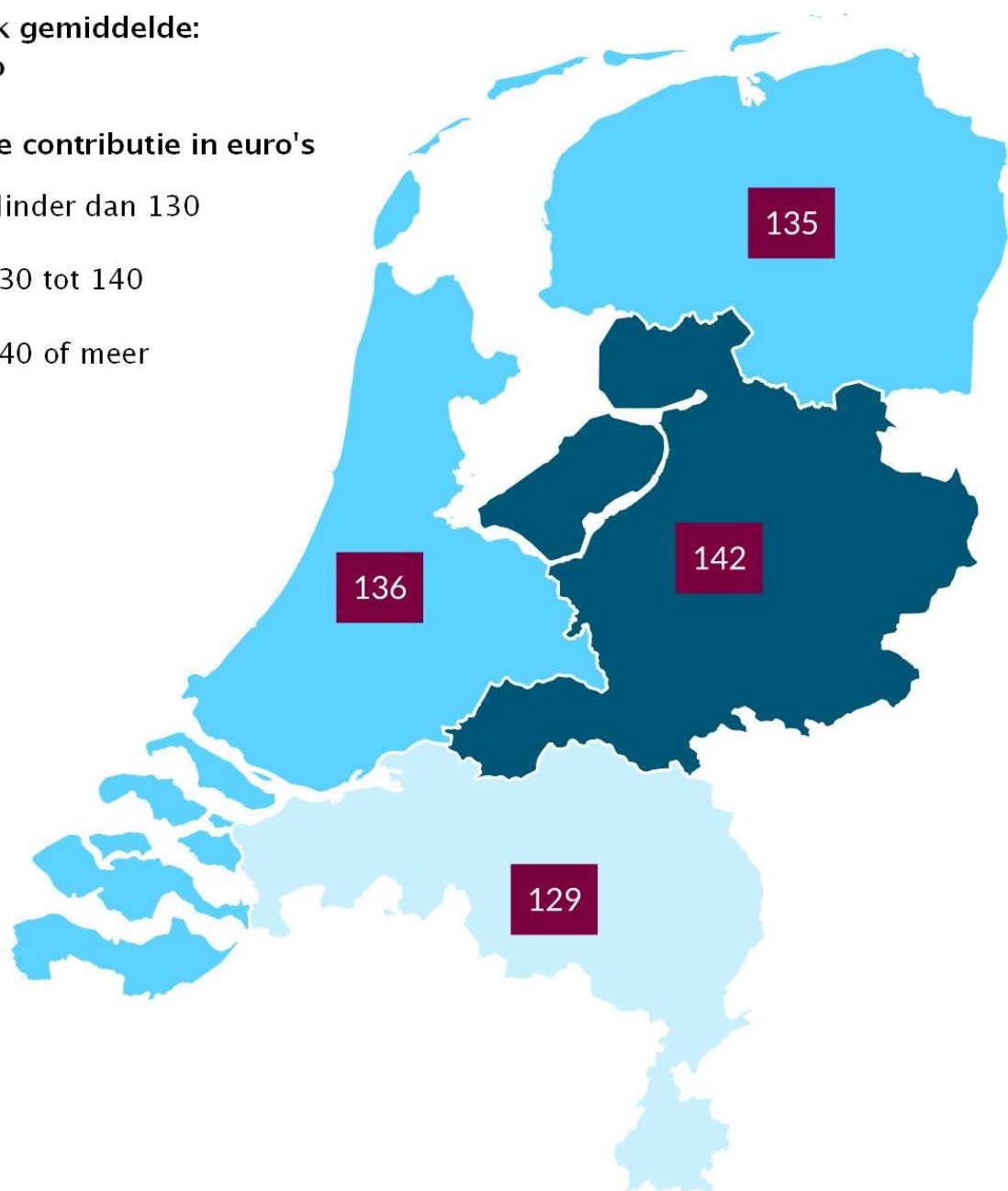

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.23 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor senioren recreatie van tafeltennisverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=300)

Landelijk gemiddelde:
136 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

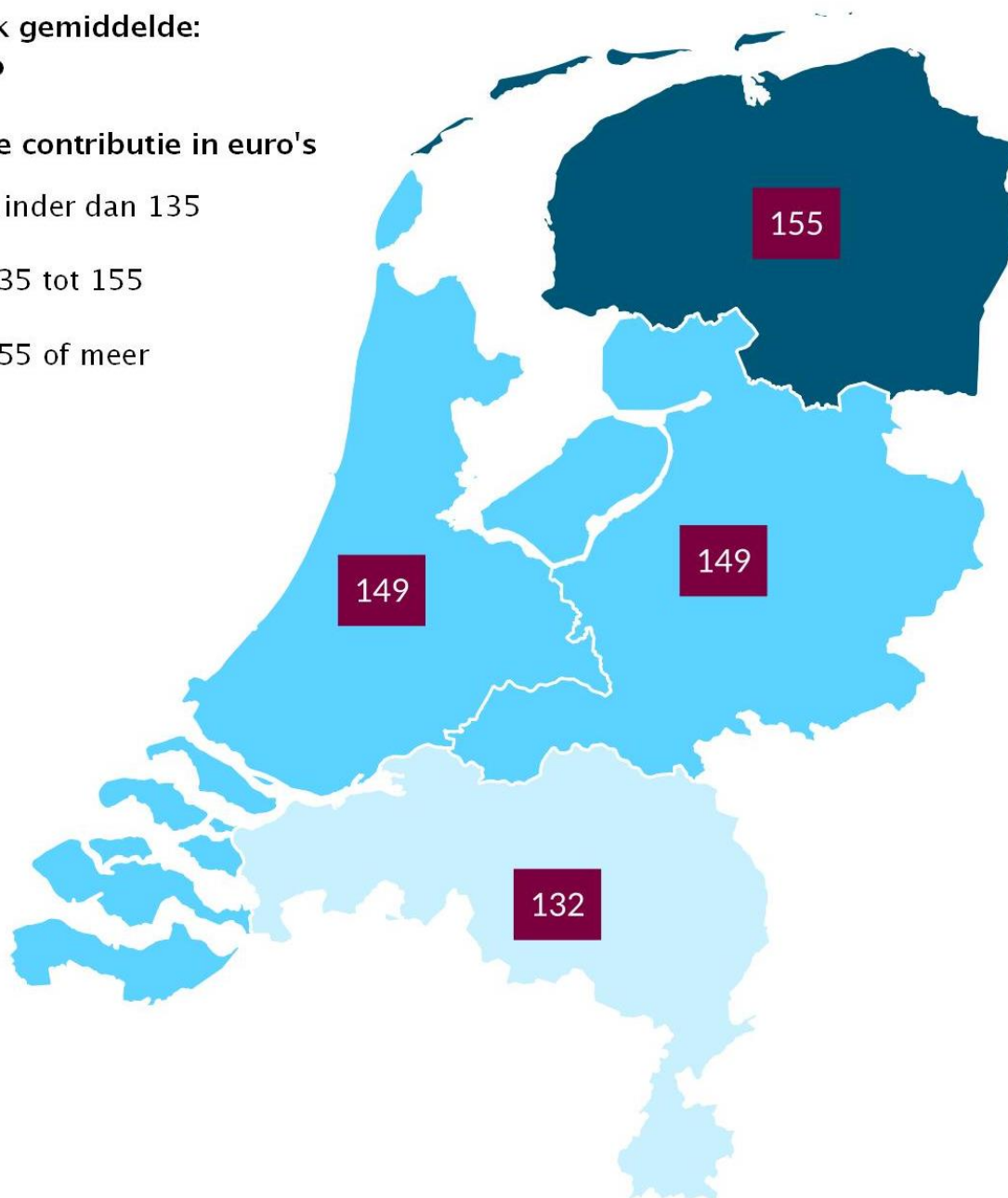

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.24 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor junioren competitie van tafeltennisverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=255)

Landelijk gemiddelde:
146 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

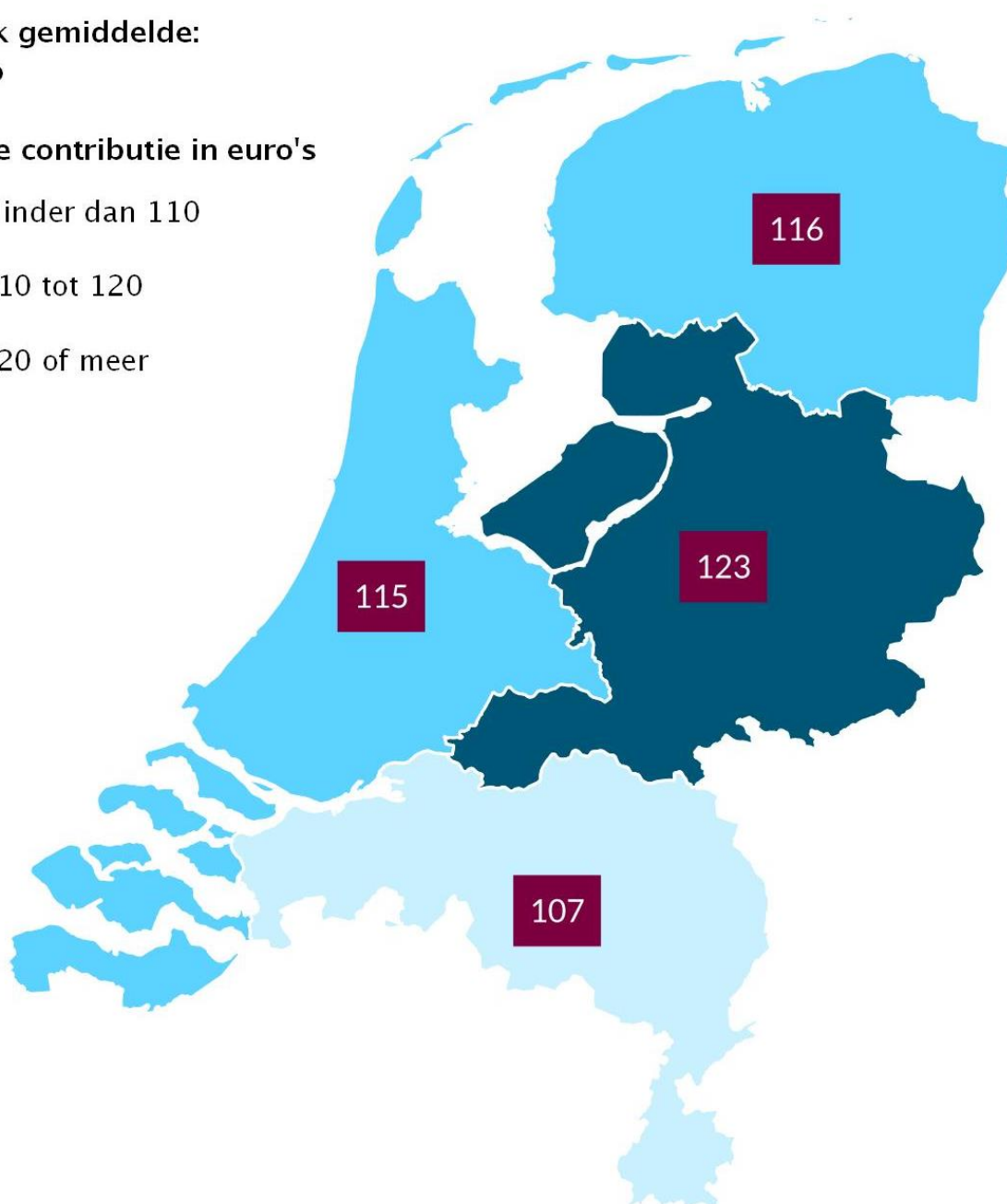

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.25 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor junioren recreatie van tafeltennisverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=276)

Landelijk gemiddelde:
115 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.9 Toerfietsen

De Nederlandse Toerfiets Unie was met meer dan 84.000 leden in 2021 de op twaalf na grootste sportbond (NOC*NSF, 2021). Om in lijn met de leeftijdscategorieën van de contributiemonitor te blijven, lichten we de hoofd- en jeugdleden uit.⁶ De contributiegelden voor hoofdleden bedragen gemiddeld 64 euro en voor jeugdleden 46 euro (tabel 2.28). De reële ontwikkeling ten opzichte van de vorige meting in 2020/2021 is voor zowel hoofdleden (-8%) als jeugdleden (-2%) een daling.

Tabel 2.28 Vergelijking gemiddelde jaarlijkse contributie voor hoofdleden en jeugdleden van toerfietsverenigingen in 2020/2021 en 2022/2023 (in euro's en procenten)

	Hoofdleden	Jeugdleden
Gemiddelde contributie 2022/2023	64	46
Gemiddelde contributie 2020/2021	61	41
Vershil 2022/2023 t.o.v. 2020/2021 met verrekening CPI	-8%	-2%

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

De contributies van toerfietsverenigingen voor hoofdleden nemen toe naarmate de stedelijkheid toeneemt met uitzondering van zeer stedelijke gemeenten. Voor jeugdleden is deze trend niet zichtbaar. Bij zowel hoofdleden als jeugdleden neemt de contributie toe naarmate het inwoneraantal toeneemt, terwijl bij een inwoner aantal van 200.000 of meer de contributie juist weer flink afneemt (tabel 2.27).

⁶ De definities van de verschillende soorten leden omschrijft de NTFU als volgt. Hoofdlid: iemand die lid is van een vereniging. Het standaard lidmaatschap. Jeugdlid: verschilt per vereniging maar is meestal t/m 17 jaar. De NTFU kent geen verschil tussen jeugd- en volwassen leden.

Tabel 2.29 Gemiddelde jaarlijkse contributie voor hoofdleden en jeugdleden van toerfietsverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Hoofdleden (n=330)	Jeugdleden (n=88)
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>		
Krimpregio	68	47
Anticipeerregio	55	40
Normaal	64	46
<i>Stedelijkheid</i>		
Zeer sterk stedelijk	65	49
Sterk stedelijk	70	47
Matig stedelijk	66	55
Weinig stedelijk	60	43
Niet-stedelijk	53	38
<i>Inwoneraantal</i>		
200.000 of meer	61	36
85.000-200.000	70	53
25.000-85.000	63	45
Minder dan 25.000	58	40
Gemiddelde contributie 2022/2023	64	46

Bron: CBS Statline, 2022; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut

De contributies van hoofdleden neemt toe naarmate de netto gemeentelijke sportuitgave per inwoner toeneemt, dit geldt ook voor jeugdleden m.u.v. de inwoners die tot 50 euro uitgeven aan sport (tabel 2.28). Daarnaast betalen hoofdleden in gemeenten waarvan 0 tot 60 procent van de inwoners aan de beweegrichtlijn voldoet fors meer contributie (64 euro) dan in gemeenten waar 60 tot 70 procent van de inwoners aan de beweegrichtlijn voldoet. Voor jeugdleden is het grootste verschil in contributie gemeten tussen gemeenten waarvan 60 procent of minder van de inwoners een Nederlandse achtergrond heeft (31 euro) en gemeenten waarvan 60 tot 80 procent van de inwoners een Nederlandse achtergrond heeft (52 euro) (tabel 2.30).

Tabel 2.30 Gemiddelde contributie voor hoofdleden en jeugdleden van toerfietsverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

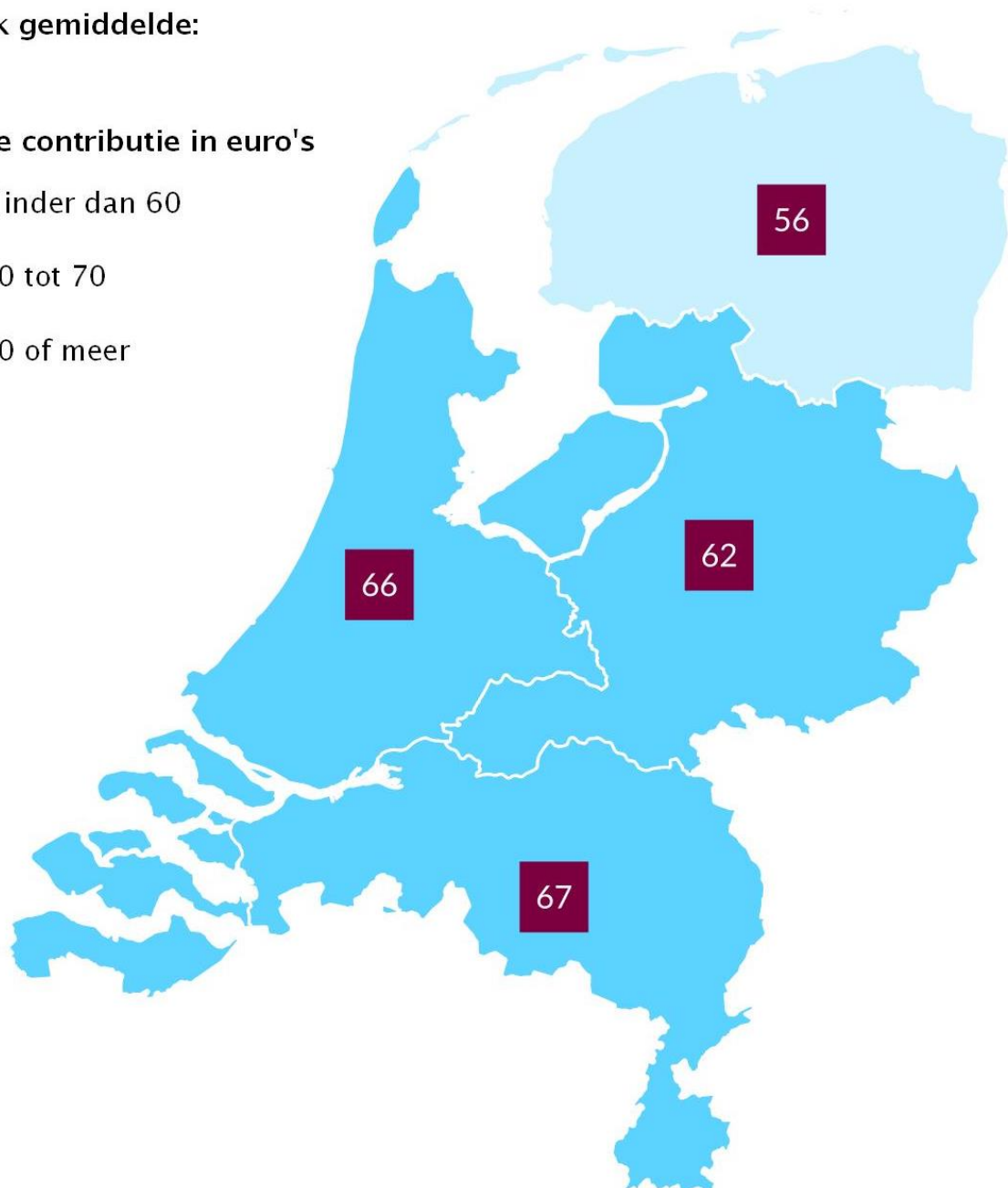
	Hoofdleden (n=330)	Jeugdleden (n=88)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner (netto)</i>		
Tot 50 euro	61	46
50 tot 65 euro	64	45
65 tot 80 euro	66	48
80 euro of meer	67	50
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>		
Laag (< 23.000)	60	40
Middel (23.000-25.000)	68	46
Hoog (> 25.000)	63	46
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>		
0 tot 25 procent	66	44
25 tot 30 procent	62	47
30 procent of meer	61	47
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>		
Tot 60 procent NL achtergrond	59	31
60 tot 80 procent NL achtergrond	67	52
80 tot 100 procent NL achtergrond	62	43
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>		
0 tot 60 procent	64	46
60 tot 70 procent	55	30
70 procent of meer		
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>		
Lager dan Nederlands gemiddelde	63	44
Hoger dan Nederlands gemiddelde	65	52
Gemiddelde contributie 2022/2023	64	46

Bron: Door CBS verzamelde gemeentelijke data (lv3), 2022, CBS Statline, 2021; CBS Statline 2022; NOC*NSF, 2021; GGD'en, CBS en RIVM, 2020; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.26 Gemiddelde contributie voor hoofdleden van toerfietsverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=330)

Landelijk gemiddelde:
64 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.27 Gemiddelde contributie voor jeugdleden van toerfietsverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=88)

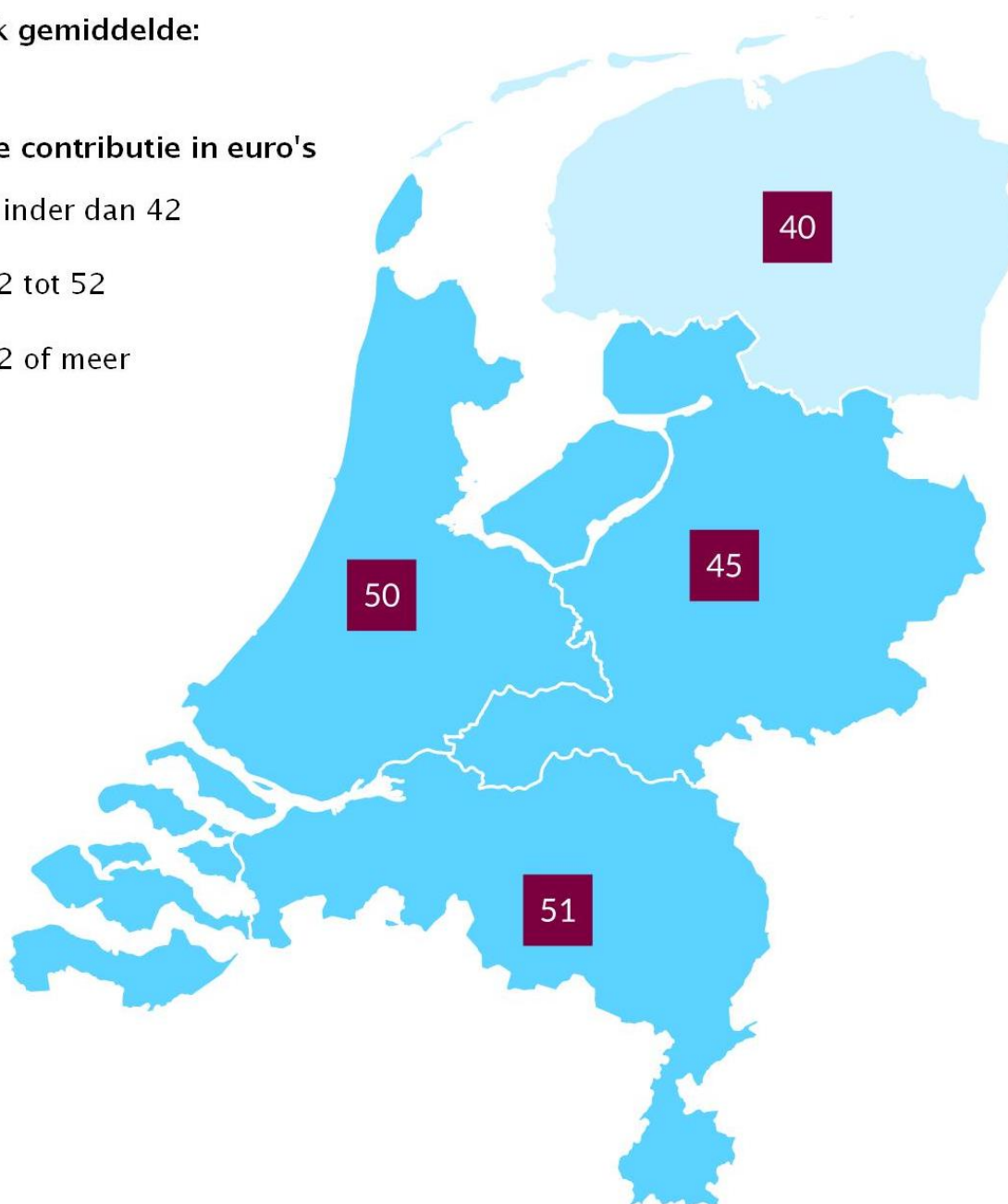
Landelijk gemiddelde:
46 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

 Minder dan 42

 42 tot 52

 52 of meer

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.10 Voetbal

De Koninklijke Nederlandse Voetbalbond was met 1.192.000 leden in 2021 de grootste sportbond (NOC*NSF, 2021). De contributie voor senioren bedragen gemiddeld 205 euro, voor junioren 156 euro en voor pupillen 129 euro (tabel 2.31).

De reële ontwikkeling in contributie ten opzichte van vorige meting in 2021/2022 is voor zowel senioren (5 procent), junioren (4 procent) als pupillen (3 procent) een daling (tabel 2.31).

Tabel 2.31 Vergelijking gemiddelde contributie voor senioren, junioren en pupillen van voetbalverenigingen in de seizoenen 2016/2017 t/m 2022/2023 (in euro's en procenten)

	Senioren	Junioren	Pupillen
Gemiddelde contributie 2022/2023	205	156	129
Gemiddelde contributie 2021/2022	200	151	124
Gemiddelde contributie 2020/2021	200	149	121
Gemiddelde contributie 2019/2020	199	148	121
Gemiddelde contributie 2018/2019	207	158	129
Gemiddelde contributie 2017/2018	189	141	116
Gemiddelde contributie 2016/2017	197	150	Niet gemeten
Verschil 2022/2023 t.o.v. 2021/2022 met verrekening CPI	-5%	-4%	-3%

Bron: Contributiemonitor 2016/2017, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2017/2018, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2019/2020, Mulier Instituut/HAN/Fontys; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

De gemiddelde contributie van voetbalverenigingen in krimp- of anticipeerregio's (respectievelijk 187 en 167 euro voor senioren) is lager dan die in regio's met een normale (verwachte) bevolkingsontwikkeling (215 euro voor senioren). Dit beeld is er ook voor junioren en pupillen.

Naarmate de stedelijkheid en het inwoneraantal van de gemeente toenemen, stijgt ook de gemiddelde contributie. Senioren betalen in zeer sterk stedelijke gemeenten gemiddeld 234 euro en in niet-stedelijke gemeenten gemiddeld 179 euro (tabel 2.32).

Tabel 2.32 Gemiddelde contributie voor senioren, junioren en pupillen van voetbalverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Senioren (n=813)	Junioren (n=794)	Pupillen (n=786)
<i>Krimp- en anticipieerregio</i>			
Krimpregio	187	138	118
Anticipieerregio	167	121	101
Normaal	215	166	137
<i>Stedelijkheid</i>			
Zeer sterk stedelijk	234	196	166
Sterk stedelijk	228	182	152
Matig stedelijk	217	166	134
Weinig stedelijk	185	135	110
Niet-stedelijk	179	124	103
<i>Inwoneraantal</i>			
200.000 of meer	230	198	171
85.000-200.000	218	171	142
25.000-85.000	201	149	122
Minder dan 25.000	189	140	115
Gemiddelde contributie 2022/2023	205	156	129

Bron: CBS Statline, 2022; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

Nadere analyses laten onder meer zien dat de gemiddelde contributie positief samenhangt met de migratieachtergrond van de inwoners van de gemeente waar de voetbalvereniging is gevestigd. Hoe hoger het percentage Nederlandse inwoners, hoe lager de contributie. Daarnaast is de gemiddelde contributie hoger in gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde (tabel 2.33). Deze relatie betekent niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband.

Tabel 2.33 Gemiddelde contributie voor senioren, junioren en pupillen van voetbalverenigingen naar gemeentekenmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Senioren (n=813)	Junioren (n=794)	Pupillen (n=786)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner (netto)</i>			
Tot 50 euro	204	155	126
50 tot 65 euro	203	153	129
65 tot 80 euro	209	162	135
80 euro of meer	215	161	129
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>			
Laag (< 23.000)	239	171	144
Middel (23.000-25.000)	205	145	122
Hoog (> 25.000)	206	158	131
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>			
0 tot 25 procent	204	159	131
25 tot 30 procent	207	156	131
30 procent of meer	208	154	126
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>			
Tot 60 procent NL achtergrond	239	203	176
60 tot 80 procent NL achtergrond	221	178	142
80 tot 100 procent NL achtergrond	176	150	116
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>			
0 tot 60 procent	204	154	128
60 tot 70 procent	229	197	157
70 procent of meer			
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>			
Lager dan Nederlands gemiddelde	194	143	116
Hoger dan Nederlands gemiddelde	233	193	164
Gemiddelde contributie 2022/2023	205	156	129

Bron: Door CBS verzamelde gemeentelijke data (lv3), 2022, CBS Statline, 2021; CBS Statline 2022; NOC*NSF, 2021; GGD'en, CBS en RIVM, 2020; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.28 Gemiddelde contributie voor senioren van voetbalverenigingen naar NUTS-1-regio 2022/2023 (in euro's, n=813)

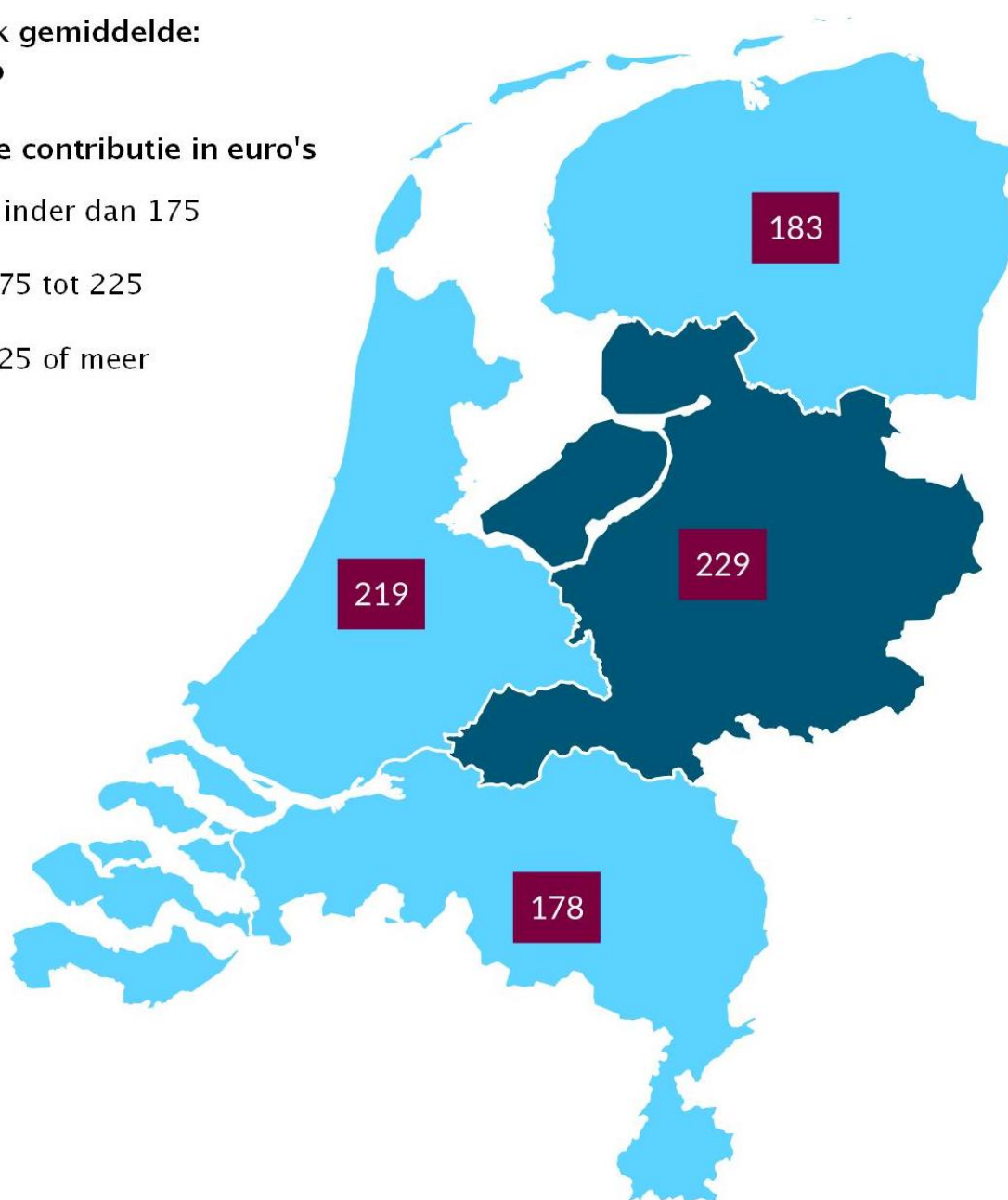
Landelijk gemiddelde:
205 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

 Minder dan 175

 175 tot 225

 225 of meer

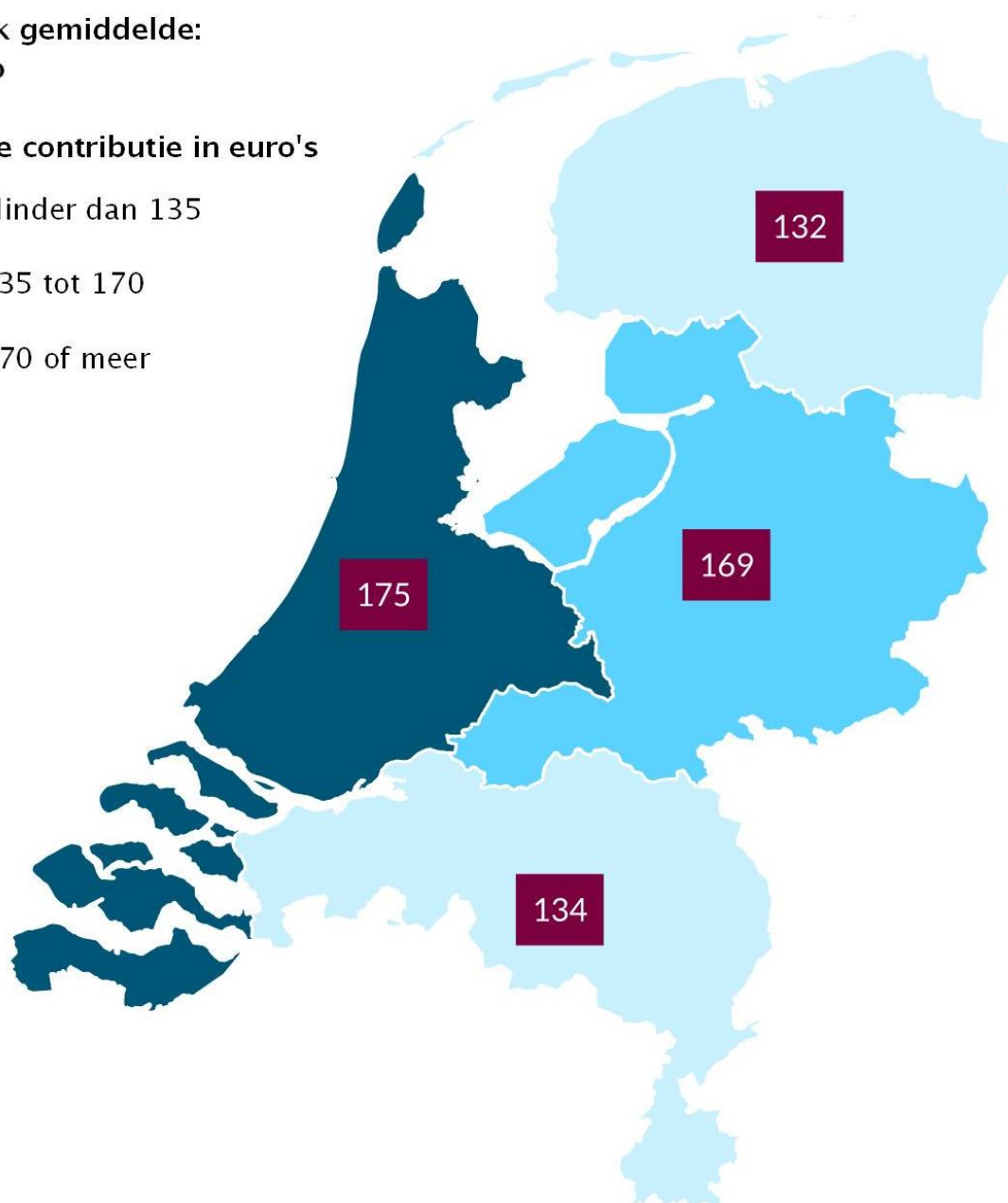

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.29 Gemiddelde contributie voor junioren van voetbalverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=794)

Landelijk gemiddelde:
156 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

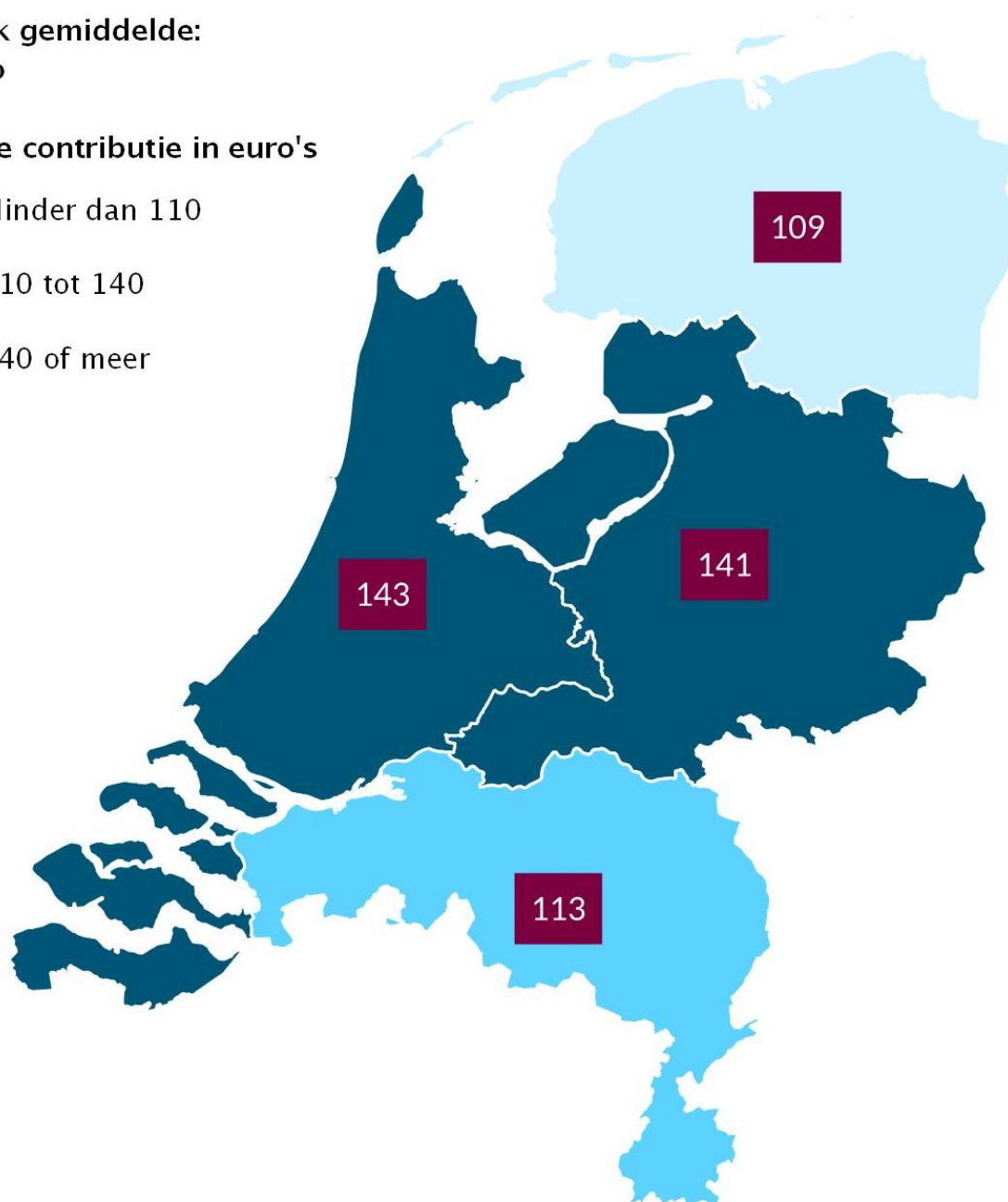

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.30 Gemiddelde contributie voor pupillen van voetbalverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=786)

Landelijk gemiddelde:
129 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.11 Wandelen

De Koninklijke Wandel Bond Nederland was met meer dan 133.000 leden in 2021 de op dertien na grootste sportbond (NOC*NSF, 2021). Wandelverenigingen hanteren een andere leeftijdsindeling. Daarom maken we binnen de categorie 'senioren' een uitsplitsing in leeftijd naar 65-plussers en 18-65-jarigen.

De contributiegelden voor 65-plussers bedragen gemiddeld 52 euro en voor 18-65-jarigen 53 euro (tabel 2.34). De reële ontwikkeling in contributie ten opzichte van vorige meting in 2020/2021 is een daling, bij senioren 65+ met 1 procent en bij senioren 18-65 jaar met 2 procent (tabel 2.34)

Tabel 2.34 Vergelijking gemiddelde contributie voor senioren (65+ en 18-65 jaar) van wandelverenigingen in 2022/2023 (in euro's)

	Senioren 65+	Senioren 18-65 jaar
Gemiddelde contributie 2022/2023	52	53
Gemiddelde contributie 2020/2021	46	47
Verschil 2022/2023 t.o.v. 2020/2021 met verrekening CPI	-1%	-2%

Bron: Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

Naarmate de stedelijkheid van de gemeente toeneemt, stijgt ook de gemiddelde contributie, met uitzondering van de uitersten: niet-stedelijk en zeer sterk stedelijk. 65-plussers betalen in zeer sterk stedelijke gemeenten gemiddeld 54 euro en in niet-stedelijke gemeenten gemiddeld 51 euro (tabel 2.35).

Tabel 2.35 Gemiddelde contributie voor senioren (65+ en 18-65 jaar) van wandelverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

	Senioren 65+ (n=130)	Senioren 18-65 jaar (n=130)
<i>Krimp- en anticipeerregio</i>		
Krimpregio	55	55
Anticipeerregio	55	55
Normaal	51	52
<i>Stedelijkheid</i>		
Zeer sterk stedelijk	54	56
Sterk stedelijk	60	60
Matig stedelijk	50	52
Weinig stedelijk	48	50
Niet-stedelijk	51	51
<i>Inwoneraantal</i>		
200.000 of meer	64	64
85.000-200.000	53	52
25.000-85.000	53	54
Minder dan 25.000	48	48
Gemiddelde contributie 2022/2023	52	53

Bron: CBS Statline, 2022; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

Nadere analyses laten onder meer zien dat de gemiddelde contributie positief samenhangt met de migratieachtergrond van de inwoners van de gemeente waar de wandelvereniging is gevestigd. Hoe hoger het percentage Nederlandse inwoners, hoe lager de contributie. Daarnaast is de gemiddelde contributie lager in gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden hoger is dan het Nederlandse gemiddelde (tabel 2.36). Deze relatie betekent niet dat er sprake is van een oorzakelijk verband.

Tabel 2.36 Gemiddelde contributie voor senioren (65+ en 18-65 jaar) van wandelverenigingen naar gemeentekennmerken in 2022/2023 (in euro's)

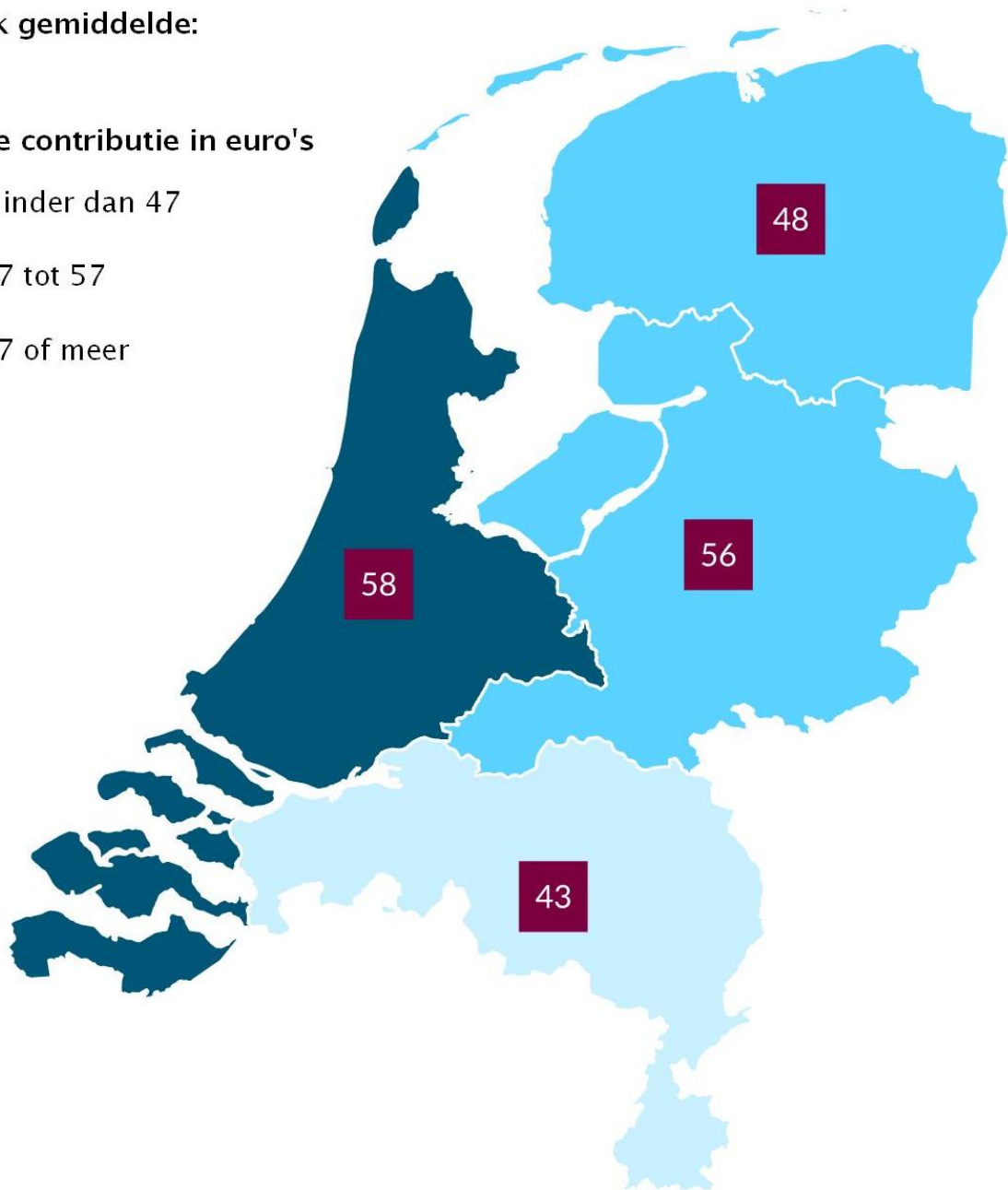
	Senioren 65+ (n=130)	Senioren 18-65 jaar (n=130)
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner (netto)</i>		
Tot 50 euro	54	54
50 tot 65 euro	59	60
65 tot 80 euro	34	37
80 euro of meer	62	62
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>		
Laag (< 23.000)		
Middel (23.000-25.000)	22	22
Hoog (> 25.000)	53	54
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>		
0 tot 25 procent	52	52
25 tot 30 procent	60	63
30 procent of meer	36	36
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>		
Tot 60 procent NL achtergrond	64	64
60 tot 80 procent NL achtergrond	56	58
80 tot 100 procent NL achtergrond	50	50
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>		
0 tot 60 procent	51	52
60 tot 70 procent	25	25
70 procent of meer		
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>		
Lager dan Nederlands gemiddelde	53	54
Hoger dan Nederlands gemiddelde	51	50
Gemiddelde contributie 2022/2023	52	53

Bron: Door CBS verzamelde gemeentelijke data (lv3), 2022, CBS Statline, 2021; CBS Statline 2022; NOC*NSF, 2021; GGD'en, CBS en RIVM, 2020; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

Kaart 2.31 Gemiddelde contributie voor senioren 65+ van wandelverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=130)

Landelijk gemiddelde:
52 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

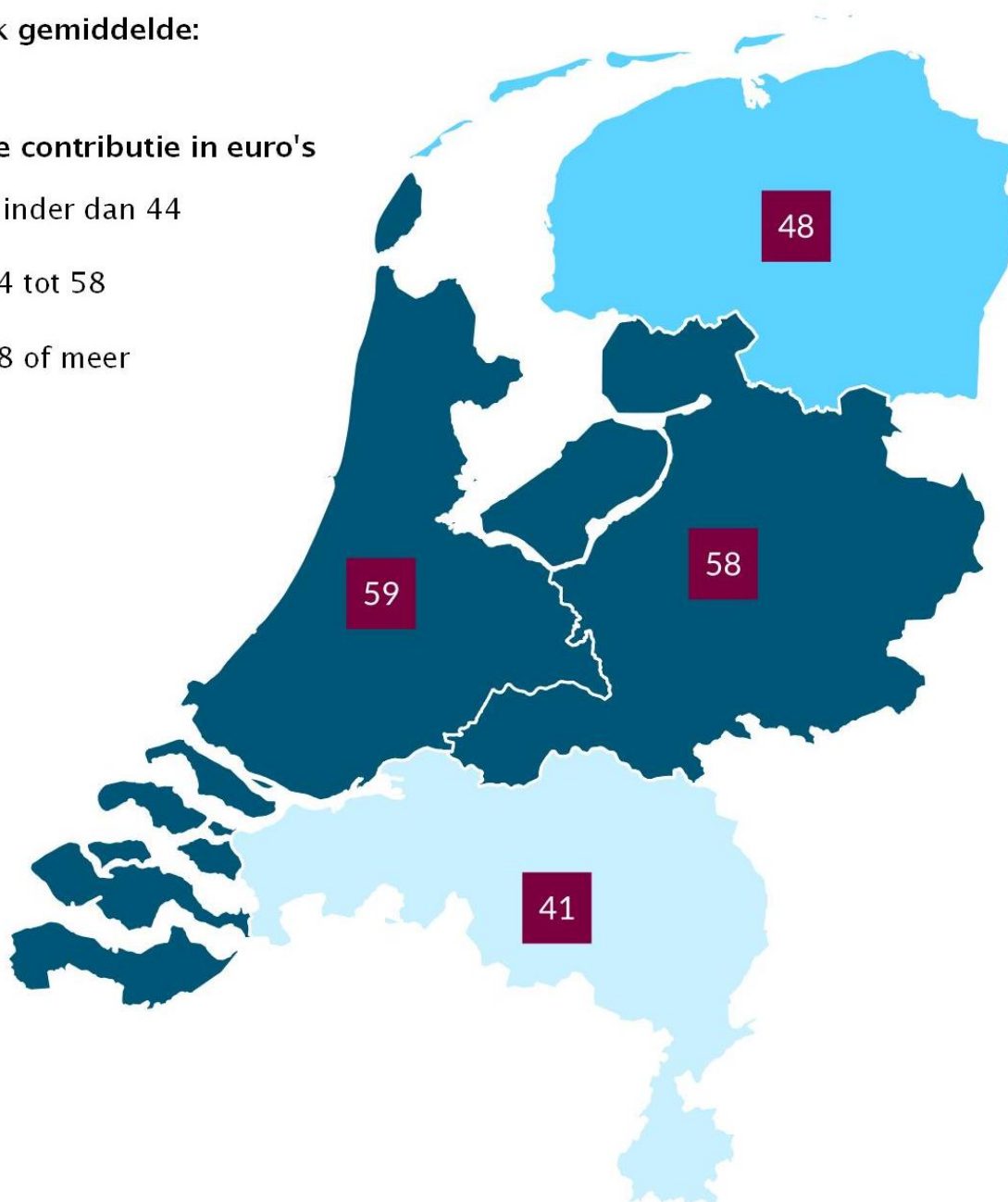
Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Kaart 2.32 Gemiddelde contributie voor senioren 18-65 jaar van wandelverenigingen naar NUTS-1-regio in 2022/2023 (in euro's, n=130)

Landelijk gemiddelde:
53 euro

Jaarlijkse contributie in euro's

- Minder dan 44
- 44 tot 58
- 58 of meer

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

3. Bondsafdrachten

In dit hoofdstuk maken we inzichtelijk wat de bondsafdrachten zijn voor sportbonden die bij NOC*NSF zijn aangesloten. Sportverenigingen die zijn aangesloten bij een sportbond moeten voor (spelende) leden bondsafdrachten betalen. Dit zijn kosten die sportbond bij verenigingen in rekening brengt zodat de bond de aangesloten sporters en verenigingen kan bedienen.

Als uitgangspunt hebben we waar mogelijk de 'kale' bondsafdrachten opgezocht (zonder extra's zoals aparte wedstrijdlicenties). Als er geen 'kale' bondsafdracht is, nemen we het bedrag zoals op de bondswebsite vermeld over (inclusief mogelijke extra's, zoals bij sommige sportbonden de deelname aan bondsactiviteiten (competities), verzekeringen en/of wedstrijdelden).

De gemiddelde bondsafdracht voor senioren bedraagt 35,12 euro. Voor junioren is deze 21,50 euro en voor pupillen 18,61 euro (tabel 3.1).

De reële ontwikkeling in bondsafdracht ten opzichte van de laatste meting in 2021/2022 is bij senioren en junioren een daling, bij senioren van 1 procent en bij junioren van 6 procent. Voor pupillen is de reële ontwikkeling in bondsafdracht ten opzichte van 2021/2022 een stijging van 4 procent. De volledige lijst met bondsafdrachten is in bijlage 6 te vinden.

Tabel 3.1 Gemiddelde bondsafdracht van alle sportbonden in 2018/2019 t/m 2022/2023 voor senioren, junioren en pupillen en vergelijking met 2021/2022 (in euro's, exclusief individuele lidmaatschappen, o.b.v. seniorenafdracht)

	Senioren	Junioren	Pupillen
Gemiddelde bondsafdracht alle sportbonden 2022/2023	35,12	21,50	18,61
	(n=60)	(n=44)	(n=26)
Gemiddelde bondsafdracht alle sportbonden 2021/2022	32,89	21,31	16,57
	(n=54)	(n=47)	(n=33)
Gemiddelde bondsafdracht alle sportbonden 2020/2021	31,07	20,27	17,08
	(n=55)	(n=51)	(n=44)
Gemiddelde bondsafdracht alle sportbonden 2019/2020	29,07	19,27	15,37
	(n=63)	(n=58)	(n=49)
Gemiddelde bondsafdracht alle sportbonden 2018/2019	28,41	19,25	15,52
	(n=62)	(n=49)	(n=25)
Verschil 2022/2023 t.o.v. 2021/2022 met verrekening CPI	-1%	-6%	4%

Bron: Contributiemonitor 2018/2019, Mulier Instituut/HAN; Contributiemonitor 2019/2020, Mulier Instituut/HAN/Fontys; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2021/2022, Mulier Instituut; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

De Federatie Oosterse Gevechtkunsten heeft voor senioren de laagste bondsafdracht (5 euro), gevolgd door gehandicaptensport (9,90 euro). Basketbalverenigingen moeten voor senioren de hoogste bondsafdracht betalen, namelijk 79,97 euro (tabel 3.2).

Tabel 3.2 Top vijf sportbonden met laagste en hoogste bondsafdrachten in 2022/2023 voor senioren, junioren en pupillen (in euro's, exclusief individuele lidmaatschappen, o.b.v. seniorenafdracht)

	Sport	Senioren	Junioren	Pupillen**
Hoogste bondsafdracht per lid	Basketbal	79,97	60,32	40,60
	Tafeltennis	76,50	57,50	n.v.t.
	Honk- en softbal	72,70	31,90	19,00
	Rugby	71,00	31,00	25,00
	Luchtvaart	69,80	34,90	n.v.t.
Laagste bondsafdracht per lid	Hockey	10,25	10,25	10,25
	Drakenboot	10,00	10,00	10,00
	Dansen	10,00	10,00	10,00
	Gehandicaptensport*	9,90	9,90	9,90
	Oosterse gevechtskunsten	5,00	5,00	5,00

Bron: Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut/HAN/Fontys. Bewerking: Mulier Instituut.

* Hieronder vallen de aangesloten sporten bij Gehandicaptensport Nederland: Boccia, Goalball, Para Ice Hockey, Rolstoelrugby, Blindenvoetbal en Showdown.

** Niet alle bonden maken onderscheid tussen junioren en pupillen in de afdracht. Daarom noteren we voor een aantal pupillen geen bondsafdracht.

Bij sommige sportbonden moeten verenigingen naast bondsafdrachten ook wedstrijdgeden afdragen. Deze wedstrijdgeden zijn voor een team om deel te nemen aan de bondscompetities. Daarnaast verschilt het per sportbond of ze scheidsrechters moeten inhuren en hoeveel, en hoeveel boetes ze uitdelen en wat de hoogte hiervan is (bijvoorbeeld voor niet komen opdagen bij een wedstrijd). Daarnaast hebben verschillende sportbonden plastic pasjes die ze uitgeven, mogelijk tegen extra kosten.

Opvallend is dat niet alle sportbonden bondsafdrachten voor junioren en pupillen vermelden. Het is mogelijk dat zij geen bondsafdracht hoeven te betalen of dat de afdracht niet leeftijdsgebonden is. Over het algemeen hanteren sporten in teamverband (zowel binnen als buiten) en met specifieke accommodaties een hogere bondsafdracht dan sporten waar geen accommodatie voor nodig is.

4. Conclusie

Kernuitkomsten

Van de seniorleden van atletiek-, handbal-, handboogschiet-, hockey-, skeeler-, schaats- en voetbalverenigingen betalen die van hockeyverenigingen de hoogste contributie (gemiddeld 320 euro per jaar), gevolgd door handbal en voetbal (respectievelijk gemiddeld 254 euro en 205 euro). De gemiddelde contributie voor senioren bij skeelerverenigingen (63 euro per jaar) en schaatsverenigingen (70 euro per jaar) is relatief laag.

De contributie voor senioren/volwassenen bij golf bedraagt gemiddeld 964 euro. Hoofddelen van de NTFU (toerfietsen) leggen gemiddeld 64 euro voor een lidmaatschap neer. De gemiddelde contributie van de Koninklijke Wandel Bond Nederland voor 18-65-jarigen bedraagt 53 euro.

Bij de sportverenigingen neemt de gemiddelde contributie vaak toe naarmate het inwoneraantal van een gemeente stijgt. Verder is de gemiddelde contributie vaak hoger in gemeenten waar het aandeel hoogopgeleiden relatief hoog is. De gemiddelde contributie is vaak lager in gemeenten waar het aandeel verenigingsleden hoger is. Dit beeld strookt met eerdere resultaten van deze monitor.

De gemiddelde bondsafdracht per lid van alle bij NOC*NSF aangesloten sportbonden voor senioren bedraagt 35,12 euro. Voor junioren is deze 21,50 euro en voor pupillen 18,61 euro.

Reflectie

Vanuit het Sectoroverleg Sport (2022) klonken zorgen omdat sportbeoefening bij de 35.000 sportaanbieders in Nederland duurder wordt en de toegankelijkheid onder toenemende druk zou komen te staan.⁷ Dit geldt onder andere voor de sportverenigingen in Nederland. Ruim een derde van de verenigingen kampt met grote problemen dankzij gestegen energielasten (Dalhuisen et al., 2023). De inflatie leidt tot hogere inkoopkosten en sportverenigingen die accommodaties huren zien huurtarieven oplopen.

Verenigingen vangen kostenstijgingen op door reserves aan te spreken, investeringen uit te stellen en kantineprijzen te verhogen. Een substantieel aandeel van de verenigingen zag zich genoodzaakt de contributie te verhogen. Bijna vier op de tien sportverenigingen die huurtarieven zagen stijgen, compenseerden dat met een verhoging van de contributie. Drie op de tien sportverenigingen met stijgende energiekosten hebben de contributie verhoogd (Dalhuisen et al., 2023).

Deze ontwikkeling zien we terug in dit onderzoek. Ten opzichte van de vorige meting (over het seizoen 2020/2021) zijn de contributies voor senioren voor atletiek, golf, tafeltennis, toerfietsen, handboogschieten, wandelen, hockey, schaatsen, skeeleren en voetbal gestegen (alleen bij handbal zien we in het seizoen 2022/2023 een krimp). De inflatie is echter hoger dan de procentuele stijging van de contributie: de reële ontwikkeling - waarbij voor de inflatie wordt gecorrigeerd - wijst op een verlaging van de contributies. Dit onderzoek suggereert dat de leden van sportverenigingen in het seizoen 2022/2023 enigermate zijn ontzien.

Een verhoging van de contributie zet het ledental onder druk, al is er nog maar weinig onderzoek gedaan naar hoe leden reageren op een contributieverhoging (Hover & Van Eldert, 2023), ook wel aangeduid met

⁷ Aan dit overleg nemen deel: NOC*NSF, Sportbedrijven Nederland, KNVB, Maatschappelijke Organisaties in de Sport en Platform Ondernemende Sportaanbieders.

de term prijselasticiteit. Wel is bekend dat sporters eerder bezuinigen op uitgaan en vakanties dan op sportuitgaven. Als mensen op sportuitgaven bezuinigen, is dat meestal niet op lidmaatschappen, maar op bijvoorbeeld kleding en sportmateriaal (Hover & Van Eldert, 2022; Hover et al., 2018).

Ondanks de financiële problemen konden bijna alle verenigingen (95%) in het eerste kwartaal van 2023 voldoen aan hun financiële verplichtingen. De meeste verenigingen (84%) stonden toen niet op het punt van omvallen (Dalhuisen et al., 2023). De veerkracht en continuïteit die de sportverenigingen kenmerkt is beperkt. De ontwikkelingen bij verenigingen en de implicaties daarvan (voor de contributie) verdienen blijvende aandacht.

Vervolg

Het Mulier Instituut, de HAN en Fontys zijn voornemens de contributies van sportverenigingen jaarlijks te blijven monitoren. We kijken of we het aantal gevolgde sporttakken kunnen uitbreiden. Ook blijven we de bondsafdrachten volgen.

De contributies van sportverenigingen in één tak van sport monitoren we in principe tweejaarlijks. De contributies van sportverenigingen in de takken van sport die we bij de meting over het seizoen 2021/2022 in beeld hebben gebracht (basketbal, korfbal, rugby, tennis, voetbal en paardensport) zetten we dus bij de volgende meting over het seizoen 2023/2024 opnieuw op een rijtje.

Referenties

CBS Statline (2021). *Bevolking 15 tot 75 jaar; opleidingsniveau, wijken en buurten*, 2021.

CBS Statline (2022). *Kerncijfers wijken en buurten 2021*.

Dalhuisen, C, Aarnink, A., Van Kalmthout, J., & Van Eldert, P. (2023). *Gevolgen van de energiecrisis voor sportverenigingen: rapportage sportverenigingen maart 2023*. Mulier Instituut.

Hover, P., & Van Eldert, P. (2022). *Consumentenuitgaven aan sport 2019-2021*. Mulier Instituut.

Hover, P., Van Eldert, P., & De Boer, W. I. J. (2018). *Consumentenuitgaven aan sport 2018* [Factsheet 2018/18]. Mulier instituut.

Hover, P., & Van Eldert, P. (2023). *Betaalbaarheid van sport: kennis- en innovatiescan WP6*. Mulier Instituut.

GGD'en, CBS, & RIVM (2020). *Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen. Sport en bewegen in cijfers*. Geraadpleegd op 9 november 2022, van <https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kaarten/beweegrichtlijnen>

NOC*NSF (2021). *Op de kaart: Sportlidmaatschappen. Sport en bewegen in cijfers*. Geraadpleegd op 14 november 2022, van <https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kaarten/sportlidmaatschappen>

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2019). *Indeling krimp- en anticipeerregio's*. Geraadpleegd op 9 november 2022, van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2019/07/25/indeling-gemeenten-krimpregios-en-anticipeerregios-per-1-januari-2019>

Bijlage 1 Steekproefomvang sportverenigingen

Tabel b1.1 Steekproefomvang per sporttak naar NUTS-1-regio en leeftijdscategorie in het seizoen 2022/2023 (in aantallen)

	Handboogschieten			Golf				Voetbal			Toerfietsen	
	S.	J.	P.	S.	J.	Jeugd	P.	S.	J.	P.	S.	Jeugd
Noord-Nederland (NL1)	6	6	6	14	14	14	14	143	141	137	43	19
Oost-Nederland (NL2)	16	13	13	38	37	33	33	178	178	177	114	35
West-Nederland (NL3)	38	34	31	67	67	64	63	301	289	287	85	21
Zuid-Nederland (NL4)	34	31	30	45	42	41	39	175	170	169	77	13
Totaal	92	84	80	164	160	152	149	797	778	770	319	88

S.=senioren, J.=juniores, P.=pupillen.

Tabel b1.2 Steekproefomvang per sporttak naar NUTS-1-regio en leeftijdscategorie in het seizoen 2022/2023 (in aantallen)

	Hockey			Atletiek			Handbal			Schaatsen			Skeelers		
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.
Noord-Nederland (NL1)	23	23	23	38	27	27	25	24	24	23	21	21	8	8	8
Oost-Nederland (NL2)	56	54	53	62	53	51	66	65	65	31	30	30	17	17	17
West-Nederland (NL3)	107	107	107	103	93	89	107	106	104	39	36	36	14	13	13
Zuid-Nederland (NL4)	59	58	58	66	56	55	60	60	60	8	7	7	4	4	4
Totaal	245	242	241	269	229	222	258	255	253	101	94	94	43	42	42

S.=senioren, J.=juniores, P.=pupillen.

Tabel b1.3 Steekproefomvang per sporttak naar NUTS-1-regio en leeftijdscategorie in het seizoen 2022/2023 (in aantallen)

	Wandelen					Tafeltennis			
	S.	J.	P.	S. (comp.)	S. (rec.)	J. (comp.)	J. (rec.)	P.	55+
Noord-Nederland (NL1)	17	17	16	28	29	26	27	24	27
Oost-Nederland (NL2)	33	33	33	65	68	56	63	93	104
West-Nederland (NL3)	40	40	38	132	136	113	120	93	104
Zuid-Nederland (NL4)	38	38	36	61	64	57	63	53	50
Totaal	128	128	123	286	297	252	273	263	285

S.=senioren, J.=juniores, P.=pupillen. Rec.=recreatie, comp.=competitie.

Bijlage 2 Contributies per sporttak naar NUTS-1-regio

Vervolg tabel b2.1 Gemiddelde jaarlijkse contributie per sporttak naar provincie en leeftijdscategorie in het seizoen 2022/2023 (in euro's)

	Handboogschieten			Golf				Voetbal			Toerfietsen	
	S.	J.	P.	S.	J.	Jeugd	P.	S.	J.	P.	S.	Jeugd
Noord-Nederland (NL1)	161	108	108	939	535	338	229	183	132	109	56	40
Oost-Nederland (NL2)	154	108	108	1041	550	260	205	229	169	141	62	45
West-Nederland (NL3)	176	117	115	913	487	343	264	219	175	134	66	50
Zuid-Nederland (NL4)	129	82	79	970	517	317	220	178	134	113	67	51
Gemiddeld	165	111	109	964	513	317	235	205	156	129	64	46

S.=senioren, J.=junioren, P.=pupillen.

Tabel b2.2 Gemiddelde jaarlijkse contributie per sporttak naar provincie en leeftijdscategorie in het seizoen 2022/2023 (in euro's)

	Hockey			Atletiek			Handbal			Schaatsen			Skeeleren		
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.
Noord-Nederland (NL1)	260	247	198	121	122	111	253	194	124	73	65	60	66	46	45
Oost-Nederland (NL2)	322	299	336	159	150	132	246	186	128	71	55	46	68	51	44
West-Nederland (NL3)	353	336	243	166	162	140	257	206	137	71	57	50	61	55	47
Zuid-Nederland (NL4)	284	243	187	140	133	113	262	194	128	60	54	51	45	48	46
Gemiddeld	320	296	238	152	147	128	254	197	131	70	58	51	63	51	45

S.=senioren, J.=junioren, P.=pupillen.

Vervolg tabel b2.3 Gemiddelde jaarlijkse contributie per sporttak naar provincie en leeftijdscategorie in het seizoen 2022/2023 (in euro's)

	Wandelen		Tafeltennis					55+
	S.	J.	S. (comp.)	S. (rec.)	J. (comp.)	J. (rec.)	P.	
Noord-Nederland (NL1)	48	48	187	135	155	116	113	126
Oost-Nederland (NL2)	56	58	182	142	149	123	123	137
West-Nederland (NL3)	58	59	183	136	1149	115	109	126
Zuid-Nederland (NL4)	43	45	163	129	132	107	106	125
Gemiddeld	52	52	179	136	146	115	112	128

S.=senioren, J.=juniores, P.=pupillen. Rec.=recreatie, comp.=competitie.

Bijlage 3 Steekproefomvang sportverenigingen naar gemeentekenmerken

Tabel b3.1 Steekproefomvang sportverenigingen per sporttak naar gemeentekenmerken en leeftijdscategorie in het seizoen 2022/2023 (in aantallen)

	Atletiek			Handbal			Hockey			Golf				Tafeltennis					
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	Jeugd.	P.	S. (comp.)	S. (rec.)	J. (comp.)	J. (rec.)	55+	P.
<i>Krimp- en anticipieerregio</i>																			
Krimpregio	24	22	21	29	29	29	17	17	17	10	10	9	8	21	23	19	22	19	18
Anticipieerregio	28	26	26	30	31	31	14	14	14	19	19	19	19	29	30	26	29	28	29
Normaal	217	181	175	199	195	193	214	211	210	135	131	124	122	236	244	207	222	181	176
<i>Stedelijkheid</i>																			
Zeer sterk stedelijk	45	36	34	33	31	31	47	46	46	20	19	18	19	44	45	38	41	26	20
Sterk stedelijk	81	70	67	56	54	54	66	64	64	42	42	41	40	86	90	78	81	80	77
Matig stedelijk	52	49	47	58	57	57	52	52	52	34	33	33	31	55	55	50	51	46	46
Weinig stedelijk	68	59	59	80	81	79	73	73	72	52	50	45	44	86	91	72	85	63	65
Niet-stedelijk	23	15	15	31	32	32	7	7	7	16	16	15	15	15	16	14	15	13	15
<i>Inwoneraantal</i>																			
200.000 of meer	31	23	23	24	22	22	27	26	26	12	11	11	12	29	30	23	26	10	4
85.000-200.000	59	52	48	45	43	44	52	50	50	26	26	25	24	60	62	55	57	56	56
25.000-85.000	141	123	119	138	137	135	131	131	130	92	89	83	80	159	162	141	150	157	148
Minder dan 25.000	38	31	32	51	53	52	35	35	35	34	34	33	33	38	43	33	40	5	15
Totaal	273	233	226	264	260	259	250	247	246	165	161	153	150	289	300	255	276	231	226

Bron: CBS Statline, 2021; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

S.=senioren, J.=juniores, P.=pupillen. Rec.=recreatie, comp.=competitie.

Vervolg tabel b3.2 steekproefomvang sportverenigingen per sporttak naar gemeentekennmerken en leeftijdscategorie in het seizoen 2022/2023 (in aantallen)

	Handboogschieten			Schaatsen			Skeeleren			Toerfietsen		Voetbal			Wandelen	
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	Hoofdlid	Jeugdlid	S.	J.	P.	Senioren 65+	Senioren 18-45 jaar
<i>Krimp- en anticipieerregio</i>																
Krimpregio	5	5	5	1	1	1	4	4	4	38	8	97	94	90	12	12
Anticipieerregio	16	16	16	10	10	10	4	4	4	33	6	97	97	95	20	20
Normaal	71	63	60	90	83	83	35	34	34	248	74	603	587	585	96	96
<i>Stedelijkheid</i>																
Zeer sterk stedelijk	14	13	12	34	28	28	3	2	2	29	7	125	113	113	7	7
Sterk stedelijk	26	24	24	27	27	27	13	13	13	74	25	173	170	169	31	31
Matig stedelijk	22	17	16	16	15	15	8	8	8	66	14	121	119	119	29	29
Weinig stedelijk	22	22	21	16	16	16	14	14	14	117	30	252	251	245	44	44
Niet-stedelijk	8	8	8	8	8	8	5	5	5	33	12	126	125	124	17	17
<i>Inwoneraantal</i>																
200.000 of meer	7	6	5	32	26	26	4	3	3	19	4	90	80	80	4	4
85.000-200.000	24	21	21	23	23	23	10	10	10	59	20	158	154	153	21	21
25.000-85.000	48	45	44	36	35	35	23	23	23	181	52	415	413	407	78	78
Minder dan 25.000	13	12	11	10	10	10	6	6	6	60	12	134	131	130	25	25
Totaal	94	86	83	102	95	95	43	42	42	330	88	813	794	786	130	130

Bron: CBS Statline, 2021; Contributiemonitor 2020/2021, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut. S.=senioren, J.=junioren, P.=pupillen.

Vervolg tabel b3.3 Steekproefomvang sportverenigingen per sporttak naar gemeentekennmerken en leeftijdscategorie in het seizoen 2022/2023 (in aantallen)

	Atletiek			Handbal			Hockey			Voetbal		
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>												
Tot 50 euro	72	62	58	72	71	71	79	79	78	198	197	196
50 tot 65 euro	86	75	70	79	79	77	68	66	66	249	246	244
65 tot 80 euro	66	52	53	44	43	44	53	53	53	198	191	189
80 euro of meer	33	30	30	41	41	41	29	29	29	103	98	97
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>												
Laag (< 23.000)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2
Middel (23.000-25.000)	12	9	9	8	7	7	10	9	9	48	47	44
Hoog (> 25.000)	257	220	213	250	248	246	235	233	232	745	727	722
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>												
0 tot 25 procent	121	100	95	102	99	98	98	95	95	347	333	328
25 tot 30 procent	95	88	87	83	83	83	87	87	86	294	289	286
30 procent of meer	53	41	40	73	73	72	60	60	60	156	156	156
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>												
Tot 60 procent NL achtergrond	18	13	13	23	22	22	25	24	24	63	57	57
60 tot 80 procent NL achtergrond	110	97	92	75	72	72	87	85	85	233	223	222
80 tot 100 procent NL achtergrond	141	119	117	160	161	159	133	133	132	501	498	491
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>												
0 tot 60 procent	243	205	199	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60 tot 70 procent	10	9	8	239	236	234	210	207	206	723	708	700
70 procent of meer	0	0	0	5	5	5	14	14	14	25	22	22
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>												
Lager dan Nederlands gemiddelde	177	153	149	182	183	181	135	134	134	559	554	546
Hoger dan Nederlands gemiddelde	92	76	73	76	72	72	109	107	107	235	221	221
Totaal	273	233	226	264	260	259	250	247	246	813	794	786

Bron: CBS Statline, 2021; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

S.=senioren, J.=juniores, P.=pupillen.

Vervolg tabel b3.4 Steekproefomvang sportverenigingen per sporttak naar gemeentekennmerken en leeftijdscategorie in het seizoen 2022/2023 (in aantallen)

	Golf				Tafeltennis						Wandelen	
	S.	J.	Jeugd	P.	S. (comp.)	S. (rec.)	J. (comp.)	J. (rec.)	55+	P.	Senioren 65+	Senioren 18-45 jaar
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner (netto)</i>												
Tot 50 euro	54	52	48	46	84	88	75	83	67	68	45	45
50 tot 65 euro	53	51	49	49	91	94	81	89	76	81	35	35
65 tot 80 euro	24	24	23	24	61	64	53	56	46	39	26	26
80 euro of meer	22	22	21	19	37	38	31	32	29	27	14	14
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>												
Laag (< 23.000)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Middel (23.000-25.000)	6	6	6	6	7	9	7	9	8	9	2	2
Hoog (> 25.000)	158	154	146	143	279	288	245	264	220	214	126	126
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>												
0 tot 25 procent	48	46	43	42	115	123	104	114	88	85	48	48
25 tot 30 procent	78	76	72	71	116	117	100	107	97	95	53	53
30 procent of meer	38	38	37	36	55	57	48	52	43	43	27	27
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>												
Tot 60 procent NL achtergrond	11	10	9	9	22	23	19	20	6	3	4	4
60 tot 80 procent NL achtergrond	56	56	55	53	106	108	95	101	97	94	38	38
80 tot 100 procent NL achtergrond	97	94	88	87	158	166	138	152	125	126	86	86
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>												
0 tot 60 procent	152	148	140	136	246	257	217	237	195	194	123	123
60 tot 70 procent	2	2	2	3	14	14	11	12	11	9	1	1
70 procent of meer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>												
Lager dan Nederlands gemiddelde	104	101	95	91	179	188	158	175	150	153	99	99
Hoger dan Nederlands gemiddelde	59	58	56	57	104	106	92	96	75	69	28	28
Totaal	165	161	153	150	289	300	255	276	231	226	130	130

Bron: CBS Statline, 2021; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut.

S.=senioren, J.=juniores, P.=pupillen. Rec.=recreatie, comp.=competitie.

Vervolg tabel b3.5 steekproefomvang sportverenigingen per sporttak naar gemeentekennmerken en leeftijdscategorie in het seizoen 2022/2023 (in aantallen)

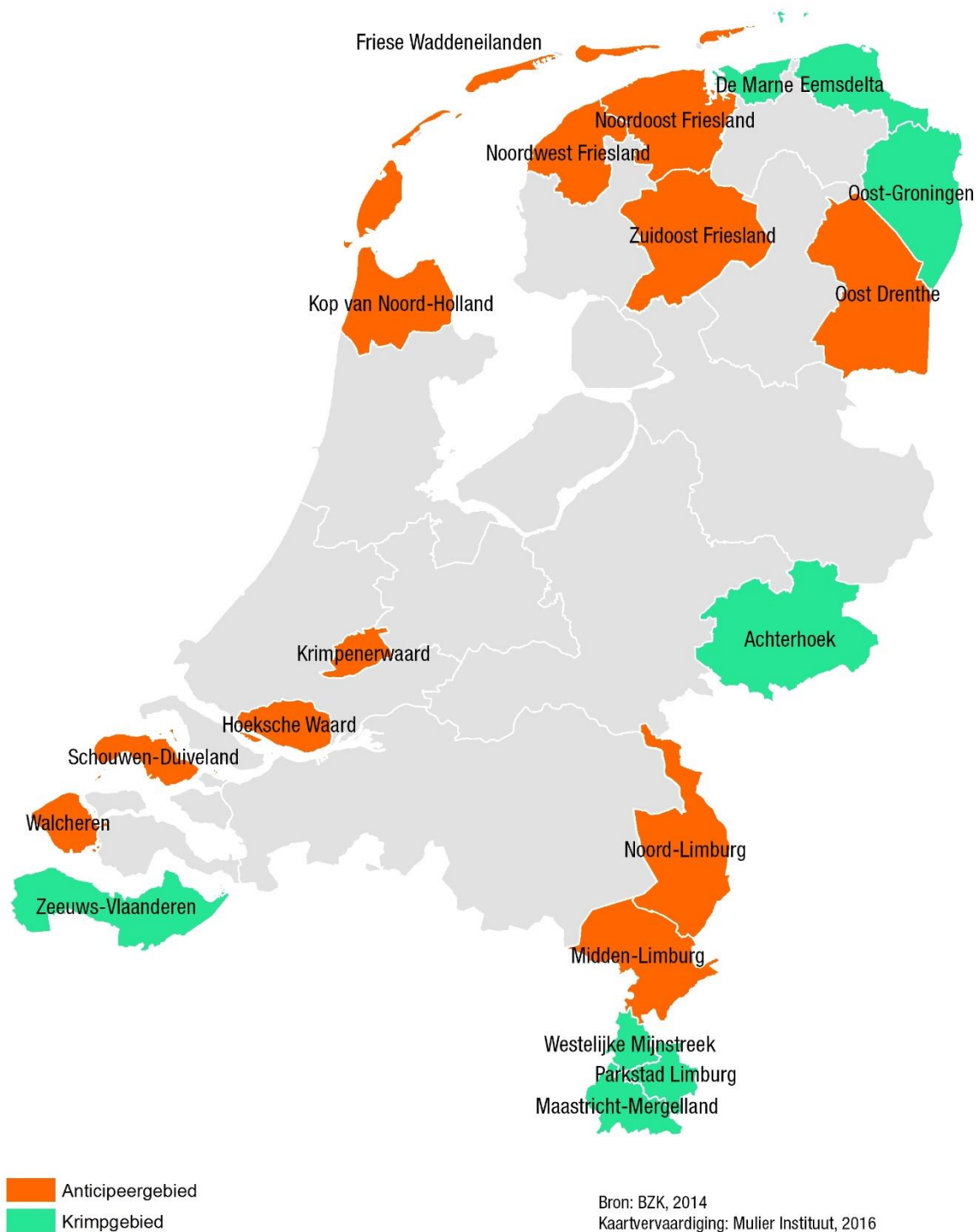
	Handboogschieten			Schaatsen			Skeeleren			Toerfietsen	
	S.	J.	P.	S.	J.	P.	S.	J.	P.	Hoofdlid	Jeugdlid
<i>Gemeentelijke sportuitgaven per inwoner</i>											
Tot 50 euro	37	35	34	21	20	20	12	12	12	93	31
50 tot 65 euro	27	24	24	27	26	26	21	21	21	101	30
65 tot 80 euro	13	11	10	31	27	27	7	6	6	69	16
80 euro of meer	6	6	6	22	21	21	3	3	3	44	6
<i>Gemiddeld jaarinkomen per inwoner</i>											
Laag (< 23.000)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Middel (23.000-25.000)	2	1	1	5	5	5	6	6	6	15	7
Hoog (> 25.000)	90	83	80	96	89	89	37	36	36	303	80
<i>Aandeel sportverenigingslidmaatschap inwoners</i>											
0 tot 25 procent	41	39	38	54	48	48	15	14	14	122	36
25 tot 30 procent	32	28	26	29	28	28	19	19	19	117	36
30 procent of meer	19	17	17	18	18	18	9	9	9	80	16
<i>Migratieachtergrond inwoners</i>											
Tot 60 procent NL achtergrond	5	5	4	20	16	16	4	3	3	9	2
60 tot 80 procent NL achtergrond	42	38	37	36	34	34	11	11	11	100	27
80 tot 100 procent NL achtergrond	45	41	40	45	44	44	28	28	28	210	59
<i>Beweegrichtlijn (% inwoners dat voldoet)</i>											
0 tot 60 procent	83	77	75	89	82	82	38	37	37	288	8
60 tot 70 procent	4	3	3	5	5	5	0	0	0	83	1
70 procent of meer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Aandeel hoogopgeleiden</i>											
Lager dan Nederlands gemiddelde	60	56	55	52	51	51	33	33	33	237	81
Hoger dan Nederlands gemiddelde	31	27	25	48	42	42	9	8	8	68	20
Totaal	94	86	83	102	95	95	43	42	42	330	88

Bron: CBS Statline, 2021; Contributiemonitor 2022/2023, Mulier Instituut. Bewerking: Mulier Instituut. S.=senioren, J.=junioren, P.=pupillen.

* In de paragrafen over deze sporttakken hebben we de kaarten uitgesplitst naar NUTS-1-regio vanwege een laag aantal waarnemingen.

Bijlage 4 Krimp- en anticipeergebieden

Kaart b4.1 Krimp- en anticipeergebieden in Nederland

Bijlage 5 NUTS-1-regio's

Kaart b5.1 NUTS-1-regio's in Nederland

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Bijlage 6 Bondsafdrachten

Tabel b6.1 Bondsafdrachten sportbonden in 2022/2023 voor senioren, junioren en pupillen (in euro's)

Sport	Senioren	Junioren	Pupillen
Aikido	35,00	15,00	15,00
American football			
Atletiek	18,55	17,15	16,25
Autosport			
Badminton	14,90	14,90	14,90
Honk- en softbal	67,70	29,65	17,65
Basketbal	77,87	58,73	39,53
Bergbeklimmen	52,50	18,00	18,00
Beugelen			
Biljarten	28,00	10,00	10,00
Bob en slee			
Boksen	20,00		
Bowling	41,40	31,00	
Bowls			
Bridge	28,00	15,00	9,00
Cricket			
Curling			
Dammen	37,50	26,50	16,50
Dansen	25,00		
Darts	10,00		
Drakenboot			
Floorball/Unihockey	25,00	15,00	15,00
Frisbee	15,00	10,00	10,00
Gehandicaptensport	9,90		
Gewichtheffen			
Go	39,00	15,00	
Golf	28,50	13,50	
Gymnastiek	29,40	23,80	23,80
Handbal	20,00	16,00	11,00
Handboogschieten	59,00	29,50	
Hippische sport	26,25		
Hockey			
IJshockey			
Jeu de boules	23,25	11,65	
Judo	57,55	40,85	31,85
Kaatsen			
Karate	42,50	32,00	16,00
Kegelen			
Klootschieten			
Kolven	20,00		

Vervolg tabel b6.1 Bondsafdrachten sportbonden in 2022/2023 voor senioren, junioren en pupillen (in euro's)

Sport	Senioren	Junioren	Pupillen
Korfbal	36,60	29,28	18,32
Krachtsport	60,00		
Kruisboog			
Lacrosse			
Luchtvaart	66,50	33,25	
Midgetgolf			
Motorboot			
Motorrijden			
Onderwatersport	52,40	22,30	22,30
Oosterse gevechtskunsten	5,00	5,00	
Reddingsbrigades			
Roeien	39,86	22,39	
Rollersport			
Rugby	69,00	30,00	19,00
Schaak	49,80	24,92	24,92
Schaatsen (vanaf 2010 ook skaten)	9,10	6,40	6,40
Schermen	61,60	30,80	
Schieten	42,50	17,00	17,00
Sjoelen			
Skaten			
Skiën	37,50	18,75	18,75
Squash	37,50	17,50	17,50
Surfen	35,00		
Survivalrun	20,00		
Taekwondo	42,50	37,50	31,50
Tafeltennis	20,00	20,00	
Tennis	18,52	18,52	18,52
Toerfietsen	37,54	37,54	
Triatlon	41,75	29,75	
Vissen	15,00	4,50	4,50
Voetbal	11,42	9,17	8,59
Volleybal	15,00	15,00	15,00
Wandelen	18,00	18,00	
Waterskiën			
Watersport	21,70	10,85	
Wielrennen	12,00	12,00	12,00
Zwemmen	51,40	51,40	15,90

mulier instituut

Mulier Instituut | Sportonderzoek voor beleid en samenleving
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl

**HAN UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES**

